

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG**

**ZAKON
O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA**

Banja Luka, septembar 2024. godine

ZAKON O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona Član 1.

Ovim zakonom uređuju se poslovna obilježja, registracija, vođenje registra i organizovanje samostalnih preduzetnika, zanatske djelatnosti i druga pitanja od značaja za poslovanje preduzetnika.

Cilj Član 2.

Cilj donošenja ovog zakona je unapređenje poslovanja samostalnih preduzetnika (u daljem tekstu: preduzetnika) i razvoj i očuvanje zanatskih djelatnosti.

Načela Član 3.

Postupak registracije samostalnih preduzetnika zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) prioriteta, koje podrazumijeva da registracioni organ postupa po urednim pojedinačnim zahtjevima za registraciju preduzetnika (u daljem tekstu: zahtjev) prema redoslijedu njihovog prijema,
- 2) jednoobraznosti zahtjeva, koje podrazumijeva da se registracija preduzetnika sprovodi na jedinstvenom obrascu u koji podnosilac upisuje odgovarajuće podatke radi registracije,
- 3) formalnosti, koje podrazumijeva da registracioni organ donosi akte na osnovu podataka iz zahtjeva i priloženih dokaza,
- 4) javnosti i dostupnosti, koje podrazumijeva da svako, bez dokazivanja pravnog interesa, može ostvariti neposredan uvid u podatke upisane u registre preduzetnika, osim ako javnost i dostupnost nije ograničena posebnim propisom,
- 5) vremenskog nastanka, koje podrazumijeva da se podaci vode u registru prema vremenu njihovog upisa,
- 6) jednakosti, koje podrazumijeva zabranu svakog vida diskriminacije, a odnosi se na to da su svi podnosioci zahtjeva ravnopravni, da uživaju jednak položaj i jednaku pravnu zaštitu, bez obzira na lična svojstva.

Značenje pojmova Član 4.

- (1) Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) preduzetnička djelatnost je svaka privredna djelatnost utvrđena klasifikacijom djelatnosti koju preduzetnik obavlja proizvodnjom, prometom i pružanjem usluga na tržištu, a radi sticanja dobiti, te za čije obavljanje nije potrebna druga forma organizovanja, u skladu sa posebnim propisima,

2) preduzetnik je fizičko lice registrovano u registru preduzetnika za obavljanje preduzetničke djelatnosti radi sticanja dobiti u svoje ime i za svoj račun,

3) organizacione jedinice preduzetnika su njegovo sjedište i izdvojene jedinice,

4) registracija preduzetnika je postupak upisa podataka u registar preduzetnika, koji se sprovodi u skladu sa ovim zakonom, a obuhvata osnivanje, promjenu podataka i prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika,

5) registracioni organ je organizaciona jedinica nadležna za poslove privrede u jedinici lokalne samouprave, koja sprovodi postupak registracije preduzetnika,

6) registar preduzetnika je jedinstvena evidencija koju vodi registracioni organ, a obuhvata podatke, dokumente i akte koji se dostavljaju i donose u postupku registracije preduzetnika,

7) Centralni registar preduzetnika je jedinstvena elektronska evidencija koja obuhvata podatke iz registara preduzetnika i druge podatke od značaja za praćenje poslovanja preduzetnika,

8) jedinstvena elektronska aplikacija je programsko rješenje za registraciju preduzetnika i dio je Jedinstvenog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj,

9) poslovni prostor je dio objekta koji je izgrađen u skladu sa propisima o uređenju prostora i građenju, a za koji je nadležni organ izdao upotrebnu dozvolu.

(2) Na postupak koji nije uređen ovim zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuje opšti upravni postupak.

(3) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II POSLOVNA OBILJEŽJA PREDUZETNIKA

1. Preduzetničke djelatnosti i mjesta njihovog obavljanja

Preduzetničke djelatnosti

Član 5.

(1) Preduzetnik može obavljati jednu ili više preduzetničkih djelatnosti od kojih je jedna pretežna, ako ispunjava uslove za njihovo obavljanje, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

(2) Preduzetničke djelatnosti određuju se po razredu djelatnosti, a prema najnižem hijerarhijskom nivou u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti.

(3) Preduzetnik određuje pretežnu djelatnost prilikom podnošenja zahtjeva.

(4) Pretežna djelatnost je ona djelatnost prema kojoj preduzetnik planira ostvariti, odnosno ostvaruje najveće učešće u ukupnom prihodu.

(5) Preduzetnik je dužan da promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost.

(6) Djelatnosti za koje je registrovan u sjedištu i izdvojenim jedinicama preduzetnik može obavljati u spoljnotrgovinskom poslovanju, u skladu sa propisima kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje.

(7) Preduzetnik može da obavlja samo one preduzetničke djelatnosti za koje je registrovan.

Mjesto obavljanja preduzetničke djelatnosti

Član 6.

(1) Preduzetnik obavlja djelatnost u poslovnom prostoru.

(2) Preduzetnik koji posluje u poslovnom prostoru može obavljati djelatnost i van poslovnog prostora, i to kada je po prirodi same djelatnosti takvo obavljanje moguće ili uobičajeno, te ako je to u skladu sa posebnim propisima koji se odnose na njegovo poslovanje.

(3) Preduzetnik može poslovati i bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru pod uslovom da posebni propisi ne utvrđuju obavezu za preduzetnika da isključivo u poslovnom prostoru obavlja određenu preduzetničku djelatnost.

(4) Preduzetničke djelatnosti za čije obavljanje nije potreban poslovni prostor su djelatnosti koje se zbog svoje prirode i načina obavljanja mogu vršiti na otvorenom prostoru ili kod naručioca posla.

(5) Ministar privrede i preduzetništva (u daljem tekstu: ministar) donosi pravilnik kojim se uređuje lista preduzetničkih djelatnosti za čije obavljanje nije potreban poslovni prostor, po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i Komore samostalnih preduzetnika Republike Srpske (u daljem tekstu: Komora).

(6) U stambenom prostoru mogu se obavljati djelatnosti koje ne zahtijevaju izmjenu postojećih uslova korišćenja stambenog prostora, ne ometaju druga lica u mirnom korišćenju njihovih stambenih prostora, kao i u korišćenju zajedničkih prostorija i uređaja i pripadajućeg zemljišta za redovnu upotrebu objekta, a obuhvataju sljedeće:

1) proizvodnju koja se odnosi na izradu, doradu i oplemenjivanje predmeta,

2) pružanje usluga koje, po svojoj prirodi, ne zahtijevaju poseban poslovni prostor.

(7) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje lista preduzetničkih djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenom prostoru, po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i građevinarstvo, ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i Komore.

(8) Bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru preduzetnik može registrovati i obavljati samo djelatnosti koje su propisane pravilnicima iz st. 5. i 7. ovog člana.

(9) Preduzetnik kojem je u jednoj od njegovih organizacionih jedinica mjesto obavljanja djelatnosti bez poslovnog prostora ili stambeni prostor može u toj organizacionoj jedinici istovremeno imati registrovane djelatnosti koje su propisane pravilnicima iz st. 5. i 7. ovog člana, ali ne i djelatnosti koje se obavljaju u poslovnom prostoru.

(10) U slučaju iz stava 9. ovog člana mjesto obavljanja djelatnosti određuje se po pretežnoj djelatnosti preduzetnika, odnosno po osnovnoj djelatnosti za izdvojenu jedinicu.

(11) Preduzetnik koji posluje u poslovnom prostoru može registrovati i obavljati djelatnosti koje su propisane pravilnicima iz st. 5. i 7. ovog člana.

2. Zanatske djelatnosti i tradicionalni zanat

Zanatska proizvodnja i usluge

Član 7.

(1) Zanatska djelatnost je poseban oblik preduzetničke djelatnosti koja obuhvata zanatsku proizvodnju i pružanje zanatskih usluga.

(2) Zanatska proizvodnja podrazumijeva proces rada koji nije podijeljen na pojedine radne operacije, pri čemu se mogu koristiti mašine i tehnička oprema koje nemaju svojstva pokretne trake ili automatizovanog procesa rada, uz uslov da se korišćenjem tih mašina i opreme ne postiže serijska proizvodnja koja je karakteristična za industrijsku proizvodnju.

(3) Zanatske usluge obuhvataju popravku i održavanje proizvoda, uređaja, objekata, kao i pružanje ličnih uslužnih djelatnosti.

(4) Ministar, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i pribavljenog mišljenja Komore, donosi pravilnik o djelatnostima koje se smatraju zanatskom proizvodnjom i zanatskim uslugama.

(5) Preduzetnik obavlja zanatsku djelatnost ako jednu od djelatnosti iz stava 4. ovog člana obavlja kao pretežnu djelatnost, odnosno osnovnu djelatnost izdvojene jedinice.

Majstorsko zvanje

Član 8.

(1) Majstorsko zvanje obezbjeđuje sticanje specifičnih stručno-teorijskih i praktičnih znanja za obavljanje određene zanatske djelatnosti, vještina i kompetencija potrebnih za samostalno vođenje poslovanja, te znanja potrebnih za obučavanje drugih lica u zanatskoj djelatnosti.

(2) Fizičko lice stiče majstorsko zvanje polaganjem majstorskog ispita u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih, kojima se uređuje donošenje programa, način i uslovi za polaganje majstorskog ispita.

Status tradicionalnog zanata

Član 9.

(1) Tradicionalni zanat podrazumijeva poslove izrade i dorade proizvoda pretežno ručnim radom, upotrebom tradicionalnih ili savremenih alata, pod uslovima i na način kojim se čuva i odražava izraz tradicionalnog narodnog stvaralaštva, znanja i vještina.

(2) Tradicionalni zanat obuhvata poslove iz sljedećih oblasti:

- 1) stari zanat,
- 2) umjetnički zanat,
- 3) domaća radinost.

(3) Organizaciona jedinica koja je nadležna za poslove privrede u jedinici lokalne samouprave vodi postupak za priznavanje statusa tradicionalnog zanata.

(4) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju poslovi, uslovi, postupak i druga pitanja od značaja za sticanje statusa tradicionalnog zanata i njegovo vremensko važenje, sadržaj i način vođenja registra subjekata koji imaju taj status i nadzor nad njihovim radom.

(5) Preduzetnik, privredno društvo, udruženje i zadruga mogu steći status tradicionalnog zanata, u skladu sa ovim zakonom i pravilnikom iz stava 4. ovog člana.

(6) Ministarstvo privrede i preduzetništva (u daljem tekstu: Ministarstvo) vodi javno dostupan registar subjekata koji imaju status tradicionalnog zanata.

(7) Organizaciona jedinica iz stava 3. ovog člana dužna je da, u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o sticanju statusa tradicionalnog zanata, dostavi Ministarstvu, u elektronskom i pisanom obliku, rješenje i ostale dokumente na osnovu kojih je vođen postupak za sticanje statusa.

3. Opšta pravila za poslovanje preduzetnika

Pravno dejstvo registracije preduzetnika

Član 10.

(1) Prije početka obavljanja djelatnosti u formi preduzetnika, fizičko lice dužno je da se registruje kod nadležnog registracionog organa.

(2) Fizičko lice može se jednom registrovati kao preduzetnik i otvoriti više izdvojenih jedinica.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, fizičko lice može se dva puta registrovati kao preduzetnik samo u slučaju kada obavlja ili namjerava obavljati djelatnost koja se prema posebnom propisu može obavljati kao isključiva djelatnost.

(4) Isključiva djelatnost u smislu stava 3. ovog člana je djelatnost za koju posebni propisi ne dopuštaju da se uz njeno obavljanje mogu istovremeno obavljati i druge preduzetničke djelatnosti.

(5) Fizičko lice može se registrovati za poslovanje u formi preduzetnika ako:

1) ispunjava opšte i druge uslove za registraciju iz ovog zakona, kao i određeni posebni uslov, ako posebni propis utvrđuje obavezu ispunjenosti tog uslova u postupku registracije preduzetnika,

2) odredbe posebnog propisa u vezi sa radno-pravnim ili drugim statusom fizičkog lica dopuštaju da se to lice registruje kao preduzetnik.

(6) Fizičko lice stiče svojstvo preduzetnika donošenjem rješenja o registraciji osnivanja.

(7) Preduzetnik u pravnom prometu istupa u svoje ime i za svoj račun.

(8) Izuzetno od stava 7. ovog člana, preduzetnik može putem punomoćja ovlastiti:

1) fizičko lice koje nije u radnom odnosu kod preduzetnika, da u ime i za račun preduzetnika, preduzima određene radnje u postupku registracije,

2) fizičko lice koje je u radnom odnosu kod preduzetnika da, u ime i za račun preduzetnika, preduzima određene radnje u postupku registracije i poslovanja preduzetnika.

Ispunjavanje uslova iz posebnih propisa

Član 11.

U toku poslovanja preduzetnik je dužan da ispunjava uslove utvrđene u propisima iz oblasti radnih odnosa, tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite životne sredine, energetske efikasnosti, zaštite od buke, sanitarne, zdravstvene i druge uslove za obavljanje djelatnosti u skladu sa posebnim propisima.

Angažovanje radnika kod preduzetnika

Član 12.

(1) Preduzetnik može zapošljavati radnike.

(2) Međusobna prava, obaveze i odgovornosti preduzetnika i lica koje angažuje uređuju se ugovorima koji se zaključuju u skladu sa Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i drugim propisima kojima se uređuju radni odnosi.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, preduzetniku u toku poslovanja i u njegovom prisustvu mogu pomagati lica bez zasnivanja radnog odnosa i angažovanja izvan radnog odnosa, i to:

1) članovi porodičnog domaćinstva preduzetnika koji su starosti od 15 do 18 godina, članovi koji su redovni učenici srednje škole, odnosno redovni studenti do 26 godine starosti i članovi koji su korisnici penzije,

2) članovi porodičnog domaćinstva preduzetnika koji ima status tradicionalnog zanata tokom izrade proizvoda starog ili umjetničkog zanata ili domaće radinosti, te u drugim poslovima koji su u vezi sa tim proizvodima.

(4) Lica iz stava 3. ovog člana dužna su da ispunjavaju odgovarajuće zdravstvene i druge uslove utvrđene posebnim propisima za djelatnost koju preduzetnik obavlja.

(5) Članovima porodičnog domaćinstva, u smislu ovog zakona, smatraju se lica koja sa preduzetnikom žive u zajedničkom domaćinstvu i koja imaju najmanje 15 godina i to:

- 1) bračna i vanbračna djeca,
- 2) bračni i vanbračni supružnik,
- 3) brat i sestra,
- 4) usvojenici i pastarci,
- 5) roditelji i usvojioci.

Odgovornost preduzetnika

Član 13.

(1) Preduzetnik je odgovoran za zakonito poslovanje i za zakonit rad lica koja zapošljava ili angažuje izvan radnog odnosa, kao i za rad lica iz člana 12. stav 3. ovog zakona.

(2) Preduzetnik za sve obaveze nastale u vezi sa obavljanjem preduzetničke djelatnosti odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

(3) Odgovornost za obaveze iz stava 2. ovog člana ne prestaje sa donošenjem rješenja o utvrđivanju prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnika.

(4) Fizičko lice koje je poslovalo kao preduzetnik ima pravo na naplatu svojih potraživanja koja su nastala tokom poslovanja i nakon utvrđivanja prestanka obavljanja djelatnosti.

Radno vrijeme preduzetnika

Član 14.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Komore i Privredne komore Republike Srpske, svojim aktom određuje dozvoljeni početak i završetak radnog vremena za pojedine preduzetničke djelatnosti.

(2) Radno vrijeme organizacionih jedinica preduzetnika zavisi od djelatnosti koje preduzetnik obavlja u tim jedinicama.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, samouslužni automati preduzetnika mogu da rade 24 časa dnevno pod sljedećim uslovima:

1) da se samouslužni automati stavljaju u pogon pomoću novca i slično i ne zahtijevaju stalno prisustvo radnika,

2) da se putem samouslužnog automata ne prodaju alkoholna pića i duvanski proizvodi,

3) da samouslužni automati ne stvaraju buku preko njenih dozvoljenih graničnih vrijednosti u skladu sa posebnim propisom.

(4) U slučaju da preduzetnik u okviru jedne organizacione jedinice obavlja više preduzetničkih djelatnosti koje su međusobno povezane i upućujuće, radno vrijeme se određuje po pretežnoj djelatnosti za sjedište i osnovnoj djelatnosti za izdvojene jedinice.

(5) Preduzetničke djelatnosti su povezane i međusobno upućujuće ako se prema svojoj prirodi i karakteristikama mogu obavljati u istom prostoru.

4. Vrijeme poslovanja i vrste zanimanja preduzetnika

Stalno i periodično vrijeme poslovanja

Član 15.

(1) Preduzetnik u svim organizacionim jedinicama posluje u toku cijele godine.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, preduzetnik može poslovati i u određenom periodu ili periodima godine pod uslovom da obavlja periodičnu preduzetničku djelatnost.

(3) Periodično obavljanje djelatnosti u odnosu na organizacione jedinice preduzetnika podrazumijeva sljedeće mogućnosti:

1) periodično poslovanje u svim organizacionim jedinicama u jedinstvenom periodu, ili

2) periodično poslovanje u različitom periodu u izdvojenim jedinicama, uz obavezu poslovanja u sjedištu u tom periodu, ili

3) poslovanje u sjedištu u toku cijele godine, uz periodično obavljanje djelatnosti u izdvojenim jedinicama.

(4) Periodično poslovanje može biti najduže na period do devet mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

(5) U slučaju iz stava 3. t. 2) i 3) ovog člana, vremenski intervali periodičnog poslovanja izdvojenih jedinica mogu biti različiti.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju vrste zanimanja preduzetnika i preduzetničke djelatnosti koje se mogu obavljati periodično po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i Komore.

(7) Preduzetnik koji posluje periodično može da obavlja djelatnost isključivo u vremenskom intervalu periodičnog rada za koji je registrovan.

Vrste zanimanja preduzetnika

Član 16.

(1) Preduzetnička djelatnost može se obavljati kao osnovno, dopunsko i dodatno zanimanje.

(2) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, u zahtjevu navodi jednu od vrsta zanimanja iz stava 1. ovog člana.

(3) Uz zahtjev fizičko lice, odnosno preduzetnik, ne dostavlja dokument o svom radno-pravnom ili drugom statusu.

(4) Nadležni inspekcijски organ provjerava radno-pravni i drugi status preduzetnika u vezi sa vrstama zanimanja iz stava 1. ovog člana na osnovu uvida u Jedinствeni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, ili na drugi način.

Uslovi za registraciju osnovnog, dopunskog i dodatnog zanimanja
Član 17.

(1) Fizičko lice koje nije u radnom odnosu obavlja preduzetničku djelatnost kao osnovno zanimanje i ima status samozaposlenog lica.

(2) Status samozaposlenog lica ima i student, korisnik penzije i sva druga punoljetna lica koja se registruju za osnovno zanimanje.

(3) Fizičko lice koje je registrovano kao preduzetnik za osnovno zanimanje može sa drugim poslodavcem zasnovati radni odnos na nepuno radno vrijeme ili zaključiti ugovor o dopunskom radu.

(4) Fizičko lice može obavljati preduzetničku djelatnost kao dopunsko zanimanje najduže do polovine sedmičnog punog radnog vremena, pod uslovom da je u radnom odnosu kod drugog poslodavca sa punim ili nepunim radnim vremenom.

(5) Preduzetnik registrovan za dopunsko zanimanje obavlja djelatnost isključivo ličnim radom i bez zasnivanja ugovora o radu ili izvan radnog odnosa sa drugim licima i bez pomoći lica iz člana 12. stav 3. ovog zakona.

(6) Fizičko lice koje je u radnom odnosu na puno ili nepuno radno vrijeme, student, korisnik penzije, lice sa invaliditetom i druga lica koja u skladu sa posebnim propisom imaju pravo, registruju se kao preduzetnici u vidu dodatnog zanimanja uz obavezu angažovanja najmanje jednog radnika po osnovu radnog odnosa na puno ili nepuno radno vrijeme ili dopunski rad.

(7) Preduzetnik registrovan u vidu dodatnog zanimanja može i lično obavljati radne zadatke u okviru svog registrovanog poslovanja.

(8) Radnik iz stava 6. ovog člana dužan je da ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti kod preduzetnika ukoliko poseban propis utvrđuje obavezu njihovog ispunjavanja.

5. Sjedište preduzetnika

Sjedište
Član 18.

(1) Sjedište preduzetnika je mjesto u kojem preduzetnik obavlja djelatnost ili mjesto iz kojeg upravlja svojim poslovanjem.

(2) Mjesto sjedišta upisuje se u registar preduzetnika, a podrazumijeva adresu (ulicu i broj), naseljeno mjesto i jedinicu lokalne samouprave, u skladu sa propisima kojima se uređuje teritorijalna organizacija.

(3) U slučaju obavljanja djelatnosti bez poslovnog prostora, sjedište je adresa na kojoj preduzetnik ima prebivalište, odnosno boravište.

(4) Ukoliko se djelatnost obavlja u stambenom prostoru, sjedište preduzetnika može biti adresa na kojoj preduzetnik ima prebivalište, odnosno boravište ili adresa drugog stambenog prostora koji preduzetnik koristi.

(5) Preduzetnik može imati sjedište u poslovnom prostoru i u slučaju da obavlja djelatnosti za koje nije potreban poslovni prostor, odnosno koje se mogu obavljati u stambenom prostoru.

Promjena i prenos sjedišta Član 19.

(1) Preduzetnik može da promijeni sjedište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj obavlja djelatnost i da prenese sjedište na područje druge jedinice lokalne samouprave.

(2) Preduzetnik je dužan da registruje promjenu sjedišta prije početka poslovanja na novoj adresi.

(3) U slučaju prenosa sjedišta na područje druge jedinice lokalne samouprave, preduzetnik podnosi zahtjev za registraciju promjene sjedišta registracionom organu na čijem će području biti novo sjedište.

(4) Registracioni organ iz stava 3. ovog člana obavlja sljedeće:

1) dostavlja obavještenje u elektronskom obliku o promjeni sjedišta preduzetnika registracionom organu na čijem području je preduzetnik imao ranije sjedište,

2) elektronski preuzima od registracionog organa na čijem području je preduzetnik imao ranije sjedište sve podatke, dokumente i akte u vezi sa tim preduzetnikom i nastavlja da vodi evidenciju o svim organizacionim jedinicama tog preduzetnika u svom registru.

(5) Registracioni organ na čijem području je preduzetnik imao ranije sjedište dostavlja iz registra preduzetnika sve dokumente i akte u pisanom obliku registracionom organu iz stava 3. ovog člana.

Dostavljanje pismena Član 20.

(1) Dostavljanje svih pismena preduzetniku vrši se na adresu njegovog sjedišta, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Preduzetnik je dužan da ima aktivnu adresu za prijem elektronske pošte, a koju registruje u postupku osnivanja ili promjene podataka i koristi u poslovanju.

6. Poslovno ime preduzetnika

6.1. Elementi i obilježja poslovnog imena

Jedinstvenost i elementi poslovnog imena Član 21.

(1) Preduzetnik posluje i nastupa u pravnom prometu pod poslovnim imenom koje je upisano u registar preduzetnika.

(2) Poslovno ime ne može sadržavati opise, nazive i oznake koji vrijeđaju javni moral ili su u suprotnosti sa propisima.

(3) Preduzetnik određuje poslovno ime, koje obavezno sadrži sljedeće elemente:

1) opis djelatnosti kao dio poslovnog imena u kojem se na jasan način navodi predmet poslovanja preduzetnika u skladu sa pretežnom djelatnosti i eventualno ostalim djelatnostima koje preduzetnik obavlja,

2) naziv kao karakteristični dio poslovnog imena, koji se navodi pod navodnicima,

3) ime i prezime preduzetnika,

4) oznaku s. p. (skraćeno: samostalni preduzetnik),

5) naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta, bez navođenja adrese i naseljenog mjesta.

(4) Preduzetnik može registrovati i u pravnom prometu koristiti skraćeno poslovno ime koje sadrži naziv, ime i prezime preduzetnika, oznaku s. p. (samostalni preduzetnik) i naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta, bez navođenja adrese i naseljenog mjesta.

(5) Kod određivanja opisa djelatnosti mogu se koristiti termini kao što su: radnja, radionica, kancelarija, biro, agencija, studio, pansion, atelje, salon i drugi termini.

(6) Termini iz stava 5. ovog člana, po pravilu, ne koriste se kod određivanja naziva preduzetnika.

(7) Ako je posebnim propisom utvrđena obaveza korišćenja određenog termina u poslovnom imenu, preduzetnik je dužan da taj termin koristi kod određivanja opisa djelatnosti u svom poslovnom imenu.

(8) Na pitanja koja se odnose na poslovno ime i koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(9) Registracioni organ obavezan je da u postupku registracije preduzetnika unese u rješenje o registraciji sve obavezne elemente poslovnog imena iz st. 3. i 4. ovog člana.

Promjena i isticanje poslovnog imena

Član 22.

(1) Preduzetnik je dužan da registruje promjenu poslovnog imena prije početka korišćenja novog poslovnog imena.

(2) Preduzetnik je obavezan da poslovno ime istakne na ulazu u poslovni prostor u sjedištu i izdvojenoj jedinici, odnosno na ulazu u stambeni objekat ili na poštanskom sandučetu ukoliko djelatnost obavlja bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru.

(3) Ako preduzetnik obavlja djelatnost izvan sjedišta, odnosno obavlja djelatnost bez poslovnog prostora, obavezan je da poslovno ime prikaže na način koji je vidljiv i razumljiv za sva lica na lokaciji gdje se ta djelatnost obavlja.

Načelo isključivosti poslovnog imena

Član 23.

(1) Opis djelatnosti i naziv su elementi poslovnog imena na osnovu kojih se ostvaruje razlika u poslovnim imenima preduzetnika.

(2) Naziv preduzetnika obavezno se razlikuje od naziva drugog preduzetnika sa istim ili sličnim opisom djelatnosti i predmetom poslovanja, tako da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune o identitetu sa drugim preduzetnikom na području iste jedinice lokalne samouprave.

(3) Na internet stranici Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (u daljem tekstu: APIF) podnosilac zahtjeva može provjeriti da li poslovno ime koje ima namjeru da navede u zahtjevu dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima.

(4) Registracioni organ obavezan je da, po službenoj dužnosti, vodi računa da u registar ne upiše poslovno ime preduzetnika koje dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima.

(5) Ako u postupku registracije osnivanja ili promjene poslovnog imena preduzetnika registracioni organ utvrdi da predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima, zatražiće od podnosioca zahtjeva da u roku od osam dana od dana dostavljanja obavještenja predloži novo poslovno ime koje ne dovodi ili ne može dovesti do zabune.

(6) U slučaju da podnosilac zahtjeva ne postupi na način iz stava 5. ovog člana, registracioni organ rješenjem odbija zahtjev za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika.

(7) Ako se prilikom promjene sjedišta sa područja druge jedinice lokalne samouprave utvrdi da preduzetnik koji mijenja sjedište ima identičan naziv kao i preduzetnik sa istim ili sličnim opisom djelatnosti i predmetom poslovanja na području registracionog organa, taj organ pisanim putem poziva preduzetnika koji posluje na njegovom području da se u roku od osam dana od dana dostavljanja pismena izjasni da li daje saglasnost preduzetniku koji mijenja sjedište za korišćenje njegovog naziva.

(8) Preduzetnik u pisanom obliku daje saglasnost iz stava 7. ovog člana.

(9) Smatra se da preduzetnik nije dao saglasnost za korišćenje njegovog naziva ako ne dostavi izjašnjenje u roku iz stava 7. ovog člana.

(10) Registracioni organ odbija zahtjev za promjenu sjedišta ako:

1) preduzetnik koji posluje na području registracionog organa ne da saglasnost preduzetniku koji mijenja sjedište za korišćenje njegovog naziva, ili

2) preduzetnik koji mijenja sjedište ne promijeni naziv u odnosu na preduzetnika koji posluje na području registracionog organa.

Zaštita od neovlašćene upotrebe poslovnog imena

Član 24.

(1) Ako preduzetnik koji se ranije registrovao ili rezervisao poslovno ime smatra da je registracioni organ postupio suprotno odredbi člana 23. stav 4. ovog zakona, može tužbom pred nadležnim okružnim privrednim sudom tužiti preduzetnika za kojeg smatra da neovlašćeno koristi njegovo poslovno ime i tražiti promjenu poslovnog imena tog preduzetnika, kao i naknadu nastale štete.

(2) Tužba iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u roku od dvije godine od dana registracije preduzetnika za kojeg se smatra da neovlašćeno koristi poslovno ime.

(3) Presudu kojom se nalaže promjena poslovnog imena preduzetnika koji je tužen okružni privredni sud dostavlja i registracionom organu.

(4) Preduzetnik kome se nalaže promjena poslovnog imena dužan je da u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude iz stava 3. ovog člana izvrši promjenu poslovnog imena kod nadležnog registracionog organa.

(5) U slučaju da preduzetnik ne postupi u roku i na način iz stava 4. ovog člana, registracioni organ utvrđuje za tog preduzetnika prestanak obavljanja djelatnosti po službenoj dužnosti.

6.2. Rezervacija poslovnog imena

Zahtjev za rezervaciju poslovnog imena

Član 25.

(1) Fizičko lice prije podnošenja zahtjeva za registraciju osnivanja preduzetnika, kao i preduzetnik, prije promjene poslovnog imena mogu kod registracionog organa izvršiti rezervaciju poslovnog imena.

(2) Rezervacija iz stava 1. ovog člana podrazumijeva opis djelatnosti i naziv, kao elemente poslovnog imena preduzetnika.

(3) Registracioni organ sprovodi postupak rezervacije poslovnog imena na osnovu zahtjeva za rezervaciju, koji mogu podnijeti fizičko lice ili preduzetnik.

(4) Fizičko lice ili preduzetnik mogu podnijeti zahtjev za rezervaciju poslovnog imena neposredno u prostorijama registracionog organa, putem pošte ili elektronski, putem jedinstvene elektronske aplikacije.

Automatska provjera predloženog poslovnog imena Član 26.

(1) U slučaju podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena elektronskim putem, prije elektronskog potpisivanja zahtjeva, plaćanja takse i dostavljanja zahtjeva registracionom organu, jedinstvena elektronska aplikacija preko sistemskog algoritma obavlja automatsku provjeru predloženog poslovnog imena sa već registrovanim i rezervisanim poslovnim imenima preduzetnika na području registracionog organa.

(2) Ako se u automatskoj provjeri utvrdi da predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom ili rezervisanim poslovnim imenom, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva da njegov prijedlog poslovnog imena može biti odbijen od registracionog organa.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, podnosilac zahtjeva može u roku od osam dana:

1) promijeniti predloženo poslovno ime i ponovo pokrenuti automatsku provjeru novog predloženog poslovnog imena, ili

2) nastaviti dalje sa postupkom rezervacije poslovnog imena, a to podrazumijeva elektronsko potpisivanje zahtjeva, plaćanje takse i dostavljanje zahtjeva registracionom organu, ili

3) odustati od postupka rezervacije poslovnog imena.

Provjera uslova i rješenje o rezervaciji poslovnog imena Član 27.

(1) Nakon podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ utvrđuje da li predloženo poslovno ime ispunjava sljedeće uslove:

1) da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune sa poslovnim imenom drugog registrovanog preduzetnika ili sa rezervisanim poslovnim imenima,

2) da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune sa već podnesenim, a neobrađenim zahtjevima za registraciju osnivanja preduzetnika, ili za registraciju promjene poslovnog imena preduzetnika, ili rezervaciju poslovnog imena,

3) da je sadržaj poslovnog imena određen u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ako su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana, registracioni organ vrši rezervaciju poslovnog imena unosom u registar preduzetnika, a podnosiocu zahtjeva izdaje rješenje o rezervaciji poslovnog imena.

(3) Ako je postupak rezervacije poslovnog imena pokrenut podnošenjem elektronskog zahtjeva za rezervaciju, registracioni organ dostavlja rješenje u elektronskom i pisanom obliku, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ zatražiće od podnosioca zahtjeva da, u roku od osam dana od dana dostavljanja obavještenja, predloži novo poslovno ime koje ne dovodi ili ne može dovesti do zabune, odnosno da je njegov sadržaj u skladu sa ovim zakonom.

(5) Ako podnosilac zahtjeva ne predloži novo poslovno ime, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, koje dostavlja podnosiocu zahtjeva.

Vremensko važenje rezervacije poslovnog imena
Član 28.

(1) Rezervacija poslovnog imena važi 90 dana od dana donošenja rješenja o rezervaciji poslovnog imena.

(2) Fizičko lice ili preduzetnik na čije ime je rezervisano poslovno ime može podneskom, u pisanom obliku ili putem korisničkog naloga u postupku rezervacije poslovnog imena elektronskim putem, obavijestiti registracioni organ o odustanku od rezervacije poslovnog imena prije isteka perioda iz stava 1. ovog člana.

(3) Rezervacija poslovnog imena prestaje da proizvodi pravno dejstvo u sljedećim slučajevima:

1) isteka perioda iz stava 1. ovog člana,

2) dostavljanja obavještenja iz stava 2. ovog člana.

(4) U slučajevima iz stava 3. ovog člana, registracioni organ ne donosi rješenje o brisanju rezervisanog poslovnog imena, nego se samo to poslovno ime briše iz registra preduzetnika.

7. Poslovođa, izdvojena jedinica i dužnosti preduzetnika

Poslovođa
Član 29.

(1) Preduzetnik može pisanim ovlašćenjem povjeriti vođenje poslovanja poslovođi koji je u radnom odnosu kod preduzetnika.

(2) Poslovođa vodi posao u ime i za račun preduzetnika.

(3) Vođenje poslovanja posredstvom poslovođe može biti opšte ili ograničeno, na jednu ili više organizacionih jedinica preduzetnika.

(4) Preduzetnik je dužan da imenovanje, promjenu podataka i razrješenje poslovođe registruje kod nadležnog registracionog organa.

Izdvojena jedinica preduzetnika
Član 30.

(1) Izdvojena jedinica preduzetnika je njegov organizacioni dio putem kojeg se obavlja preduzetnička djelatnost.

(2) U jednoj ili više izdvojenih jedinica preduzetnik može obavljati djelatnosti iste ili različite od pretežne djelatnosti i drugih djelatnosti koje obavlja u sjedištu, ako ispunjava uslove za njihovo obavljanje.

(3) Preduzetnik je obavezan registrovati izdvojenu jedinicu ako izvan adrese sjedišta obavlja djelatnost u poslovnom ili stambenom prostoru, osim ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

(4) Preduzetnik koji je registrovan za obavljanje djelatnosti bez poslovnog prostora može otvoriti izdvojenu jedinicu u poslovnom prostoru.

(5) Prije početka obavljanja djelatnosti, tokom rada i prije zatvaranja, preduzetnik je obavezan registrovati otvaranje, sve poslovne promjene i prestanak rada izdvojene jedinice kod registracionog organa na čijem području ima sjedište.

(6) Ime izdvojene jedinice sastoji se od punog ili skraćenog poslovnog imena preduzetnika, oznake izdvojene jedinice (IJ ili Izdvojena jedinica) i odrednice mjesta gdje se nalazi izdvojena jedinica, ako je različito od sjedišta.

(7) Pored obaveznih elemenata iz stava 6. ovog člana, ime izdvojene jedinice može sadržavati i opis djelatnosti, odnosno naziv koji se navodi poslije oznake za izdvojenu jedinicu.

(8) Ukoliko preduzetnik registruje otvaranje, promjene i prestanak rada izdvojene jedinice izvan područja jedinice lokalne samouprave u kojoj ima sjedište, registracioni organ sjedišta o tim registracijama dostavlja obavještenje, u elektronskom obliku, registracionom organu na čijem području preduzetnik ima izdvojenu jedinicu.

(9) Osnovna djelatnost izdvojene jedinice je ona djelatnost u kojoj preduzetnik planira ostvariti ili ostvaruje najveći prihod u toj organizacionoj jedinici.

Dužnosti preduzetnika

Član 31.

Preduzetnik je dužan da:

1) ima saglasnost, u pisanom obliku, vlasnika prostora za obavljanje djelatnosti, ako posluje u zakupljenom prostoru,

2) počne sa obavljanjem djelatnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji ili od dana dostavljanja odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, kada je taj akt potreban za početak poslovanja, kao i u slučaju stranih državljana koji su dužni da počnu sa poslovanjem u skladu sa rokom iz ovog zakona,

3) preduzetničku djelatnost obavlja kvalitetno u skladu sa propisima, dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom,

4) garantuje kvalitet proizvoda, odnosno usluga i otkloni nedostatke ili nadoknadi pričinjenu štetu kupcu proizvoda, odnosno korisniku usluga, u skladu sa propisima i standardima,

5) izda račun ako nema obavezu evidentiranja prometa preko elektronskog fiskalnog uređaja u smislu zakona kojim se uređuje fiskalizacija,

6) registruje promjene podataka koji su od značaja za pravni promet u skladu sa ovim zakonom,

7) na vidnom mjestu istakne cjenovnik svojih proizvoda, robe, odnosno usluga na način da je lako dostupan kupcima, odnosno korisnicima usluga,

8) obavijesti registracioni organ u slučaju promjene adrese za prijem elektronske pošte,

9) posjeduje isprave kojima dokazuje da je u odgovarajućem odnosu sa licima iz člana 12. stav 3. ovog zakona i da su ta lica članovi njegovog porodičnog domaćinstva.

10) registruje prestanak obavljanja djelatnosti.

GLAVA III

POSTUPAK REGISTRACIJE PREDUZETNIKA

1. Uslovi za registraciju i poslovanje preduzetnika

Opšti uslovi za registraciju preduzetnika

Član 32.

(1) Fizičko lice može se registrovati za poslovanje u formi preduzetnika ako ispunjava sljedeće opšte uslove:

1) da je punoljetan,

2) da posjeduje važeći identifikacioni dokument i to ličnu kartu za državljanina Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika), odnosno BiH i putnu ispravu za stranog državljanina,

3) da mu pravosnažnom odlukom nadležnog organa nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti koju registruje ili da je ta mjera izvršena, ako je bila izrečena,

4) da nema dospjelih, a neizmirenih poreskih obaveza u skladu sa posebnim propisima,

5) da nema neplaćenih novčanih kazni, troškova prinudne naplate i troškova postupka za učinjeni prekršaj iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(2) Za registraciju promjene podataka preduzetnik je dužan da ispunjava uslove iz stava 1. t. 2) i 5) ovog člana.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, kod promjena i dopuna razreda djelatnosti preduzetnik je dužan da ispunjava uslove iz stava 1. t. 2), 3) i 5) ovog člana.

(4) Za registraciju prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnik je dužan da ispunjava uslov u vezi sa identifikacionim dokumentom iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

(5) Registracioni organ, putem jedinstvene elektronske aplikacije, provjerava ispunjenost opštih uslova za podnosioca zahtjeva, i to:

1) uslova iz stava 1. t. 1), 2), 3) i 5) ovog člana u evidencijama jedinstvenih matičnih brojeva, prebivališta i boravišta, ličnih karata i registra novčanih kazni putem Ministarstva unutrašnjih poslova,

2) uslova iz stava 1. tačka 4) ovog člana u evidencijama poreskih obveznika koje se vode kod Poreske uprave Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava).

(6) Izuzetno od stava 5. ovog člana, identitet stranog državljanina ne provjerava se u evidencijama jedinstvenih matičnih brojeva, prebivališta i boravišta i ličnih karata.

Posebni uslovi za poslovanje preduzetnika

Član 33.

(1) Prije početka i tokom poslovanja preduzetnik je obavezan ispuniti i posebne uslove, i to:

1) da ima posebnu zdravstvenu sposobnost ili da zaposli lice sa posebnom zdravstvenom sposobnošću, ako je to posebnim propisom utvrđeno za obavljanje određenih djelatnosti,

2) da ima odgovarajuću stručnu spremu ili da zaposli lice sa odgovarajućom stručnom spremom, ako je to posebnim propisom utvrđeno za obavljanje određenih djelatnosti,

3) da posjeduje opremu, odnosno sredstva rada, kadrove i odgovarajući prostor, u skladu sa posebnim propisom.

(2) U postupku registracije, registracioni organ ne provjerava ispunjenost posebnih uslova iz stava 1. ovog člana, osim ako posebni propis kojim se uređuje obavljanje određene djelatnosti ne propisuje obavezu za njihovo ispitivanje.

(3) Nadležni inspeksijski organ, u inspeksijskom pregledu, provjerava ispunjenost posebnih uslova iz stava 1. ovog člana.

Provjera upotrebne dozvole u inspeksijskom pregledu

Član 34.

Za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika nije potrebno dostaviti upotrebnu dozvolu za objekat ili dio objekta koji se koristi za obavljanje djelatnosti, ali se ova činjenica

provjerava u inspekcijskom pregledu zajedno sa utvrđivanjem postojanja uslova iz člana 33. stav 1. ovog zakona.

2. Pokretanje postupka registracije preduzetnika

Zahtjev za registraciju preduzetnika

Član 35.

(1) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, dostavlja zahtjev neposredno, poštom ili elektronskim putem, registracionom organu na čijem području namjerava registrovati obavljanje djelatnosti ili je registrovao sjedište.

(2) U zavisnosti od predmeta registracije, podnosilac plaća taksu na zahtjev u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

(3) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i obliku zahtjeva i zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, kao i o drugim pitanjima od značaja za postupak registracije preduzetnika.

(4) Dostavljanjem zahtjeva inicira se pokretanje postupka registracije preduzetnika.

(5) Stranka u postupku registracije preduzetnika je isključivo lice koje je podnijelo zahtjev, dok se zahtjevi drugih lica za učešćem u ovom postupku odbacuju kao nedopušteni.

(6) Osnivanje preduzetnika i otvaranje izdvojene jedinice mogu biti predmet jednog zahtjeva.

Registracija podataka od značaja za pravni promet

Član 36.

(1) Preduzetnik je obavezan da prilikom osnivanja i promjena u poslovanju registruje podatke koji su od značaja za pravni promet, i to:

- 1) ime i prezime,
- 2) poslovno ime,
- 3) adresa sjedišta,
- 4) adresa elektronske pošte,
- 5) vrijeme obavljanja djelatnosti (tokom cijele godine ili periodično),
- 6) vrstu zanimanja (osnovno ili dopunsko ili dodatno),
- 7) mjesto obavljanja djelatnosti (poslovni prostor ili stambeni prostor ili bez poslovnog prostora),
- 8) razred pretežne i drugih djelatnosti,
- 9) spoljnotrgovinsko poslovanje, u slučaju inostranog poslovanja,
- 10) ime i prezime poslovođe i obim ovlašćenja, ako se imenuje ili razrješava poslovođa,
- 11) izdvojena jedinica, u slučaju otvaranja, promjena i prestanka rada izdvojene jedinice.

(2) Pored poslovnih podataka iz stava 1. ovog člana, u registar preduzetnika upisuju se jedinstveni matični broj, adresa prebivališta, odnosno boravišta i broj lične karte preduzetnika i poslovođe.

(3) Upis i promjena informacija u vezi sa poslovnim telefonom, elektronskom poštom, telefaksom, internet stranicom preduzetnika ne predstavljaju poslovne promjene.

(4) Upis i promjenu informacija iz stava 3. ovog člana preduzetnik kod registracionog organa inicira putem obavještenja, koje ne podliježe plaćanju takse za postupak registracije preduzetnika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Odgovornost za tačnost i vjerodostojnost datih podataka
Član 37.

(1) Fizičko lice, odnosno preduzetnik koji dostavi zahtjev odgovara za tačnost i vjerodostojnost datih podataka i priloženih dokumenata uz zahtjev.

(2) Dostavljanjem zahtjeva daje se saglasnost za javnu objavu poslovnih podataka koji su predmet registracije i od značaja su za pravni promet, osim ako javnost i dostupnost nije ograničena posebnim propisom.

(3) Ako podnosilac u zahtjevu navede informacije u vezi sa poslovnim telefonom, telefaksom i internet stranicom, smatra se da je saglasan sa njihovom javnom objavom na Centralnom registru preduzetnika.

(4) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, može u zahtjevu za registraciju osnivanja ili promjene podataka zatražiti od registracionog organa odlučivanje o predmetu zahtjeva na određeni radni dan, koji je u periodu od tri mjeseca od dana dostavljanja zahtjeva za registraciju.

(5) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, može poslije dostavljanja zahtjeva da izmijeni ili odustane od podnesenog zahtjeva, a u skladu sa rokovima propisanim zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Dostavljanje dokumenata za registraciju preduzetnika
Član 38.

(1) Kada se zahtjev neposredno predaje, podnosilac zahtjeva daje na uvid službeniku organizacione jedinice u jedinici lokalne samouprave koja je nadležna za prijem podnesaka ličnu kartu, odnosno putnu ispravu kada je podnosilac strani državljanin, koja se fotokopira i skenira, te unosi u registar preduzetnika.

(2) Uz zahtjev, koji se podnosi putem pošte, dostavlja se kopija lične karte za državljanina Republike, odnosno BiH i ovjerena kopija putne isprave za stranog državljanina.

(3) U slučajevima kada se ispunjenost uslova iz člana 32. stav 1. t. 3) i 5) ovog zakona ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije kod Ministarstva unutrašnjih poslova, a u zavisnosti od predmeta zahtjeva, podnosilac zahtjeva, bez obzira na to da li je državljanin Republike, odnosno BiH ili strani državljanin, uz zahtjev dostavlja dokumente koji nisu stariji od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, i to:

1) uvjerenje jednog od osnovnih sudova da pravosnažnom odlukom nadležnog organa nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti koju registruje ili da je ta mjera izvršena, ako je bila izrečena,

2) uvjerenje jednog od osnovnih sudova da nema neplaćenih novčanih kazni i troškova prinudne naplate za učinjeni prekršaj iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(4) U slučajevima kada se izmirenost poreskih obaveza ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije, ovaj uslov u postupku registracije podnosilac zahtjeva, bez obzira na to da li je državljanin Republike, odnosno BiH ili strani državljanin, dokazuje uvjerenjem jedne od područnih jedinica Poreske uprave, kojim se potvrđuje da nema dospjelih a neizmirenih poreskih obaveza i koje nije starije od osam dana od dana dostavljanja zahtjeva.

(5) Pored dokumenata iz st. 3. i 4. ovog člana, podnosilac uz zahtjev dostavlja i poseban dokument ako se posebnim propisom utvrđuje dostavljanje tog dokumenta za odlučivanje u postupku registracije preduzetnika.

3. Vođenje postupka registracije preduzetnika u pisanom obliku

Pružanje potrebnih informacija i korišćenje
jedinstvene elektronske aplikacije
Član 39.

- (1) Registracioni organ obezbjeđuje dostupnost informacija u vezi sa sljedećim:
- 1) procedurom, uslovima i potrebnim dokumentima za dostavljanje zahtjeva i izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika,
  - 2) mogućnostima, pravima i obavezama koja su predmet postupka registracije, i to:
    1. vrsta zanimanja,
    2. poslovno ime,
    3. sjedište,
    4. elektronska pošta,
    5. vrijeme i mjesto obavljanja djelatnosti,
    6. pretežna i druge djelatnosti,
    7. izdvojena jedinica,
    8. drugi podaci koji se registruju,
  - 3) kontakt podacima Ministarstva, kao organa koji je obrađivač propisa iz oblasti registracije preduzetnika,
  - 4) načinom pristupa javnim podacima iz Centralnog registra preduzetnika,
  - 5) kontakt podacima Komore, kao organizacije koja usklađuje i zastupa interese preduzetnika,
  - 6) potrebnim aktivnostima nakon izdavanja rješenja o registraciji.
- (2) U postupku registracije preduzetnika registracioni organ dužan je da koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za unos, pregled podataka, dokumenata i izradu akata, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (3) Pored podataka iz stava 2. ovog člana, jedinstvena elektronska aplikacija može sadržavati i druge podatke od značaja za poslovanje preduzetnika, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (4) Jedinstvena elektronska aplikacija omogućava povezivanje registracionog organa sa APIF-om, Poreskom upravom i drugim institucijama, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (5) Registracioni organ može koristiti jedinstvenu elektronsku aplikaciju i za pribavljanje, provjeru i razmjenu drugih podataka od značaja za postupak registracije preduzetnika, u skladu sa stavom 4. ovog člana.
- (6) Izuzetno od stava 2. ovog člana, registracioni organ ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju kada rješava o zahtjevima preduzetnika koji nisu uneseni u registar preduzetnika u elektronskom obliku.

Kadrovski i organizacioni uslovi za sprovođenje postupka registracije
Član 40.

- (1) Jedinica lokalne samouprave dužna je da za svoj registracioni organ obezbijedi organizacione, kadrovske, tehničke, finansijske i materijalne uslove za nesmetano sprovođenje postupka registracije preduzetnika.
- (2) Registracioni organ dužan je da obezbijedi i održava računarsku opremu (računar, štampač i skener) i pristup internetu, koji su potrebni za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije.

(3) Računarska oprema iz stava 2. ovog člana je oprema koju registracioni organ uobičajeno koristi u izvršavanju svojih redovnih aktivnosti.

(4) Registracioni organ određuje službenike koji imaju pristup jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

(5) Službenici iz stava 4. ovog člana dužni su da tokom rada u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji postupaju u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument.

Formalna kontrola zahtjeva i materijalna provjera
ispunjenosti uslova za registraciju
Član 41.

(1) Registracioni organ obavlja formalnu kontrolu sadržine zahtjeva i materijalnu provjeru ispunjenosti uslova za registraciju.

(2) Formalna kontrola sadržine zahtjeva podrazumijeva sljedeće provjere:

1) da li je zahtjev dopušten, dostavljen na propisanom obrascu, da li su navedeni svi potrebni podaci i da li je potpisan od podnosioca,

2) da li su uz zahtjev dostavljeni odgovarajući dokumenti iz člana 38. st. 2, 3, 4. i 5. ovog zakona, ako se ispunjenost jednog ili više uslova ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije.

(3) Materijalna provjera ispunjenosti uslova, u zavisnosti od predmeta registracije, podrazumijeva provjeru uslova, i to:

1) za osnivanje – uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona, predložene razrede djelatnosti i njihovu usaglašenost sa mjestom i vremenom obavljanja djelatnosti, poslovno ime, kao i da li je naziv adrese sjedišta u skladu sa odlukom o utvrđivanju naziva ulica na području registracionog organa,

2) za promjenu podataka – uslove iz člana 32. stav 1. t. 2) i 5) ovog zakona,

3) za prestanak obavljanja djelatnosti – uslove iz člana 32. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

(4) Pored uslova iz stava 3. tačka 2) ovog člana, prilikom promjene podataka preduzetnika i u zavisnosti od predmeta promjene provjeravaju se i sljedeći uslovi:

1) kod dopune razreda djelatnosti provjerava se uslov iz člana 32. stav 1. tačka 3) ovog zakona i usaglašenost predloženih razreda djelatnosti sa mjestom i vremenom obavljanja djelatnosti,

2) kod promjene sjedišta i otvaranja i promjene adrese izdvojene jedinice da li je naziv adrese sjedišta ili izdvojene jedinice u skladu sa odlukom o utvrđivanju naziva ulica na području registracionog organa,

3) kod promjene mjesta obavljanja djelatnosti da li je novo mjesto obavljanja djelatnosti u skladu sa članom 6. st. 1, 5. i 7. ovog zakona,

4) kod promjene vremena obavljanja djelatnosti da li je novo vrijeme poslovanja u skladu sa članom 15. ovog zakona,

5) kod promjene poslovnog imena da li se ostvaruje načelo isključivosti poslovnog imena iz člana 23. ovog zakona.

(5) Pored provjera iz st. 3. i 4. ovog člana, materijalna provjera ispunjenosti uslova obuhvata i provjeru određenog posebnog uslova, ako se posebnim propisom utvrđuje obaveza ispunjenosti tog uslova u postupku registracije preduzetnika.

Posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt za obavljanje djelatnosti
Član 42.

(1) Ako je posebnim propisom, kao uslov za obavljanje određene preduzetničke djelatnosti, predviđeno pribavljanje posebnog odobrenja, saglasnosti, dozvole ili drugog akta nadležnog organa, preduzetnik može početi sa obavljanjem djelatnosti po dobijanju odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, osim u slučaju iz člana 38. stav 5. ovog zakona.

(2) Za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika nije potrebno dostaviti dokaz o posjedovanju saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa iz stava 1. ovog člana, a ova činjenica provjerava se u inspekcijskom pregledu.

(3) Na internet stranici Ministarstva, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti, objavljuje se lista djelatnosti koje se mogu obavljati kao preduzetničke djelatnosti, kao i podaci za koje je od tih djelatnosti potrebno posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa.

(4) Lista preduzetničkih djelatnosti iz stava 3. ovog člana sastavni je dio jedinstvene elektronske aplikacije.

Uređivanje zahtjeva za registraciju
Član 43.

(1) Ako je zahtjev nepotpun u smislu da u njemu nisu navedeni svi potrebni podaci ili ako nisu priloženi potrebni dokumenti ili ako sadrži druge nedostatke (na primjer u vezi sa adresom sjedišta, mjestom i vremenom obavljanja djelatnosti i drugo), registracioni organ zatražiće od podnosioca da otkloni nedostatke i uredi zahtjev u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje zahtjeva.

(2) Ako je podnosilac zahtjeva državljanin Republike, odnosno BiH i kada se ispunjenost opštih uslova za registraciju provjerava u skladu sa članom 32. stav 5. ovog zakona, registracioni organ putem Ministarstva unutrašnjih poslova preuzima podatke o imenu i prezimenu, jedinstvenom matičnom broju, adresi i broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz elektronske evidencije jedinstvenih matičnih brojeva, ličnih karata i prebivališta i boravišta.

(3) U slučaju da postoji neusaglašenost podataka o imenu i prezimenu ili jedinstvenom matičnom broju ili adresi ili broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz zahtjeva i elektronske evidencije, registracioni organ upućuje podnosioca zahtjeva iz stava 2. ovog člana da u roku od 30 dana od dostavljanja obavještenja riješi neusaglašenost kod nadležne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova.

(4) Ako poslije isteka roka iz stava 3. ovog člana registracioni organ utvrdi da i dalje postoji neusaglašenost podataka o imenu i prezimenu ili jedinstvenom matičnom broju ili adresi ili broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz zahtjeva i elektronske evidencije, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

4. Vođenje postupka registracije preduzetnika u elektronskom obliku

Uslovi za podnosioca zahtjeva
Član 44.

(1) Za sprovođenje postupka registracije elektronskim putem podnosilac zahtjeva obavezan je da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da posjeduje metod autentikacije i elektronskog potpisivanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata,
  - 2) da ima kreiran korisnički nalog u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.
- (2) Korisnički nalog je skup podataka koji uspostavlja podnosilac zahtjeva prilikom registracije svojih podataka u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.
- (3) Putem korisničkog naloga obavlja se:
- 1) provjera i rezervacija poslovnog imena,
  - 2) identifikacija svakog pojedinačnog podnosioca zahtjeva,
  - 3) ispunjavanje i dostavljanje zahtjeva (osnivanje, promjene podataka i prestanak obavljanja djelatnosti),
  - 4) razmjena podataka i informacija sa organima koji učestvuju u postupku registracije,
  - 5) otpremanje i prijem elektronskih dokumenata u postupku registracije, sa evidentiranjem vremena njihove otpreme i prijema,
  - 6) elektronsko plaćanje takse za postupak registracije i izdavanje izvoda, potvrda i uvjerenja iz registra preduzetnika,
  - 7) druge radnje u postupku registracije preduzetnika u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Podnošenje zahtjeva za registraciju u elektronskom obliku Član 45.

- (1) Zahtjev u elektronskom obliku podnosi se preko jedinstvene elektronske aplikacije.
- (2) Zahtjevi u elektronskom i pisanom obliku sadrže iste podatke.
- (3) Uz zahtjev u elektronskom obliku ne podnose se dokazi o ispunjenosti uslova iz člana 32. stav 1. ovog zakona.
- (4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, uz zahtjev u elektronskom obliku strani državljanin obavezan je da podnese ovjerenu kopiju putne isprave u formi elektronskog dokumenta.
- (5) Forma elektronskog dokumenta podrazumijeva sljedeće oblike:
  - 1) akt u elektronskom obliku koji je donio nadležni organ u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski potpis i elektronski dokument, ili
  - 2) akt nadležnog organa u materijalnom obliku, koji nadležni organ ili javna služba skenira i svojim elektronskim potpisom ovjeri.

Plaćanje takse elektronskim putem i dostavljanje dokaza u formi elektronskog dokumenta Član 46.

- (1) Prilikom postupka elektronske registracije preduzetnika taksa za registraciju plaća se elektronskim putem.
- (2) U slučaju kada je u postupku registracije preduzetnika potrebno priložiti i odgovarajući dokaz kojim se potvrđuju određeni podaci, podnosilac je dužan da uz zahtjev dostavi i taj dokaz u formi elektronskog dokumenta.
- (3) Za registraciju razreda djelatnosti, koji zahtijeva prethodno posebno odobrenje, saglasnost, dozvolu ili drugi akt nadležnog organa, potrebno je uz zahtjev za registraciju elektronskim putem dostaviti i akt nadležnog organa u formi elektronskog dokumenta.
- (4) Dostavljanje akta iz stava 3. ovog člana u formi elektronskog dokumenta nije potrebno ako registracioni organ može elektronskim putem kod nadležnog organa provjeriti

okolnost izdavanja posebnog odobrenja, kao vida prethodne saglasnosti, za registraciju određenog razreda djelatnosti.

Vrijeme dostavljanja zahtjeva kod registracionog organa Član 47.

(1) Ako je zahtjev u elektronskom obliku dostavljen radnim danom do 13.00 časova, kao vrijeme dostavljanja zahtjeva kod registracionog organa smatra se dan podnošenja zahtjeva.

(2) U slučaju da je zahtjev za registraciju elektronskim putem podnesen u neradni dan ili radnim danom poslije 13.00 časova, kao vrijeme dostavljanja zahtjeva kod registracionog organa smatra se naredni radni dan.

(3) Vrijeme otpreme i prijema elektronskih dokumenata u okviru jedinstvene elektronske aplikacije mjeri se i bilježi u skladu sa vremenom sistemskog časovnika i obavezno se vidno naznačava podnosiocu zahtjeva u njegovom korisničkom nalogu.

Automatska kontrola u postupku elektronske registracije Član 48.

(1) Postupak elektronske registracije preduzetnika sastoji se od automatske kontrole i postupka pred registracionim organom.

(2) Automatska kontrola iz stava 1. ovog člana obuhvata provjeru:

1) potpunosti zahtjeva u elektronskom obliku,

2) uslova za registraciju.

(3) Automatska kontrola potpunosti zahtjeva u elektronskom obliku podrazumijeva tehničku provjeru podataka koji su elektronskim putem uneseni u zahtjev i obavlja se putem jedinstvene elektronske aplikacije.

(4) Automatska kontrola uslova za registraciju obuhvata provjeru ličnih podataka (ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresu i broj lične karte) i mogućnost obavljanja djelatnosti u formi preduzetnika.

(5) Ako se automatskom kontrolom utvrdi da je zahtjev nepotpun ili ukoliko nisu ispunjeni uslovi u skladu sa ovim i posebnim zakonima, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva da nisu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka registracije elektronskim putem, dok se ne otklone utvrđeni nedostaci.

(6) U slučaju da podnosilac zahtjeva nije saglasan sa utvrđenim nedostacima u automatskoj kontroli, zahtjev može da podnese u pisanom obliku.

(7) Ako je pozitivan ishod automatske kontrole u postupku elektronske registracije, podnosilac zahtjeva elektronski potpisuje zahtjev, plaća taksu i dostavlja zahtjev registracionom organu.

Postupanje registracionog organa u postupku elektronske registracije Član 49.

(1) Nakon dostavljanja zahtjeva u elektronskom obliku, registracioni organ obavlja formalnu kontrolu sadržine zahtjeva i materijalnu provjeru ispunjenosti uslova na način kako je uređeno u članu 41. ovog zakona.

(2) Ako zahtjev u elektronskom obliku sadrži nedostatke ili ako uz zahtjev nisu priloženi potrebni dokazi, registracioni organ putem korisničkog naloga zatražiće od

podnosioca da otkloni nedostatke i uredi zahtjev u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje zahtjeva.

(3) S ciljem otklanjanja nedostataka iz stava 2. ovog člana, prethodno ispunjeni zahtjev u elektronskom obliku otvara se za izmjene.

(4) Nakon otklanjanja nedostataka ili izmjena prethodno unesenih podataka u zahtjev u elektronskom obliku, podnosilac zahtjeva ponovo elektronski potpisuje i šalje taj zahtjev.

Akti registracionog organa u postupku elektronske registracije Član 50.

(1) Ako je postupak registracije pokrenut dostavljanjem zahtjeva u elektronskom obliku, registracioni organ, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument, izrađuje:

1) zaključak, odnosno rješenje u elektronskom obliku,

2) materijalnu kopiju elektronskog oblika zaključka, odnosno rješenja, koju ovjerava ovlašćeno lice registracionog organa, uz navođenje oznake da se radi o kopiji elektronskog dokumenta.

(2) Zaključak, odnosno rješenje u elektronskom obliku dostavlja se na adresu korisničkog naloga podnosioca zahtjeva.

(3) Svi dokumenti izdati od registracionog organa u postupku elektronske registracije imaju svojstvo javne isprave i jednake su važnosti kao dokumenti izdati u pisanom obliku.

(4) Podnosilac zahtjeva u elektronskom obliku može na internet stranici APIF-a provjeriti trenutni status predmeta registracije.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju tok i pojedinačne radnje podnosioca zahtjeva i registracionog organa u postupku elektronske registracije preduzetnika i druga pitanja od značaja za postupak elektronske registracije.

5. Rješavanje u postupku registracije preduzetnika

Odlučivanje po zahtjevu za registraciju Član 51.

(1) Registracioni organ obavezan je odlučiti o zahtjevu u roku od dva radna dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju kada se ispunjenost svih ili dijela uslova za registraciju elektronski provjerava u skladu sa članom 32. stav 5. ovog zakona, registracioni organ obavezan je odlučiti o zahtjevu u roku od dva radna dana od dana kada je dostavljen posljednji podatak ili dokument koji je od značaja za odlučivanje.

(3) U slučaju postojanja objektivnih okolnosti koje sprečavaju postupanje po zahtjevu, registracioni organ obavezan je odlučiti o zahtjevu u roku od četiri radna dana od dana prestanka tih okolnosti.

(4) U postupku registracije preduzetnika, registracioni organ unosi podatke iz zahtjeva u registar preduzetnika i donosi rješenja, odnosno zaključke, u materijalnom i elektronskom obliku na obrascima, koji su sastavni dio jedinstvene elektronske aplikacije.

(5) Rješenje, odnosno zaključak u elektronskom obliku obavezno sadrži elektronski potpis u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument.

(6) U postupcima registracije osnivanja preduzetnika i otvaranja njegove izdvojene jedinice, registracioni organ putem jedinstvene elektronske aplikacije pribavlja jedinstveni identifikacioni broj od Poreske uprave, koji predstavlja registraciju kod poreskog organa.

(7) Osim poreske registracije iz stava 6. ovog člana, postupak registracije preduzetnika može obuhvatiti sprovođenje i drugih postupaka značajnih za poslovanje, ako je objedinjavanje tih postupaka utvrđeno posebnim propisima.

Rješenje o registraciji preduzetnika Član 52.

(1) Ako podnosilac zahtjeva ispunjava uslove, registracioni organ donosi rješenje o registraciji preduzetnika, u koje se unose podaci iz člana 36. stav 1. ovog zakona i jedinstveni identifikacioni broj kod registracije osnivanja preduzetnika.

(2) Registracioni organ obavezan je da, bez odgađanja, neposredno ili poštom ili elektronskim putem, dostavi rješenje o registraciji osnivanja, promjene podataka i prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnika podnosiocu zahtjeva, APIF-u, nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave i nadležnom inspekcijском organu.

(3) Ispunjenost uslova za obavljanje preduzetničke djelatnosti provjerava nadležni inspekcijски organ u roku od 45 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji preduzetnika.

Akti o odbacivanju i odbijanju zahtjeva i pravo na žalbu Član 53.

(1) Registracioni organ zaključkom odbacuje zahtjev ako:

1) podnosilac ne postupi na način i u roku iz člana 43. stav 1. i člana 49. stav 2. ovog zakona u vezi sa formalnim nedostacima u zahtjevu, ili

2) zahtjev dostavi lice koje ne može steći svojstvo preduzetnika, ili

3) zahtjev za osnivanje dostavi lice koje je već registrovano kao preduzetnik, osim u slučaju iz člana 10. stav 3. ovog zakona.

(2) Registracioni organ rješenjem odbija zahtjev ako:

1) podnosilac zahtjeva traži obavljanje djelatnosti koju može obavljati isključivo pravno lice, ili

2) podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. t. 1), 2) i 3) ovog zakona, ili

3) predloženo poslovno ime dovodi do zabune o identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom, odnosno zabunu u vezi sa djelatnošću preduzetnika, ili

4) naziv adrese sjedišta ili izdvojene jedinice nije u skladu sa odlukom o utvrđivanju naziva ulica na području registracionog organa, ili

5) vrijeme obavljanja djelatnosti nije u skladu sa članom 15. ovog zakona,

6) podnosilac zahtjeva traži da bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru registruje djelatnost koja nije propisana pravilnicima iz člana 6. st. 5. i 7. ovog zakona, ili

7) podnosilac zahtjeva ne ispunjava druge uslove u vezi sa postupkom registracije preduzetnika iz ovog zakona i posebnih propisa.

(3) U slučaju da nisu ispunjeni uslovi iz člana 32. stav 1. t. 4) ili 5) ovog zakona, registracioni organ o ovim činjenicama u pisanom obliku obavještava podnosioca zahtjeva i upućuje ga da u roku od 15 dana od dostavljanja obavještenja riješi pred nadležnim organima pitanja poreskih dugovanja, odnosno neplaćenih novčanih kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(4) Ako poslije isteka roka iz stava 3. ovog člana registracioni organ putem elektronske aplikacije za registraciju preduzetnika utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 32. stav 1. t. 4) ili 5) ovog zakona, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, u slučajevima kada se izmirenost poreskih obaveza i novčanih kazni ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije, registracioni organ traži od podnosioca zahtjeva da u roku od 15 dana od zaprimanja obavještenja dostavi uvjerenje nadležne jedinice Poreske uprave, odnosno suda da nema poreskih dugovanja, odnosno neplaćenih novčanih kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(6) Ako na osnovu uvjerenja iz stava 5. ovog člana proističe da podnosilac zahtjeva ima dospjele, a neizmirene poreske obaveze ili neplaćene novčane kazne iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja ili ako podnosilac zahtjeva ne dostavi blagovremeno tražena uvjerenja, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(7) Protiv akata iz st. 1, 2, 4. i 6. ovog člana, kao i svih drugih upravnih akata donesenih u postupku registracije preduzetnika dozvoljena je žalba Ministarstvu.

(8) Žalba Ministarstvu dozvoljena je i ako registracioni organ ne riješi o zahtjevu u rokovima iz člana 51. st. 1. do 3. ovog zakona.

(9) U postupku elektronske registracije rok za žalbu počinje da teče od dana dostavljanja rješenja u pisanom obliku, s tim da podnosilac zahtjeva može žalbu izjaviti i od dana dostavljanja rješenja o registraciji elektronskim putem.

6. Strani državljanin i nadzor registracionog organa nad poslovanjem preduzetnika

Poslovanje stranog državljanina kao preduzetnika Član 54.

(1) Nakon donošenja rješenja o registraciji preduzetnika, strani državljanin može početi sa poslovanjem poslije izdavanja akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku.

(2) Strani državljanin obavezan je da registracionom organu dostavi ovjerenu kopiju akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku iz stava 1. ovog člana, i to u roku od 60 dana od dana izdavanja rješenja o registraciji preduzetnika.

(3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, strani državljanin nema obavezu dostavljanja akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku i njegovo poslovanje može početi odmah nakon donošenja rješenja o registraciji preduzetnika ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) da se strani državljanin registruje kao preduzetnik u vidu dodatnog zanimanja,
- 2) da strani državljanin ličnim radom ne obavlja djelatnosti u okviru svog poslovanja.

Praćenje ispunjenosti uslova u vezi sa vrstama zanimanja Član 55.

(1) U toku poslovanja preduzetnika, registracioni organ po službenoj dužnosti elektronskim putem od Poreske uprave na mjesečnom nivou pribavlja, u formi izvještaja, informacije i činjenice o ispunjenosti uslova u vezi sa načinom obavljanja preduzetničke djelatnosti iz člana 17. st. 1, 4, 5. i 6. ovog zakona, i to:

- 1) za preduzetnike registrovane u vidu osnovnog zanimanja koji se nisu lično prijavili u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa,
- 2) za preduzetnike registrovane u vidu dopunskog zanimanja koji nisu zaposleni kod drugog poslodavca sa punim ili nepunim radnim vremenom,
- 3) za preduzetnike registrovane u vidu dopunskog zanimanja koji zapošljavaju radnike,

4) za preduzetnike registrovane u vidu dodatnog zanimanja koji nisu u radnom odnosu na puno ili nepuno radno vrijeme, ili studenti, ili korisnici penzije, ili lica sa invaliditetom, ili druga lica koja se u skladu sa posebnim propisom mogu registrovati za dodatno zanimanje,

5) za preduzetnike registrovane u vidu dodatnog zanimanja koji nisu prijavili najmanje jednog radnika po osnovu radnog odnosa na puno ili nepuno radno vrijeme ili dopunskog rada u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(2) Izvještaj iz stava 1. ovog člana registracioni organ, u pisanom i elektronskom obliku, na mjesečnom nivou dostavlja organizacionoj jedinici u jedinici lokalne samouprave koja je nadležna za poslove inspekcijskog nadzora radi preduzimanja daljih radnji.

(3) Preduzetnik je dužan u toku inspekcijskog pregleda predložiti dokument kojim potvrđuje sljedeće:

1) da je u radnom odnosu izvan Republike ako je registrovan za dopunsko zanimanje,

2) da je je u radnom odnosu izvan Republike ili u jednom od statusa iz člana 17. stav 6. ovog zakona ako je registrovan za dodatno zanimanje.

(4) Obaveza iz stava 3. tačka 2) ovog člana ne odnosi se na preduzetnike koji su korisnici penzije kod Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Izmjena i brisanje razreda djelatnosti po sili zakona

Član 56.

(1) Ako registracioni organ na osnovu rješenja posebnih propisa, a pregledom registra preduzetnika ili na osnovu akta nadležnog organa, utvrdi da preduzetnik obavlja djelatnost koja se može obavljati isključivo u formi pravnog lica, poziva preduzetnika da u roku od 30 dana od dana dostavljanja poziva podnese zahtjev za izmjenu ili brisanje ove djelatnosti.

(2) U slučaju da preduzetnik ne postupi na način iz stava 1. ovog člana, registracioni organ po službenoj dužnosti donosi rješenje, kojim se briše djelatnost koja se može obavljati isključivo u formi pravnog lica, a preduzetnik može nastaviti sa obavljanjem drugih registrovanih djelatnosti.

(3) Ako registracioni organ, postupanjem na način iz stava 2. ovog člana, briše pretežnu djelatnost preduzetnika, istim rješenjem za novu pretežnu djelatnost preduzetnika određuje prvi sljedeći registrovani razred djelatnosti.

(4) Registracioni organ postupa na način iz st. 1. do 3. ovog člana i ukoliko se preduzetniku ukine posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje registrovane djelatnosti.

7. Privremeni prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika

Privremeni prestanak

Član 57.

(1) U toku poslovanja preduzetnik može privremeno prestati da obavlja preduzetničke djelatnosti u ukupnom trajanju do šest mjeseci u periodu od dvije godine.

(2) Period od dvije godine iz stava 1. ovog člana računa se od dana početka korišćenja prvog privremenog prestanka obavljanja djelatnosti u tom periodu.

(3) Privremeni prestanak je poslovna promjena preduzetnika koja se odnosi na:

1) sve organizacione jedinice preduzetnika,

2) jednu ili više izdvojenih jedinica preduzetnika.

(4) U slučaju iz stava 3. tačka 2) ovog člana, period privremenog prestanka obavljanja djelatnosti računa se zasebno za svaku izdvojenu jedinicu preduzetnika.

(5) Nakon isteka perioda privremenog prestanka preduzetnik nastavlja sa obavljanjem djelatnosti uz zadržavanje svih registrovanih podataka, ako ne podnese zahtjev za promjenu podataka.

(6) Preduzetnik može prestati da obavlja preduzetničke djelatnosti i duže od roka iz stava 1. ovog člana u sljedećim slučajevima:

- 1) bolesti, najduže do jedne godine neprekidno,
- 2) stručnog usavršavanja ili nastupanja više sile, najduže do dvije godine neprekidno,
- 3) porodijskog odsustva, staranja, brige i njege djeteta najduže do navršene druge godine života djeteta.

(7) Za slučajeve iz stava 6. ovog člana potrebno je uz zahtjev dostaviti i odgovarajuće dokaze.

Registracija privremenog prestanka

Član 58.

(1) Preduzetnik je dužan da registruje privremeni prestanak obavljanja djelatnosti.

(2) Preduzetniku nije dopušteno obavljanje djelatnosti za vrijeme privremenog prestanka obavljanja preduzetničke djelatnosti.

(3) Kod registracije privremenog prestanka obavljanja djelatnosti u zahtjevu se navodi trajanje privremenog prestanka.

(4) Zahtjev se dostavlja registracionom organu najkasnije na dan sa kojim se traži korišćenje privremenog prestanka, osim u slučajevima više sile i bolesti, kada se zahtjev može dostaviti najkasnije u roku od 30 dana od dana njenog nastanka.

(5) U slučaju da se privremeni prestanak obavljanja djelatnosti traži po osnovu više sile ili bolesti, taj prestanak se utvrđuje sa danom nastanka više sile ili početka liječenja.

Akti o privremenom prestanku

Član 59.

(1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. t. 2) i 5) i člana 57. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o privremenom prestanku obavljanja djelatnosti i vodi evidenciju o ukupnom trajanju privremenog prestanka.

(2) Ako je zahtjev nepotpun, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.

(3) U slučaju da preduzetnik ne uredi zahtjev, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.

(4) Ukoliko preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. t. 2) i 5) i člana 57. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(5) Nakon isteka perioda privremene odjave, registracioni organ ne donosi rješenje o nastavku obavljanja djelatnosti već samo mijenja status preduzetniku, iz privremeno objavljen u aktivan, u registru preduzetnika.

(6) U slučaju da preduzetnik namjerava početi sa poslovanjem prije isteka perioda utvrđenog rješenjem o registraciji privremenog prestanka obavljanja djelatnosti, podnosi zahtjev registracionom organu koji donosi rješenje o okončanju privremenog prestanka i nastavku rada preduzetnika.

(7) Preduzetnik dostavlja zahtjev za prestanak obavljanja djelatnosti prije isteka privremene odjave ako pravo na prestanak poslovanja namjerava ostvariti sa posljednjim danom trajanja privremene odjave, ili drugim danom od dana dostavljanja zahtjeva do posljednjeg dana privremene odjave.

8. Prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika

Prestanak obavljanja djelatnosti

Član 60.

- (1) Preduzetnik prestaje da obavlja djelatnost po osnovu zahtjeva ili po sili zakona.
- (2) U slučaju da preduzetnik posluje u više organizacionih jedinica, rješenjem o prestanku obavljanja djelatnosti preduzetnika obuhvataju se sve te jedinice.
- (3) Nakon utvrđivanja prestanka obavljanja djelatnosti, preduzetnik je dužan da ukloni:
  - 1) poslovno ime sa objekta u kojem je obavljao djelatnost,
  - 2) sve vidove oglašavanja u materijalnom i elektronskom obliku.
- (4) Za registraciju prestanka obavljanja djelatnosti po osnovu zahtjeva preduzetnik dostavlja registracionom organu zahtjev najkasnije posljednjeg dana poslovanja.
- (5) U slučaju da preduzetnik posluje u više organizacionih jedinica, dužan je da u zahtjevu navede da traži prestanak obavljanja djelatnosti i zatvaranje svih izdvojenih jedinica.
- (6) U zahtjevu preduzetnik može kao najkasniji datum prestanka obavljanja djelatnosti navesti konkretan dan, koji nije kasniji od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva.
- (7) Ako u zahtjevu nije naveden datum prestanka obavljanja djelatnosti, prestanak se utvrđuje zaključno sa danom dostavljanja zahtjeva i ne može se utvrditi retroaktivno, odnosno za period prije dana dostavljanja zahtjeva.

Akti o prestanku obavljanja djelatnosti

Član 61.

- (1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik ispunjava uslove iz člana 60. st. 4. i 6. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti.
- (2) Ako je zahtjev nepotpun ili nisu navedene sve izdvojene jedinice, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.
- (3) U slučaju da preduzetnik ne uredi zahtjev, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.
- (4) Ukoliko preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 60. st. 4. i 6. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.
- (5) Nakon donošenja rješenja o prestanku obavljanja djelatnosti fizičko lice može se ponovo registrovati kao preduzetnik, ako ispunjava uslove za registraciju u skladu sa ovim zakonom.

Prestanak obavljanja djelatnosti po sili zakona

Član 62.

- (1) Registracioni organ na osnovu saznanja i utvrđenog činjeničnog stanja donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona, te briše preduzetnika iz registra u sljedećim slučajevima:
  - 1) smrti preduzetnika, ako ne bude podnesen zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti u roku od 60 dana od dana smrti,
  - 2) ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti,
  - 3) ako preduzetnik ne imenuje poslovođu najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na izdržavanje kazne zatvora,

4) ako preduzetnik bude pravosnažnom presudom osuđen za krivična djela protiv privrede i platnog prometa,

5) gubitkom poslovne sposobnosti, ako ne bude podnesen zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti u roku od 60 dana od dana pravosnažnosti rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti,

6) ako strani državljanin ne dostavi akt o odobrenom privremenom ili stalnom boravku u roku iz člana 54. stav 2. ovog zakona,

7) ako preduzetnik ima registrovanu samo jednu djelatnost koja se može obavljati isključivo u formi pravnog lica, a ne registruje njenu izmjenu u skladu sa članom 56. stav 1. ovog zakona,

8) ako se preduzetniku ukine posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa, pod uslovima da je preduzetnik registrovan samo za djelatnost za koju je izdato odobrenje i da ne podnese zahtjev za izmjenu te djelatnosti u roku iz člana 56. stav 1. ovog zakona,

9) ako preduzetnik ne registruje promjenu poslovnog imena u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude iz člana 24. stav 3. ovog zakona,

10) ako nadležni organ utvrdi da je preduzetniku izdato rješenje o registraciji na osnovu lažnih isprava,

11) ako se u periodu iz člana 68. stav 1. ovog zakona ne donese rješenje o trajnom nastavku obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika.

(2) Prestanak prirodnih i drugih uslova podrazumijeva prekid poslovanja iz razloga koji su izvan volje preduzetnika, kao što su prirodne nepogode ili ostale nepredviđene okolnosti (nastale djelovanjem drugih lica, bolesti i drugo).

(3) Inicijativu za prestanak obavljanja djelatnosti po sili zakona, uz podnošenje odgovarajućih dokaza kojima se potvrđuje nastupanje činjenica iz stava 1. ovog člana, može podnijeti preduzetnik ili drugo fizičko ili pravno lice ili nadležni organ.

(4) Registracioni organ snosi troškove postupka donošenja rješenja o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona.

(5) Ako se inicijativa za prestanak obavljanja djelatnosti podnosi prije isteka roka iz stava 1. tačka 1) ovog člana, uz tu inicijativu dostavlja se i izjava nasljednika iz istog reda nasljeđivanja, sa ovjerenim potpisima nasljednika, da se odriču od korišćenja prava na nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika i da neće podnositi zahtjev za taj nastavak.

Provjera obavljanja djelatnosti

Član 63.

(1) S ciljem utvrđivanja da li preduzetnik obavlja djelatnost, registracioni organ upućuje pismeno na adresu sjedišta i prebivališta, odnosno boravišta preduzetnika u sljedećim slučajevima:

1) ako se u inspekcijskom nadzoru utvrdi da preduzetnik ne obavlja djelatnost,

2) ako organ, organizacija ili drugo lice obavijesti registracioni organ da preduzetnik ne obavlja djelatnost,

3) ako Poreska uprava obavijesti registracioni organ da preduzetnik ne podnosi poreske prijave na način i u rokovima u skladu sa poreskim propisima.

(2) Ako preduzetnik ne zaprimi pismeno iz stava 1. ovog člana, registracioni organ preduzima sljedeće radnje:

1) pismeno koje je trebalo biti dostavljeno objavljuje u trajanju od 15 dana na oglasnoj tabli i na internet stranici jedinice lokalne samouprave,

- 2) upućuje akt Poreskoj upravi radi utvrđivanja sljedećih činjenica, i to:
1. da li preduzetnik redovno dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase,
  2. posljednji mjesec i godinu za koji je preduzetnik platio doprinose,
  3. da li preduzetnik redovno podnosi poreske prijave za slučajeve iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana.
- (3) Registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
- 1) preduzetnik nije dostavio obavještenje da posluje u roku iz stava 2. tačka 1) ovog člana,
  - 2) Poreska uprava je u svom aktu navela da preduzetnik duže od šest mjeseci ne dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase, ne plaća doprinose i ne podnosi poreske prijave.
- (4) Prestanak obavljanja djelatnosti iz stava 3. ovog člana utvrđuje se danom donošenja rješenja i obuhvata sve organizacione jedinice preduzetnika.
- (5) Ako je preduzetnik zaprimio pismeno iz stava 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona, te briše preduzetnika iz registra danom donošenja rješenja ako:
- 1) preduzetnik ne odgovori u roku od 15 dana od dana prvog dostavljanja pismena,
  - 2) preduzetnik, u roku od 15 dana od dana dostavljanja prvog pismena, u pisanom obliku, obavijesti registracioni organ da više ne obavlja djelatnost.
- (6) Ako se preduzetnik po osnovu zaprimljenog pismena izjasni da posluje, registracioni organ može sprovesti provjeru tog izjašnjenja kod Poreske uprave u skladu sa stavom 2. tačka 2) ovog člana.
- (7) Ako Poreska uprava utvrdi i u svom aktu navede da preduzetnik duže od šest mjeseci ne podnosi poreske prijave, ne plaća doprinose i ne dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase, registracioni organ utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti za sve organizacione jedinice tog preduzetnika danom donošenja rješenja.

9. Prenos obavljanja djelatnosti preduzetnika

Prenos obavljanja djelatnosti

Član 64.

- (1) Preduzetnik može na drugo fizičko lice prenijeti obavljanje djelatnosti.
- (2) Preduzetnik sticalac je lice na koje se prenosi obavljanje djelatnosti.
- (3) Preduzetnik i preduzetnik sticalac zaključuju notarski obrađen ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti, kojim se uređuju sljedeća pitanja:
  - 1) dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti,
  - 2) imovina koja je predmet prenosa i njena vrijednost,
  - 3) ukupna potraživanja i obaveze preduzetnika,
  - 4) novčani iznos, način i rok za plaćanje naknade za prenos obavljanja djelatnosti ili konstataciju da se prenos obavlja bez naknade,
  - 5) spisak i vrijednosti svih poslova, ugovora, sticanja, raspolaganja i obaveza koje je preduzetnik zaključio i preuzeo poslije dana obračuna prenosa obavljanja djelatnosti,
  - 6) očekivane posljedice prenosa na zaposlene kod preduzetnika,
  - 7) konstataciju da li je vrijednost imovine koja je predmet prenosa dovoljna da se izmire sve obaveze preduzetnika,
  - 8) vrijednost imovine preduzetnika sticaoca,

9) da li su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti dugovi prema svim povjeriocima preduzetnika,

10) druga pitanja od značaja za prenos obavljanja djelatnosti.

(4) Dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti je dan na koji se utvrđuje vrijednost imovine, potraživanja i obaveza preduzetnika.

(5) Dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti može biti najviše 30 dana prije dana zaključenja ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti.

(6) Vrijednost imovine, potraživanja i obaveza koje se sa preduzetnika prenose na preduzetnika sticaoca, kao i vrijednost imovine preduzetnika sticaoca, utvrđuje ovlašćeni procjenjivač putem procjene, uz primjenu Međunarodnih standarda vrednovanja (IVS).

(7) Izuzetno od stava 3. ovog člana, kod prenosa obavljanja djelatnosti između preduzetnika i njegovog bračnog i vanbračnog supružnika, bračne, vanbračne i usvojene djece, brata i sestre zaključuje se ugovor za koji nije potrebna notarska obrada.

(8) Izuzetno od člana 10. stav 8. ovog zakona, samo na osnovu notarski obrađenog punomoćja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje notarska služba, preduzetnik može ovlastiti drugo lice da u njegovo ime i za račun preduzima radnje prilikom zaključivanja notarski obrađenog ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti.

(9) U slučaju iz stava 7. ovog člana, potpisi lica koja zaključuju ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti ovjeravaju se od strane notara ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Uslovi, registracija i dejstvo prenosa obavljanja djelatnosti

Član 65.

(1) Uslovi koje je obavezno ispuniti za registraciju prenosa obavljanja djelatnosti su:

1) za preduzetnika, iz člana 32. stav 1. t. 2), 4) i 5) ovog zakona,

2) za preduzetnika sticaoca, iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

3) da su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti dugovi prema svim povjeriocima preduzetnika,

4) da preduzetnik i preduzetnik sticalac imaju zaključen ugovor u skladu sa članom 64. ovog zakona.

(2) Ispunjenost uslova iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana utvrđuje se u skladu sa članom 38. ovog zakona.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 1. tačka 3) ovog člana navodi se u ugovoru o prenosu obavljanja djelatnosti.

(4) Preduzetnik sticalac dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom prenosa obavljanja djelatnosti, a uz koji dostavlja ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti.

(5) Registracijom prenosa obavljanja djelatnosti proizvode se sljedeća pravna dejstva, i to:

1) preduzetnik sticalac stupa u sve poslovne pravne odnose preduzetnika i preuzima sva njegova prava i obaveze u vezi sa poslovanjem,

2) u poslovnom imenu, lično ime preduzetnika zamjenjuje se sa ličnim imenom preduzetnika sticaoca, dok se naziv zadržava, osim ako preduzetnik sticalac ne izvrši njegovu promjenu,

3) preduzetnik sticalac zadržava jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika, u skladu sa poreskim propisima,

4) vrsta zanimanja za preduzetnika sticaoca određuje se u skladu sa uslovima iz člana 17. ovog zakona.

Akti u vezi sa prenosom obavljanja djelatnosti
Član 66.

(1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik i preduzetnik sticalac ispunjavaju uslove iz člana 65. stav 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o registraciji prenosa obavljanja djelatnosti.

(2) Ako je zahtjev nepotpun, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.

(3) U slučaju da se zahtjev ne uredi, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.

(4) Ukoliko preduzetnik i preduzetnik sticalac ne ispunjavaju uslove iz člana 65. stav 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

10. Obavljanje djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika i druge spriječenosti za obavljanje djelatnosti

Privremeni nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika
Član 67.

(1) U slučaju smrti preduzetnika, jedan od nasljednika može privremeno da nastavi sa obavljanjem djelatnosti u periodu do dvije godine od dana nastavka poslovanja.

(2) Za registraciju privremenog nastavka obavljanja djelatnosti nasljednik dužan je:

1) ispunjavati uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

2) imati saglasnost ostalih nasljednika iz istog reda nasljeđivanja da može privremeno nastaviti sa obavljanjem djelatnosti.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

1) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona,

2) izjave o nastavku obavljanja djelatnosti, koju potpisuju nasljednici i čiji potpisi se ovjeravaju od strane notara ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

(4) Nasljednik dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom privremenog nastavka obavljanja djelatnosti najkasnije u roku od 60 dana od dana smrti preduzetnika, uz koji dostavlja izvod iz matične knjige umrlih za preduzetnika i izjavu iz stava 3. tačka 2) ovog člana.

(5) Registracioni organ postupa i dostavljeni zahtjev rješava njegovim usvajanjem ili odbacivanjem ili odbijanjem, a u zavisnosti od potpunosti zahtjeva i ispunjenosti uslova za privremeni nastavak obavljanja djelatnosti.

(6) Lice koje privremeno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti dužno je poslovati sa pažnjom dobrog privrednika.

Trajni nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika
Član 68.

(1) Poslije okončanja ostavinskog postupka, a najkasnije u periodu iz člana 67. stav 1. ovog člana, nasljednik imovine i prava koja se koriste u poslovanju može trajno nastaviti sa obavljanjem djelatnosti.

(2) Za registraciju nastavka obavljanja djelatnosti nasljednik je dužan:

1) ispunjavati uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

2) dostaviti zahtjev,

3) biti nasljednik imovine, prava i obaveza koja se koriste u poslovanju.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

- 1) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona,
- 2) pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju, koje se dostavlja uz zahtjev.

(4) Ako ima više nasljednika imovine, prava i obaveza koja se koriste u poslovanju, potrebno je da ti nasljednici zaključe sporazum u kojem se navodi lice koje trajno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti i koji se se dostavlja uz zahtjev.

(5) U slučaju iz stava 4. ovog člana, potpisi lica koja zaključuju sporazum ovjeravaju se od strane notara ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

(6) Registracioni organ odbija zahtjev za trajni nastavak obavljanja djelatnosti ako svi nasljednici imovine, prava i obaveza koja se koriste u poslovanju iz pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju nisu zaključili sporazum iz stava 4. ovog člana.

(7) Zahtjev se rješava njegovim usvajanjem ili odbacivanjem ili odbijanjem, a u zavisnosti od potpunosti zahtjeva i ispunjenosti uslova za trajni nastavak obavljanja djelatnosti.

(8) U slučaju smrti preduzetnika, za lice koje privremeno ili trajno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti nastupaju pravne posljedice kao za preduzetnika sticaoca iz člana 65. stav 5. ovog zakona.

Nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju oduzimanja poslovne sposobnosti

Član 69.

(1) U slučaju potpunog ili djelimičnog oduzimanja poslovne sposobnosti, a do njenog vraćanja, staratelj preduzetnika može nastaviti sa obavljanjem djelatnosti u ime i za račun tog preduzetnika.

(2) Uslovi za registraciju nastavka obavljanja djelatnosti iz stava 1. ovog člana su:

1) da je preduzetniku potpuno ili djelimično oduzeta poslovna sposobnost,
2) da je lice koje nastavlja sa obavljanjem djelatnosti postavljeno za staratelja preduzetnika,

3) da staratelj preduzetnika ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

1) rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti preduzetnika,
2) akta o postavljenju lica za staratelja preduzetniku kojem je oduzeta poslovna sposobnost,

3) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona.

(4) Zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti podnosi se najkasnije u roku od 60 dana od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđena poslovna nesposobnost preduzetnika.

(5) Staratelj dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom nastavka obavljanja djelatnosti i uz njega dostavlja akta iz stava 3. ovog člana.

(6) Registracioni organ postupa i dostavljeni zahtjev rješava njegovim usvajanjem ili odbacivanjem ili odbijanjem, a u zavisnosti od potpunosti zahtjeva i ispunjenosti uslova za nastavak obavljanja djelatnosti.

(7) Staratelj nastavlja sa obavljanjem djelatnosti pod poslovnim imenom preduzetnika kojem je potpuno ili djelimično oduzeta poslovna sposobnost.

Nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju izdržavanja kazne zatvora
Član 70.

(1) U slučaju stupanja na izdržavanje kazne zatvora, a koja nije izrečena po osnovu krivičnog djela protiv privrede i platnog prometa, preduzetnik može nastaviti obavljanje djelatnosti posredstvom poslovođe.

(2) Za slučaj iz stava 1. ovog člana preduzetnik je dužan dostaviti zahtjev najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na izdržavanje kazne zatvora.

11. Registar i Centralni registar preduzetnika

Registar preduzetnika
Član 71.

(1) Registar preduzetnika vodi se u elektronskom i pisanom obliku.

(2) Registracioni organ koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku.

(3) U registar preduzetnika u elektronskom obliku unose se:

- 1) podaci iz zahtjeva,
- 2) dokumenti na osnovu kojih se sprovodi postupak registracije preduzetnika,
- 3) akti doneseni u postupku registracije preduzetnika.

(4) Registar preduzetnika putem jedinstvene elektronske aplikacije povezan je sa Centralnim registrom preduzetnika.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju sadržaj i način vođenja registra preduzetnika, način korišćenja i pristupa registru preduzetnika u elektronskom obliku, obrasci akata koji se donose u postupku registracije i prilikom izdavanja izvoda, uvjerenja ili potvrde, vrste izvještaja u vezi sa poslovnim podacima i statusima preduzetnika, obim podataka o preduzeticima koji su javno dostupni, kao i druga pitanja od značaja za vođenje registra preduzetnika.

(6) Registracioni organ odgovoran je i obezbjeđuje potpunost i tačnost podataka, dokumenata i akata koji se upisuju u registar preduzetnika.

(7) Ako u registar preduzetnika u elektronskom obliku nisu uneseni ili su nepravilno uneseni podaci, dokumenti i akti koji se upisuju u registar, registracioni organ dužan je da izvrši njihovu ispravku, odnosno potpun i pravilan unos u registar.

Status preduzetnika i podaci iz registra preduzetnika
Član 72.

(1) U registru preduzetnika preduzetnici mogu imati sljedeći status:

- 1) aktivan – obavlja djelatnost,
- 2) privremeno odjavljen – u određenom periodu ne obavlja djelatnost,
- 3) odjavljen – utvrđen prestanak obavljanja djelatnosti.

(2) S ciljem statističkog praćenja i izvještavanja preduzeticima koji posluju smatraju se preduzetnici koji imaju status aktivan i privremeno odjavljen.

(3) Registracioni organ, po zahtjevu, zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica, preduzetnika ili organa, izdaje izvod ili uvjerenje ili potvrdu o poslovnim podacima iz registra preduzetnika.

(4) Izvod je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica na propisan način i sadrži aktuelne podatke iz registra preduzetnika.

(5) Uvjerenje je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica na propisan način i sadrži podatak koji nije aktuelan.

(6) Potvrda je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica i u kojoj se navodi pojedinačni aktivni podatak.

(7) Registracioni organ na internet stranici jedinice lokalne samouprave u formi izvještaja objavljuje na mjesečnom nivou pregled:

- 1) osnovanih i odjavljenih preduzetnika,
- 2) preduzetnika koji su promijenili poslovno ime,
- 3) preduzetnika koji su promijenili sjedište.

(8) Ako nema osnovanih i odjavljenih preduzetnika i promjena iz stava 7. t. 2) i 3) ovog člana, registracioni organ ne objavljuje izvještaj.

Centralni registar preduzetnika

Član 73.

(1) APIF vodi Centralni registar preduzetnika, koji je dio Registra poslovnih subjekata Republike Srpske.

(2) APIF je obavezan da obezbijedi programsko rješenje, tehničku ispravnost, održavanje, pravilno i trajno funkcionisanje postupka registracije preduzetnika, kao i isporuku elektronskih podataka iz Centralnog registra preduzetnika.

(3) U slučaju narušavanja informacione bezbjednosti u postupku registracije preduzetnika, administrator sistema ili drugo ovlašćeno lice APIF-a sa tim upoznaje nadležni organ uprave za informaciono-komunikacione tehnologije.

(4) Svako neovlašćeno raspolaganje podacima iz programskog rješenja za registraciju preduzetnika smatra se narušavanjem informacione bezbjednosti.

(5) Ministarstvo, Poreska uprava i Komora, putem jedinstvene elektronske aplikacije, imaju pristup Centralnom registru preduzetnika radi pregleda podataka iz evidencije.

(6) Na zahtjev nadležnog inspekcijskog organa, registracioni organ, odnosno APIF, po službenoj dužnosti i u formi izvještaja dostavlja podatke o preduzeticima.

Podaci iz Centralnog registra preduzetnika

Član 74.

(1) Po zahtjevu zainteresovanog lica, APIF izdaje izvod iz Centralnog registra preduzetnika.

(2) APIF na svojoj internet stranici objavljuje podatak o broju registrovanih preduzetnika u Republici.

(3) Pored podataka iz stava 2. ovog člana, a na inicijativu ili uz saglasnost Ministarstva, APIF na svojoj internet stranici objavljuje izvještaje u vezi sa određenim poslovnim podacima preduzetnika.

(4) S ciljem obezbjeđenja javnosti podataka, APIF na svojoj internet stranici omogućava svim zainteresovanim licima pretragu, pregled i preuzimanje podataka koji su predmet registracije, a u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(5) Podaci iz Centralnog registra preduzetnika preuzimaju se pojedinačno po preduzetniku u dokumentu koji je u elektronskom obliku pod nazivom Aktuelni pregled podataka preduzetnika (u daljem tekstu: Aktuelni pregled).

(6) Podaci koji se navode u Aktuelnom pregledu su trenutno važeći podaci o preduzetniku i u potpunosti odgovaraju podacima u registrima preduzetnika koje vode registracioni organi.

(7) Pored podataka iz stava 5. ovog člana, Aktuelni pregled može sadržavati i podatke od značaja za poslovanje preduzetnika iz drugih registara sa kojima je povezan Centralni registar preduzetnika.

(8) Aktuelni pregled nema formu elektronskog dokumenta u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument, ne sadrži pečat i potpis ovlašćenog lica APIF-a.

(9) Izuzetno od stava 8. ovog člana, Aktuelni pregled ima formu elektronskog dokumenta ako je izrađen u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument.

(10) Aktuelni pregled koji notar preuzme, na koji stavi datum uvida, svoj potpis i pečat može koristiti prilikom preuzimanja službene radnje bez potrebe uvida u original izvoda iz Centralnog registra preduzetnika i u druge svrhe se ne može koristiti.

(11) Uz saglasnost ministra, APIF donosi pravilnik kojim se uređuju čuvanje, preuzimanje i razmjena podataka i informacija između nadležnih organa, vrste izvještaja o poslovnim podacima i statusima preduzetnika koji se objavljuju, sadržaj i način vođenja Centralnog registra preduzetnika, način pretrage, pregleda i preuzimanja podataka u elektronskoj formi koji su javno dostupni, sadržaj i oblik obrasca Aktuelnog pregleda, kao i druga pitanja od značaja za vođenje Centralnog registra preduzetnika.

(12) Pravilnik iz stava 11. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

GLAVA IV ORGANIZOVANJE PREDUZETNIKA

Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske Član 75.

(1) Komora je samostalna, stručno-poslovna, nevladina i neprofitna organizacija koja zastupa i usklađuje zajedničke interese preduzetnika na području Republike i kojoj je ovim zakonom povjereno vršenje javnih ovlašćenja.

(2) Komora je pravno lice sa sjedištem u Banjoj Luci i posluje pod nazivom „Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske“.

(3) Rad Komore je javan.

Članstvo u Komori Član 76.

(1) Preduzetnici postaju članovi Komore upisom u registar preduzetnika.

(2) Članovi Komore mogu biti i druge organizacije, asocijacije i strukovna udruženja preduzetnika koji za to izraze interes, a u skladu sa statutom Komore.

Područne komore i kancelarije Član 77.

(1) Komora svoj rad može organizovati posredstvom područnih komora i kancelarija.

(2) Teritorijalni obuhvat i sjedišta područnih komora organizuju se u skladu sa dijelom prostornog plana Republike kojim se utvrđuju primarni regijski centri sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave.

(3) Puni naziv područne komore sastoji se od punog naziva Komore, riječi „Područna komora regije“ i naziva primarnog regijskog centra.

(4) Područna komora može koristiti i skraćeni naziv koji sadrži riječi „Područna komora samostalnih preduzetnika“ i naziv primarnog regijskog centra.

(5) Kancelarije su organizacione jedinice Komore koje nemaju svoj statut, već obavljaju prenesene poslove za koje budu zadužene od Komore.

(6) Organizacija i djelokrug rada, međusobna prava i obaveze između Komore i područnih komora utvrđuju se ovim zakonom, statutom i odlukama skupštine Komore.

Statut područne komore

Član 78.

(1) Statutom područne komore uređuju se organi, način njihovog izbora, zadaci, međusobna prava i obaveze članova, unutrašnja organizacija, teritorija djelovanja, izborne procedure i druga pitanja od značaja za rad područne komore.

(2) Komora daje saglasnost na statut područne komore.

Usklađivanje rada Komore i područnih komora

Član 79.

(1) Komora i područne komore međusobno usklađuju svoje programe rada i programske aktivnosti.

(2) Područna komora dužna je da sačini:

1) godišnji program rada i finansijskog plana poslovanja,

2) godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,

3) druge analize i informacije potrebne za funkcionisanje komorskog sistema.

(3) Područna komora dostavlja Komori dokumente iz stava 2. ovog člana.

Zadaci Komore

Član 80.

(1) Zadaci Komore, u skladu sa ovim zakonom, su da:

1) promovise preduzetnike i preduzetništvo,

2) usklađuje i zastupa interese članova Komore pred nadležnim organima i organizacijama,

3) pokreće inicijative, daje prijedloge i mišljenja nadležnim organima i organizacijama u vezi sa donošenjem propisa i mjera koje se tiču preduzetništva, preduzetnika i preduzetništva žena,

4) pruža usluge poslovnog savjetovanja, stručne i savjetodavne pomoći prilikom osnivanja i poslovanja preduzetnika, kao i da pruža konsultantske usluge u skladu sa iskazanim interesima članova Komore,

5) promovise proizvode i usluge članova Komore u zemlji i inostranstvu i posredstvom interneta, organizuje nastupe na sajmovima, izdaje publikacije, kataloge i glasila, te obavlja druge promotivne aktivnosti,

6) promovise, informise, savjetuje i učestvuje u aktivnostima i poslovima koji su u vezi sa srednjim stručnim obrazovanjem, sticanjem majstorskog zvanja, dokvalifikacijom, prekvalifikacijom i osposobljavanjem za potrebe preduzetničkih djelatnosti i proizvoda starog ili umjetničkog zanata ili domaće radinosti,

7) analizira tržišne uslove i mogućnosti razvoja preduzetništva,

8) preduzima aktivnosti na poslovnom povezivanju, usklađivanju interesa, podsticanju zakonite konkurencije i suzbijanju nelojalne konkurencije, zaštiti dobrih poslovnih običaja,

poslovnog morala i razvijanju poslovnih odnosa na domaćem i inostranom tržištu članova Komore, saradnji sa drugim organizacijama i komorama,

9) podstiče unapređivanje kvaliteta proizvoda i usluga, uvođenje inovacija, digitalne transformacije, zaštite životne sredine, zaštitu na radu, zaštitu potrošača, promovisanje energetske efikasnosti, upotrebu obnovljivih izvora energije i druge načine unapređenja poslovanja,

10) razvija informacioni sistem i poslovno informisanje, te informiše članstvo o stručnim, poslovnim i tehnološkim pitanjima i novostima iz djelokruga rada,

11) dostavlja informacije po zahtjevu nadležnog ministarstva,

12) preduzima aktivnosti na zaštiti i unapređivanju zanatskih djelatnosti i proizvoda starog ili umjetničkog zanata ili domaće radinosti,

13) podstiče, pomaže, koordiniše i vrši nadzor nad radom i ispunjavanjem zakonom i statutom propisanih zadataka područnih komora i kancelarija,

14) vodi evidenciju o područnim komorama i kancelarijama,

15) vodi registar preduzetnika koji mogu obavljati praktičnu obuku polaznika obrazovanja odraslih,

16) vrši javna ovlašćenja koja su povjerena Komori ovim zakonom i drugim zakonima,

17) izdaje potvrde o proizvodima svojih članova, a koje nisu propisane drugim propisom,

18) kandiduje i realizuje projekte koji za predmet imaju edukaciju i promociju preduzetništva, razvoj i unapređenje poslovanja u formi preduzetnika,

19) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

(2) O vršenju javnih ovlašćenja Komora podnosi izvještaj odgovarajućem ministarstvu u skladu sa povjerenim ovlašćenjima.

Statut, drugi opšti akti i javnost rada Komore

Član 81.

(1) Statutom Komore, između ostalog, uređuju se:

1) zadaci i način njihovog izvršavanja,

2) sastav, djelokrug rada, način odlučivanja, postupak izbora i razrješenja organa i tijela Komore,

3) dužina trajanja i maksimalan broj mandata direktora, razlozi i način njegovog razrješenja,

4) prava, obaveze i odgovornost članova, kao i način ostvarivanja interesa članova,

5) organizacija rada i javnost rada,

6) teritorijalna organizacija rada,

7) način osnivanja, teritorija djelovanja i zadaci područnih komora, način nadzora nad njihovim radom i izvještavanje, odnos Komore i područnih komora,

8) način uspostavljanja i zadatke kancelarija,

9) saradnja sa drugim organima i organizacijama u Republici,

10) saradnja sa komorama u zemlji i inostranstvu, kao i sa međunarodnim organizacijama,

11) postupak donošenja opštih akata,

12) način finansiranja,

13) organizacija, sastav i način izbora suda časti,

14) druga pitanja od značaja za rad Komore.

(2) Statut Komore ne može sadržavati odredbe koje nisu u skladu sa zadacima Komore propisanim ovim zakonom ili su u suprotnosti sa drugim propisima.

(3) Statut Komore objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(4) Osim statuta, Komora ima i druga opšta akta kojima se uređuje način rada stručne službe, organizacija i sistematizacija radnih mjesta, usluge namijenjene članovima koje se finansiraju iz članarine i druga pitanja.

(5) Postupak nabavke robe, usluga i radova vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak javnih nabavki.

(6) S ciljem ispunjenja načela javnosti rada, na internet stranici Komore javno se objavljuju sljedeći akti:

1) godišnji program rada i finansijski plan poslovanja Komore i područnih komora,

2) godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Komore i područnih komora,

3) inicijative prema nadležnim organima i organizacijama u vezi sa donošenjem propisa i mjera koje se tiču preduzetništva, preduzetnika i preduzetništva žena,

4) opšti akti iz stava 4. ovog člana,

5) analize i informacije od interesa za članove Komore.

(7) Pored akata iz stava 6. ovog člana, na internet stranici Komore obavezno se objavljuje i sljedeće:

1) članovi skupštine Komore,

2) članovi upravnog odbora,

3) podaci o područnim komorama i kancelarijama,

4) članovi organa područnih komora,

5) odluke i zaključke sa održanih sastanaka skupštine i upravnog odbora Komore.

Organi Komore

Član 82.

(1) Organi Komore su skupština, upravni odbor i direktor.

(2) Pri izboru članova za skupštinu, upravni odbor i sud časti Komore uvažavaće se strukovna, teritorijalna i polna struktura članova Komore.

(3) Mandat članovima skupštine i upravnog odbora traje četiri godine, sa mogućnošću ponovnog imenovanja na još jedan mandatni period.

(4) Izabrani član organa Komore može obavljati samo jednu dužnost u organima Komore.

(5) Pravo izbora i obavljanja dužnosti člana skupštine i upravnog odbora ima isključivo preduzetnik koji ima jedan od statusa iz člana 72. stav 2. ovog zakona.

(6) Direktor Komore bira se posredstvom javnog konkursa.

Skupština

Član 83.

(1) Skupština Komore je najviši predstavnički organ, a čine je, u skladu sa statutom, izabrani predstavnici područnih komora.

(2) Nadležnosti skupštine iz stava 1. ovog člana su:

1) donosi statut i poslovnik o radu,

2) donosi opšta akta, osim akta o sistematizaciji radnih mjesta, koji donosi direktor,

3) utvrđuje stavove i daje smjernice za rad organa i tijela Komore,

4) usvaja godišnji program rada, finansijski plan poslovanja, godišnji izvještaj o radu, finansijski izvještaj i izvještaj nezavisnog revizora,

- 5) donosi etički kodeks,
  - 6) bira i razrješava članove upravnog odbora i direktora,
  - 7) odlučuje o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe Komore,
  - 8) donosi pravilnik o organizaciji, sastavu, načinu izbora članova suda časti, kao i o postupku, vrstama mjera koje sud izriče i njihovom dejstvu,
  - 9) odlučuje o sticanju i prodaji nepokretne imovine, zaduživanju i opterećenju nepokretne imovine,
  - 10) bira nezavisnog revizora za kontrolu materijalno-finansijskog poslovanja i finansijskih izvještaja,
  - 11) rješava pitanja u odnosima Komore i područnih komora, kao i druga pitanja od značaja za funkcionisanje komorskog sistema,
  - 12) odlučuje o saradnji sa komorama u zemlji i inostranstvu, kao i sa međunarodnim organizacijama,
  - 13) obavlja i druge poslove predviđene ovim zakonom i statutom Komore.
- (3) Redovna skupština održava se najmanje jednom godišnje na osnovu odluke upravnog odbora.
- (4) Upravni odbor saziva vanrednu skupštinu na osnovu pismenog zahtjeva većine članova skupštine ili na osnovu pismenog zahtjeva najmanje dvije hiljade preduzetnika koji imaju jedan od statusa iz člana 72. stav 2. ovog zakona.

Upravni odbor
Član 84.

- (1) Upravni odbor Komore obavlja sljedeće poslove:
- 1) sprovodi odluke skupštine,
  - 2) prati izvršavanje obaveza direktora Komore,
  - 3) odlučuje o raspodjeli sredstava Komore,
  - 4) utvrđuje prijedloge pojedinačnih i opštih akata za skupštinu,
  - 5) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada, finansijskog plana poslovanja, godišnjeg izvještaja o radu i finansijskog izvještaja,
  - 6) donosi poslovnik o svom radu i druga opšta akta utvrđena statutom,
  - 7) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.
- (2) Upravni odbor Komore ima sedam članova, odlučuje u sjednicama i za svoj rad odgovara skupštini Komore.
- (3) Sjednice upravnog odbora saziva predsjednik ili većina članova upravnog odbora.

Direktor
Član 85.

- (1) Direktor Komore obavlja sljedeće poslove:
- 1) predstavlja i zastupa Komoru,
  - 2) odgovoran je za zakonitost rada Komore,
  - 3) sprovodi poslovnu politiku Komore, odluke skupštine i upravnog odbora,
  - 4) prati realizaciju godišnjeg programa rada i finansijskog plana poslovanja,
  - 5) izvještava upravni odbor i skupštinu o poslovanju Komore,
  - 6) priprema godišnji programa rada, finansijski plan poslovanja, godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,
  - 7) donosi akt o sistematizaciji radnih mjesta,
  - 8) druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

(2) Stručne, administrativno-tehničke, savjetodavne i druge poslove Komore obavlja stručna služba Komore, a njenim radom rukovodi direktor.

Sud časti Član 86.

(1) Pri Komori uspostavlja se sud časti, koji je nezavisan i samostalan u svom radu.

(2) Sud časti vodi postupke i odlučuje o povredama poslovnih običaja i neizvršavanju obaveza članova i odluka organa Komore, povredama statuta i drugih akata Komore.

Sredstva za finansiranje komorskog sistema Član 87.

(1) Sredstva za finansiranje rada Komore i područnih komora obezbjeđuju se iz članarine, prihoda od naknada za usluge koje pruža Komora i drugih izvora.

(2) Skupština Komore odlukom utvrđuje visinu godišnje članarine, način obračuna, međusobnu raspodjelu između Komore i područnih komora, rokove, način i žiro račun Komore za uplatu članarine.

(3) Preduzetnik je dužan da plaća godišnju članarinu u Komori.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, preduzetnik sa statusom tradicionalnog zanata ne plaća godišnju članarinu u Komori.

(5) Visina godišnje članarine u Komori ne može biti veća od 2,5% od iznosa prosječne neto plate u Republici u mjesecu decembru iz prethodne kalendarske godine, a prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike.

(6) Odluka skupštine iz stava 2. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici Komore.

(7) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine koriste se za finansiranje rada i programskih zadataka.

(8) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine na teritoriji područne komore dijele se u iznosu od najmanje 60% za Komoru i 40% za tu područnu komoru.

(9) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine na teritoriji na kojoj ne djeluje područna komora pripadaju Komori.

GLAVA V NADZOR

Upravni i inspeksijski nadzor Član 88.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

(2) Inspeksijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Republička uprava za inspeksijske poslove, posredstvom nadležnih republičkih inspektora i inspektora u jedinicama lokalne samouprave.

(3) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega u vezi sa postavljanjem i uklanjanjem poslovnog imena i radnog vremena preduzetnika vrši i nadležna komunalna policija.

Ovlašćenja nadležnog inspektora
Član 89.

U vršenju inspekcijskog nadzora, nadležni inspektor, osim opštih ovlašćenja utvrđenih propisom kojim se uređuje rad inspekcija, ovlašćen je da provjerava da li:

- 1) preduzetnik ostvaruje najveći prihod iz oblasti privrede, a u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti, u okviru koje je klasifikovana njegova pretežna djelatnost,
- 2) preduzetnik obavlja djelatnost u odgovarajućem prostoru,
- 3) je preduzetnik registrovan za obavljanje djelatnosti,
- 4) preduzetniku u toku poslovanja i u njegovom prisustvu pomažu isključivo lica koja imaju pravo na pružanje takve pomoći u skladu sa ovim zakonom,
- 5) se preduzetnik pridržava dužine radnog vremena, koju je utvrdio nadležni organ jedinice lokalne samouprave,
- 6) preduzetnik ispunjava uslove u vezi sa vrstama zanimanja iz ovog zakona i potrebnom registracijom u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa,
- 7) se preduzetnik pridržava uslova za vrijeme poslovanja iz ovog zakona,
- 8) je preduzetnik na vidnom mjestu istakao cjenovnik svojih proizvoda, robe i usluga,
- 9) se preduzetnik pridržava obaveza u vezi sa ispunjavanjem posebnih uslova za poslovanje, upotrebom dozvolom, sjedištem, poslovnim imenom, poslovođom, izdvojenom jedinicom, privremenim prestankom, kao i drugih dužnosti iz ovog zakona.

Postupanje nadležnog inspektora
Član 90.

(1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora nad primjenom odredaba ovog zakona ili propisa donesenih za njegovo sprovođenje utvrdi da zakon, odnosno propis nije primijenjen ili je nepravilno primijenjen, odnosno da preduzetnik nije postupio po obavezama iz ovog zakona, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija u Republici, nadležni inspektor dužan je da donese rješenje kojim se nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i da odredi razuman rok za njihovo otklanjanje.

(2) Ako se nedostaci iz stava 1. ovog člana ne otklone u ostavljenom roku, nadležni inspektor izdaje prekršajni nalog kojim preduzetniku izriče minimalnu kaznu za učinjeni prekršaj u skladu sa ovim zakonom, te novim rješenjem određuje novi rok u kojem je preduzetnik dužan otkloniti utvrđene nedostatke.

(3) U slučaju da preduzetnik ne otkloni nedostatke u novom roku iz stava 2. ovog člana, nadležni inspektor ponovo izdaje prekršajni nalog preduzetniku, izriče mu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti i zabranjuje upotrebu uređaja i opreme koju je preduzetnik koristio u poslovanju, do otklanjanja nedostataka.

(4) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju povrede sanitarnih, zdravstvenih i tehničkih uslova zbog kojih mogu nastati teže posljedice po zdravlje i život ljudi, nadležni inspektor izriče mjeru zabrane obavljanja djelatnosti dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.

Neregistrovani rad i poslovanje bez odobrenja
Član 91.

(1) Na neregistrovani rad fizičkog lica koje ne posluje kao preduzetnik ili nije upisano u drugi registar koji se vodi u skladu sa posebnim propisom ukazuju objave i oglasi na društvenim mrežama, u sredstvima javnog informisanja, drugim elektronskim i pisanim

medijima, ili na drugi način objavljene poruke ili dobijene informacije da to lice prodaje robu ili pruža usluge ili izrađuje proizvode.

(2) Fizičko lice koje ne posluje kao preduzetnik ili nije upisano u drugi registar koji se vodi u skladu sa posebnim propisom obavlja preduzetničku djelatnost kao neregistrovan rad ako:

1) naplaćuje trećim licima prodatu robu, pružene usluge i izrađene proizvode bez zaključenih odgovarajućih ugovora u pisanom obliku, ili

2) ne radi za sopstvene potrebe.

(3) Rad za sopstvene potrebe podrazumijeva obavljanje poslova u lične svrhe ili za korist domaćinstva, kao i porodičnu ili komšijsku pomoć koja se pruža fizičkom licu bez novčane naknade.

(4) Porodična pomoć odnosi se na srodnike fizičkog lica u direktnoj liniji do drugog stepena.

(5) Komšijska pomoć odnosi se na lica čija su mjesta stanovanja udaljena manje od 300 metara putne udaljenosti u urbanim sredinama i manje od 3.000 metara putne udaljenosti u ruralnim sredinama.

(6) Ako fizičko lice nije registrovano za obavljanje preduzetničke djelatnosti, inspektor ovlašćen posebnim zakonom kojim se uređuje rad inspekcije u vršenju inspekcijiskog nadzora, uz sankcionisanje neregistrovanog rada, ovlašćen je i dužan da izrekne mjeru zabrane obavljanja djelatnosti do registracije kod nadležnog registracionog organa.

(7) Protiv rješenja inspektora iz stava 6. ovog člana dozvoljena je žalba Ministarstvu.

(8) Ako preduzetnik obavlja djelatnost bez odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, nadležni inspektor izriče mjeru zabrane obavljanja te djelatnosti do pribavljanja potrebnog akta i zabranjuje upotrebu uređaja i opreme koju je preduzetnik koristio za obavljanje te djelatnosti.

GLAVA VI KAZNENE ODREDBE

Prekršaji fizičkih lica ili preduzetnika Član 92.

Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj:

1) fizičko lice ako obavlja preduzetničku djelatnost bez registracije kod nadležnog registracionog organa (član 10. stav 1),

2) fizičko lice ili preduzetnik koji u zahtjevu i priloženim dokumentima uz zahtjev navede neistinit podatak ili dostavi lažni dokument (član 37. stav 1).

Prekršaji preduzetnika i poslovođe Član 93.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) registruje dopunsko zanimanje, a nije u radnom odnosu kod drugog poslodavca sa punim ili nepunim radnim vremenom (član 17. stav 4),

2) dopunsko zanimanje obavlja duže od polovine sedmičnog punog radnog vremena (član 17. stav 4),

- 3) dopunsko zanimanje ne obavlja isključivo ličnim radom (član 17. stav 5),
  - 4) registruje dodatno zanimanje, a nije u radnom odnosu na puno ili nepuno radno vrijeme ili student ili korisnik penzije ili lice sa invaliditetom ili drugo lice koje u skladu sa posebnim propisom može se registrovati za dodatno zanimanje (član 17. stav 6),
  - 5) registruje dodatno zanimanje i ne angažuje najmanje jednog radnika po osnovu radnog odnosa na puno ili nepuno radno vrijeme ili dopunskog rada (član 17. stav 6),
  - 6) ne izvrši promjenu poslovnog imena u roku od 30 dana od pravnosnažnosti presude kojom se nalaže promjena poslovnog imena (član 24. stav 4),
  - 7) ne predoči dokument kojim potvrđuje da je u radnom odnosu izvan Republike ako je registrovan za dopunsko zanimanje (član 55. stav 3. tačka 1),
  - 8) ne predoči dokument kojim potvrđuje da je u radnom odnosu izvan Republike ili u jednom od statusa iz člana 17. stav 6. ovog zakona ako je registrovan za dodatno zanimanje (član 55. stav 3. tačka 2),
  - 9) obavlja djelatnost za vrijeme privremenog prestanka obavljanja preduzetničke djelatnosti (član 58. stav 2),
  - 10) ne uskladi svoje poslovanje na način da je jednom registrovan kao preduzetnik (član 99).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. t. 4), 5), 6), 7), 8), 9) i 10) ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 1.500 KM do 4.500 KM.

Prekršaji preduzetnika i poslovođe Član 94.

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 4.500 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:
- 1) ne promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost (član 5. stav 5),
  - 2) obavlja preduzetničke djelatnosti za koje nije registrovan (član 5. stav 7),
  - 3) bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru registruje ili obavlja djelatnosti koje nisu propisane pravilnicima iz člana 6. st. 5. i 7. ovog zakona (član 6. stav 8),
  - 4) obavlja djelatnost izvan vremenskog intervala periodičnog rada za koji je registrovan (član 15. stav 7),
  - 5) registruje osnovno zanimanje, a u radnom je odnosu na puno radno vrijeme (član 17. stav 1),
  - 6) ne registruje promjenu sjedišta prije početka poslovanja na novoj adresi (član 19. stav 2),
  - 7) ne posluje i ne nastupa u pravnom prometu pod poslovnim imenom koje je upisano u registar preduzetnika (član 21. stav 1),
  - 8) ne registruje promjenu poslovnog imena prije početka korišćenja novog poslovnog imena (član 22. stav 1),
  - 9) ne istakne poslovno ime na ulazu u poslovni prostor u sjedištu i izdvojenoj jedinici, odnosno na ulazu u stambeni objekat ili na poštanskom sandučetu ukoliko djelatnost obavlja bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru (član 22. stav 2),
  - 10) u slučaju obavljanja djelatnosti izvan sjedišta, odnosno obavljanja djelatnosti bez poslovnog prostora ne prikaže poslovno ime na način koji je vidljiv i razumljiv za sva lica na lokaciji gdje takvu djelatnost obavlja (član 22. stav 3),
  - 11) ne registruje imenovanje, promjenu podataka i razrješenje poslovođe kod nadležnog registracionog organa (član 29. stav 4),

12) prije početka obavljanja djelatnosti, tokom rada i prije zatvaranja ne registruje otvaranje ili poslovne promjene ili prestanak rada izdvojene jedinice (član 30. stav 5),

13) nema u pisanom obliku saglasnost vlasnika prostora za obavljanje djelatnosti, ako posluje u zakupljenom prostoru (član 31. tačka 1),

14) ne počne sa obavljanjem djelatnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji ili od dana dostavljanja odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, kada je taj akt potreban za početak poslovanja (član 31. tačka 2),

15) ne izda račun ako ne bude imao obavezu evidencije prometa preko elektronskog fiskalnog uređaja u smislu zakona kojim se uređuje fiskalizacija (član 31. tačka 5),

16) ne registruje promjene podataka koji su od značaja za pravni promet u skladu sa ovim zakonom (član 31. tačka 6),

17) ne istakne na vidnom mjestu cjenovnik svojih proizvoda, robe i usluga na način koji je lako dostupan kupcima, odnosno korisnicima usluga (član 31. tačka 7),

18) ne obavijesti registracioni organ u slučaju promjene adrese za prijem elektronske pošte (član 31. tačka 8),

19) ne posjeduje isprave kojima dokazuje da je u odgovarajućem odnosu sa licima iz člana 12. stav 3. ovog zakona i da su ta lica članovi njegovog porodičnog domaćinstva (član 31. tačka 9),

20) ne registruje prestanak obavljanja djelatnosti (član 31. tačka 10),

21) ne registruje privremeni prestanak obavljanja djelatnosti (član 58. stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Prekršaji preduzetnika i poslovođe

Član 95.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) preduzetniku bez njegovog prisustva i bez zasnivanja radnog odnosa i angažovanja izvan radnog odnosa pomažu u poslovanju lica koja nisu članovi porodičnog domaćinstva starosti od 15 do 18 godina ili članovi koji nisu redovni učenici srednje škole, odnosno redovni studenti do 26 godine starosti ili članovi koji nisu korisnici penzije (član 12. stav 3. tačka 1),

2) preduzetniku koji ima status tradicionalnog zanata bez njegovog prisustva i bez zasnivanja radnog odnosa i angažovanja izvan radnog odnosa, a tokom izrade proizvoda starog ili umjetničkog zanata ili domaće radinosti, kao i u drugim poslovima koji su u vezi sa tim proizvodima, pomažu lica koja nisu članovi porodičnog domaćinstva (član 12. stav 3. tačka 2),

3) članovi porodičnog domaćinstva ne ispunjavaju odgovarajuće zdravstvene i druge uslove, a koji su posebnim propisima utvrđeni za djelatnost koju preduzetnik obavlja (član 12. stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 200 KM do 600 KM.

Prekršaji preduzetnika i poslovođe

Član 96.

(1) Novčanom kaznom od 400 KM kazniće se preduzetnik ako ne uplati godišnju članarinu Komori (član 87. stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 100 KM.

(3) Komora podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka u slučaju iz stava 1. ovog člana.

Prekršaji jedinice lokalne samouprave Član 97.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice u jedinici lokalne samouprave u čijem sastavu je registracioni organ koji:

1) u postupku registracije preduzetnika ne unese u rješenje o registraciji sve obavezne elemente poslovnog imena (član 21. stav 9),

2) ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju u postupku registracije preduzetnika za unos, pregled podataka, dokumenata i izradu akata (član 39. stav 2),

3) ne obezbijedi ili ne održava računarsku opremu ili pristup internetu, koji su potrebni za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije (član 40. stav 2),

4) ne odluči o zahtjevu u roku od dva radna dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva (član 51. stav 1),

5) kod elektronske provjere ispunjenosti svih ili dijela uslova ne odluči o zahtjevu u roku od dva radna dana od dana kada je dostavljen posljednji podatak ili dokument koji je od značaja za odlučivanje (član 51. stav 2),

6) ne odluči o zahtjevu u roku od četiri radna dana od dana prestanka objektivnih okolnosti koje sprečavaju postupanje po zahtjevu (član 51. stav 3),

7) izvještaj iz člana 55. stav 1. ovog zakona u pisanom i elektronskom obliku na mjesečnom nivou ne dostavi organizacionoj jedinici nadležnoj za poslove inspeksijskog nadzora u jedinici lokalne samouprave (član 55. stav 2),

8) ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku (član 71. stav 2),

9) ne izda izvod ili uvjerenje ili potvrdu o podacima iz registra preduzetnika po zahtjevu zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica, preduzetnika ili organa (član 72. stav 3),

10) na internet stranici jedinice lokalne samouprave u formi izvještaja ne objavi na mjesečnom nivou pregled osnovanih i objavljenih preduzetnika, kao i preduzetnika koji su promijenili poslovno ime i sjedište (član 72. stav 7).

(2) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice u jedinici lokalne samouprave koja za svoj registracioni organ ne obezbijedi organizacione, kadrovske, tehničke, finansijske i materijalne uslove za nesmetano sprovođenje postupka registracije preduzetnika (član 40. stav 1).

(3) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u nadležnom registracionom organu.

(4) Novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM kazniće se službenik registracionog organa koji tokom rada u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji ne postupuje u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument (član 40. stav 5).

GLAVA VII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Zajedničko obavljanje djelatnosti Član 98.

(1) Preduzetnik koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti nastavlja sa poslovanjem do:

1) promjene načina obavljanja djelatnosti iz zajedničkog u samostalno obavljanje (istupanje ortaka),

2) prenosa obavljanja djelatnosti na jedno lice,

3) prestanka obavljanja djelatnosti.

(2) Nakon stupanja na snagu ovog zakona, preduzetniku koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti ne mogu pristupati novi ortaci.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, zajedničkom obavljanju djelatnosti mogu u sljedećim slučajevima pristupiti:

1) potomak, supružnik, sestra i brat preduzetnika koji ispunjava uslove iz člana 32. ovog zakona u slučaju kada jedan od ortaka ostvari pravo na penziju i ne namjerava da dalje posluje kao preduzetnik,

2) nasljednik preduzetnika u slučaju smrti jednog od ortaka, a u skladu sa pravilima za privremeni i trajni nastavak obavljanja djelatnosti iz čl. 67. i 68. ovog zakona.

(4) U slučaju iz stava 3. tačka 1) ovog člana uz zahtjev za registraciju pristupanja ortaka dostavljaju se i dokaz o ostvarivanju prava na penziju i ovjerena izjava ortaka kojom ovlašćuje potomka, supružnika, sestru ili brata da umjesto njega pristupe zajedničkom obavljanju djelatnosti.

(5) U slučaju iz stava 3. tačka 2) ovog člana uz zahtjev za registraciju pristupanja ortaka dostavljaju se izvod iz matične knjige umrlih za ortaka i odgovarajući dokumenti u skladu sa čl. 67. i 68. ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja preduzetnika sa više registracija Član 99.

(1) Fizičko lice koje se dva ili više puta registrovalo kao preduzetnik dužno je da svoje poslovanje uskladi na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika sa jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica.

(2) Usklađivanje iz stava 1. ovog člana preduzetnik je dužan izvršiti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, preduzetnik nema obavezu usklađivanja poslovanja na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika u sljedećim slučajevima:

1) ako obavlja ili namjerava obavljati djelatnost koja se prema posebnom propisu može obavljati kao isključiva djelatnost,

2) ako ima registrovano samostalno i zajedničko obavljanje djelatnosti.

(4) Ministarstvo, po službenoj dužnosti i u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovog zakona, dostavlja registracionim organima podatke o fizičkim licima koja su se dva ili više puta registrovala kao preduzetnici.

(5) U roku od 60 dana od od dana dostavljanja podataka, registracioni organi dostavljaju obavještenje preduzetnicima u vezi sa obavezom usklađivanja iz st. 1. i 2. ovog člana.

Status starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti
Član 100.

Za preduzetnike koji imaju status starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti nadležni registracioni organ po službenoj dužnosti izdaje rješenje o sticanju statusa tradicionalnog zanata.

Obaveza upisa aktivne adrese za prijem elektronske pošte
Član 101.

(1) Preduzetnik je dužan da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona upiše svoju aktivnu adresu za prijem elektronske pošte u registar preduzetnika.

(2) Preduzetnik može obaviti upis aktivne adrese za prijem elektronske pošte u registar preduzetnika u skladu sa članom 20. stav 2. ili članom 36. stav 4. ovog zakona.

Obaveza usklađivanja organizacije i rada Komore, udruženja i područnih komora
Član 102.

Komora, udruženja i područne komore koji su osnovani po ranije važećim propisima dužni su da usklade svoju organizaciju i rad u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Okončanje započetih postupaka
Član 103.

Postupci započeti po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se po tim propisima.

Podzakonski akti
Član 104.

(1) Ministar, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi sljedeće podzakonske akte:

- 1) Pravilnik o preduzetničkim djelatnostima bez poslovnog prostora (član 6. stav 5),
- 2) Pravilnik o preduzetničkim djelatnostima u stambenom prostoru (član 6. stav 7),
- 3) Pravilnik o zanatskim djelatnostima (član 7. stav 4),
- 4) Pravilnik o tradicionalnim zanatima (član 9. stav 4),
- 5) Pravilnik o periodičnim djelatnostima (član 15. stav 6),
- 6) Pravilnik o zahtjevu za registraciju preduzetnika (član 35. stav 3),
- 7) Pravilnik o postupku elektronske registracije preduzetnika (član 50. stav 5),
- 8) Pravilnik o Registru preduzetnika (član 71. stav 5).

(2) APIF, uz saglasnost ministra, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Pravilnik o Centralnom registru preduzetnika (član 74. stav 11).

Važenje ranijih podzakonskih akata
Član 105.

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona primjenjuju se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti

(„Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19), ako sa njim nisu u suprotnosti.

Početak elektronske provjere ispunjenosti uslova i
postupka elektronske registracije
Član 106.

(1) Postupak elektronske registracije i elektronska provjera ispunjenosti uslova iz člana 32. stav 1. ovog zakona, po službenoj dužnosti, počinju kada se steknu tehnički i drugi uslovi za njihovo sprovođenje.

(2) Vlada donosi odluku o ispunjenosti tehničkih i drugih uslova za sprovođenje jedne ili više od sljedećih radnji:

1) elektronske provjere ispunjenosti uslova za registraciju preduzetnika u evidencijama jedinstvenih matičnih brojeva, prebivališta i boravišta, ličnih karata i registra novčanih kazni,

2) elektronske provjere ispunjenosti uslova za registraciju preduzetnika u poreskim evidencijama,

3) postupka elektronske registracije preduzetnika.

Prestanak važenja ranijeg Zakona
Član 107.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19).

Stupanje na snagu
Član 108.

Ovaj zakon objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. januara 2025. godine.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Prijedloga zakona o samostalnim preduzetnicima sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika Srpska, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, kao i u članu 70. stav 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.03-020-1733/24 od 30. jula 2024. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose, zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog i tehnološkog razvoja, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, u skladu sa članom 70. Ustava Republike Srpske, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo je na Nacrt zakona o samostalnim preduzetnicima, aktom broj: 22.03-020-249/24 od 7. februara 2024. godine, dao pozitivno mišljenje, a Narodna skupština je Nacrt ovog zakona usvojila na Osmoj redovnoj sjednici, održanoj 14. marta 2024. godine.

Ova materija do sada je bila uređena Zakonom o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19). Međutim, u primjeni navedenog zakona ukazala se potreba za njegovom dopunom, preciznijim uređenjem pojedinih članova Zakona, kao i uvođenjem novih rješenja. Imajući u vidu sve prethodne izmjene i dopune navedenog zakona, obrađivač je, u skladu sa članom 59. stav 1. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), pristupio izradi novog zakona.

Najznačajnije razlike između Nacrta i Prijedloga zakona, koje su rezultat skupštinske i javne rasprave, ogledaju se u tome da je, s ciljem pravilne primjene preloženih rješenja u ovom zakonu, zadržan koncept sticanja statusa tradicionalnog zanata koji podrazumijeva da se taj status dodjeljuje registrovanom subjektu.

Radi usklađivanja sa Zakonom o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22 i 112/23), u odredbi kojom se uređuje pitanje uslova za registraciju osnovnog, dopunskog i dodatnog zanimanja precizirano je da se lica koja imaju zasnovan radni odnos na nepuno radno vrijeme mogu registrovati u vidu dopunskog zanimanja.

Odredba kojom se razrađuje načelo isključivosti poslovnog imena dopunjena je na način da se propisuju elementi poslovnog imena na osnovu kojih se mogu jasno razlikovati poslovna imena preduzetnika. Pored toga, propisan je i postupak u slučaju kada preduzetnik mijenja sjedište na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave, a utvrđi se da taj preduzetnik

ima identičan naziv kao i preduzetnik sa istim ili sličnim opisom djelatnosti i predmetom poslovanja na području registracionog organa.

Takođe, izmijenjena je i dopunjena odredba kojom se propisuju obaveze preduzetnika, brisana je odredba kojom je preduzetnik obavezan da posjeduje rješenje o registraciji u prostoru u kojem posluje, a utvrđene su obaveze preduzetnika da: na vidnom istakne cjenovnik svojih proizvoda, robe i usluga; obavijesti registracioni organ u slučaju promjene adrese za prijem elektronske pošte; da preduzetnik posjeduje isprave kojima dokazuje da je u odgovarajućem odnosu sa licima koja imaju pravo na pomoć preduzetniku bez zasnivanja radnog odnosa i da su ta lica članovi njegovog porodičnog domaćinstva.

U odredbi kojom se uređuju uslovi za registraciju, kao novi uslov propisana je obaveza preduzetnika da ima izmirene poreske obaveze u slučaju registracije prenosa obavljanja djelatnosti.

Dopunjena je odredba kojom se uređuje neregistrovan rad i poslovanje bez odobrenja tako da se taksativno propisuju aktivnosti koje se smatraju obavljanjem neregistrovanog rada i precizirano je koji je organ nadležan da rješava po žalbama na rješenja nadležnih inspektora koja se odnose na neregistrovano obavljanje preduzetničkih djelatnosti.

Pored navedenog, izvršeno je i usklađivanje odredaba kojima se uređuju prekršaji sa izmjenama i dopunama koje su bile predmet ovog prijedloga.

Ostale razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona nisu suštinske prirode i odnose se na preciziranje pojedinih odredaba Zakona ili njihovo potpunije uređivanje, kao i tehničko poboljšanje teksta Zakona.

Obrađivaču su date određene sugestije koje su se odnosile na poboljšanje, odnosno preciziranje formulacija Zakona, koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona. Sekretarijat konstatuje da je ovaj prijedlog usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o samostalnim preduzetnicima može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2122/24 od 2. avgusta 2024. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o samostalnim preduzetnicima (u daljem tekstu: Prijedlog), ustanovljeno je da postoje izvori *EU acquis*-ja koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog akta, a koje je predlagač konsultovao prilikom izrade istog, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „usklađeno“.

Materiju Prijedloga, u dijelu primarnih izvora prava EU, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Treći dio – Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Glava IV – Sloboda kretanja ljudi, usluga i kapitala, Odjeljak 2. Pravo poslovnog nastanjanja, čl. 49–55; Odjeljak 3. Usluge, čl. 56–62¹.

U dijelu sekundarnih izvora prava EU, predlagač je prilikom izrade Prijedloga uzeo u obzir zahtjeve Direktive 2006/123/ES Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. decembra 2006.

---

¹ *Treaty on the functioning of the European Union, Part Three: Policies and Internal Actions of the Union, Title IV - Free Movement of Persons, Services and Capital, Chapter 2 – Right of establishment, Articles 49-55; Chapter 3 – Services, Articles 56-62*

godine o uslugama na unutrašnjem tržištu².

S tim u vezi, vršeno je usklađivanje sa odredbama člana 5. Direktive, koje se odnose na administrativno pojednostavljenje. Prema ovim odredbama, države članice su obavezne ispitivati postupke i formalnosti koji se koriste za pristup uslužnoj djelatnosti, te ih pojednostavljivati ukoliko se utvrdi da oni nisu dovoljno jednostavni i predstavljaju prepreku pristupu ovim djelatnostima. Predlagač je navedene odredbe preuzeo čl. 35, 39, 43. i 46. Prijedloga, kojima je propisana procedura pokretanja i vođenja postupka registracije preduzetnika. Pojednostavljenje ovog postupka se očituje, između ostalog, i u smanjenom broju dokumenata koje je podnosilac obavezan priložiti. Jedan dio dokumenata registracioni organ dobija uvidom u elektronske evidencije koje se vode kod nadležnih institucija. Na ovaj način smanjeni su troškovi i vrijeme za podnošenje zahtjeva za registraciju preduzetnika.

Postupak registracije vrši se putem jedinstvene elektronske aplikacije koja predstavlja programsko rješenje za registraciju preduzetnika i dio je Jedinstvenog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Budući da je osnovni uslov za sprovođenje postupka elektronske registracije preduzetnika da stranka posjeduje metod autentifikacije i elektronskog potpisivanja, donošenje ovog prijedloga doprinijeće sprovođenju propisa kojima se uređuje elektronski potpis i elektronski dokument, a istima je vršena djelimična transpozicija odredaba Regulative (EU) 910/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. jula 2014. godine o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije na unutrašnjem tržištu i stavljanju van snage Direktive 1999/93/EC³.

Detaljan pregled usklađenosti Prijedloga sa Direktivom 2006/123/ES sadržan je u uporednom prikazu usklađenosti, uz napomenu da je ova direktiva prvenstveno predmet transponovanja putem domaćeg zakona o uslugama. Odredbe koje su uzete u obzir prilikom izrade Prijedloga prenesene su u cijelosti 2013. godine Zakonom o uslugama⁴.

Takođe, donošenje ovog prijedloga doprinijeće i ispunjavanju obaveza sadržanih u čl. 50–59. SSP⁵ koje se odnose na saradnju ugovornih strana u oblasti poslovnog nastanjanja i pružanja usluga.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19) uređena je oblast registracije poslovanja u formi samostalnog preduzetnika, osnovne karakteristike ove privredne forme, kao i način funkcionisanja komorskog sistema preduzetnika u Republici Srpskoj.

Prema zakonodavstvu Republike Srpske, preduzetnici uz privredna društva predstavljaju jedinu formu koja se osniva za poslovanje s ciljem sticanja dobiti.

Tekst važećeg zakona imao je više izmjena i dopuna, kojima je intervenisano u polovini članova osnovnog teksta Zakona. Iz tog razloga, a u skladu sa članom 59. stav 1. Pravila za izradu zakona i drugih propisa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), za normiranje svih predloženih novina potrebno je pristupiti izradi novog zakona.

---

² Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market

³ Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13.

⁵ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

Slijedom iznesenog, razlog za donošenje ovog zakona je poboljšati i unaprijediti kvalitet rješenja iz važećeg zakona, otkloniti uočene nedostatke u njegovoj višegodišnjoj primjeni, te propisati neka nova rješenja kako slijedi:

- uvođenje mogućnosti za prenos obavljanja djelatnosti sa jednog na drugo lice, rješavanje pitanja privremenog i trajnog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika,

- jačanje komorskog sistema preduzetnika i unapređenje uloge Komore samostalnih preduzetnika u zastupanju interesa preduzetnika,

- preciziranje koja se lica mogu registrovati kao preduzetnici u vidu osnovnog zanimanja,

- definisanje da se jedno lice može jednom registrovati kao preduzetnik,

- uvodi se mogućnost da status tradicionalnog zanata, pored preduzetnika, mogu steći i privredno društvo, udruženje i zadruga,

- uvođenje mogućnosti da se i izdvojene jedinice mogu registrovati za periodično poslovanje,

- uvođenje mogućnosti za periodično poslovanje, a što predstavlja povećanje trajanja sezonskog poslovanja sa šest na devet mjeseci,

- uvođenje mogućnosti da svim preduzetnicima pomoć u poslovanju mogu pružiti članovi porodičnog domaćinstva koji imaju od 15 do 18 godina, članovi koji su redovni učenici srednje škole, odnosno studenti do 26 godine starosti, odnosno članovi porodičnog domaćinstva koji su korisnici penzije,

- propisivanje prava za preduzetnika da može registrovati privremeni prestanak izdvojene jedinice dok u sjedištu nastavlja sa poslovanjem.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Član 1. određuje predmet i oblast odnosa koji se uređuju ovim zakonom.

Članom 2. utvrđen je cilj Zakona, koji se odnosi na unapređivanje poslovanja preduzetnika i razvoj i očuvanje zanatskih djelatnosti.

Članom 3. propisuju se načela prioriteta, jednoobraznosti zahtjeva, formalnosti, javnosti i dostupnosti, vremenskog nastanka i jednakosti. Propisivanjem ovih načela i njihovih definicija izražavaju se opredjeljenja na kojima se zasniva postupak registracije preduzetnika.

Članom 4. propisuje se značenje pojmova koji se koriste za potrebe ovog zakona i određuje da upotreba gramatičkih izraza za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijeva oba pola, a radi usklađivanja ovog zakona sa odredbama Zakona o ravnopravnosti polova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 32/10). Takođe, upućuje se na shodnu primjenu Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18) u vezi sa svim pitanjima postupka registracije preduzetnika koja nisu obrađena ovim zakonom.

Članom 5. propisuju se pravila u vezi sa preduzetničkim djelatnostima, a koja se odnose na broj djelatnosti koje preduzetnik može obavljati i način njihovog određivanja, metod za utvrđivanje pretežne djelatnosti i pravo na spoljnotrgovinsko poslovanje.

U ovom zakonu zadržavaju se pravila da preduzetnik može obavljati više djelatnosti, kako na unutrašnjem tržištu tako i u spoljnotrgovinskom poslovanju. Kao i u važećem zakonu, u ovom članu predlaže se da se preduzetničke djelatnosti određuju prema razredima djelatnosti iz Uredbe o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14).

Za razliku od važećeg zakonskog rješenja precizira se da je preduzetnik dužan da promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost. Razlog za predloženo rješenje je činjenica da preduzetnici rijetko usklađuju pretežnu djelatnost, što otežava statističko praćenje poslovanja preduzetnika.

Članom 6. propisuju se mjesta za obavljanje preduzetničke djelatnosti. Prema ovom članu, preduzetnik po pravilu obavlja djelatnost u poslovnom prostoru.

Ipak, zbog činjenice da se određeni broj djelatnosti, zbog svoje prirode i načina obavljanja, može vršiti na otvorenom prostoru ili kod naručioca posla ili u stambenom prostoru, ovim članom propisuje se da preduzetnik može poslovati i bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru. U skladu s tim, predviđa se donošenje podzakonskih akata kojim će se, a na osnovu mišljenja nadležnih ministarstava i Komore samostalnih preduzetnika Republike Srpske, urediti lista djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, ovim članom propisuju se i uslovi koji predstavljaju osnov za utvrđivanje da se određena djelatnost može obavljati u stambenom prostoru.

Takođe, ovim članom naglašavaju se dva zakonska rješenja u vezi sa mjestom obavljanja djelatnosti. Prvo rješenje je da preduzetnik koji posluje bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru ne može registrovati djelatnosti koje se obavljaju u poslovnom prostoru. Drugo rješenje podrazumijeva da preduzetnik istovremeno može registrovati djelatnosti koje se obavljaju bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru.

Članom 7. propisuju se definicije zanatske djelatnosti, zanatske proizvodnje i zanatskih usluga. Pored toga, ovim članom daje se ovlaštenje ministru privrede i preduzetništva da donese podzakonski akt kojim će se u skladu sa Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14) propisati razredi djelatnosti koje su zanatske djelatnosti.

Članom 8. utvrđuje se definicija majstorskog zvanja. Sticanje navedenog zvanja podrazumijeva stručno usavršavanje i dalji napredak u zanatskom zanimanju, a u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih. Pored toga, sticanjem majstorskog zvanja ističe se i kvalitet rada lica koje obavlja zanatsku djelatnost, kao i njegov profesionalan, stručan i odgovoran odnos prema svojim klijentima. U skladu s tim, sticanje majstorskog zvanja predstavlja i komparativnu prednost na tržištu u odnosu na lica koja nemaju ovo zvanje. Za razliku od važećeg zakonskog rješenja, fizičko lice stiče majstorsko zvanje polaganjem majstorskog ispita u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih, kojima se uređuje donošenje programa, način i uslovi za polaganje majstorskog ispita. Promjena koncepta sticanja majstorskog zvanja predlaže se jer se postojeći način, koji je predviđao ključnu ulogu Komore u izradi programa i sprovođenju majstorskih ispita, nije sprovodio u praksi zbog nedovoljnih kapaciteta Komore.

Članom 9. uvodi se pojam tradicionalni zanat. Ovaj pojam predstavlja zamjenu za termine stari zanat, umjetnički zanat i domaća radinost, koji su korišćeni u važećem zakonu. Ova zamjena se preduzima s ciljem definisanja jedinstvenog pojma koji se odnosi na proizvode koji čuvaju kulturno nasljeđe i tradiciju. U odnosu na važeće zakonsko rješenje, uvodi se mogućnost da status tradicionalnog zanata, pored preduzetnika, mogu steći i privredno društvo, udruženje i zadruga. Navedena mogućnost uvodi se na inicijativu udruženja i drugih organizacija koje su tražile da se i njima omogući sticanje statusa u vezi sa tradicionalnim zanatom. Iz tog razloga, s ciljem da se prepoznaju i promovišu sva lica koja se bave očuvanjem kulturnog nasljeđa, a bez obzira na formu u kojoj posluju, predlaže se povećanje broja lica koja mogu steći status tradicionalnog zanata. Na taj način, navedenim

povećanjem uspostavlja se mogućnost da i privredna društva, udruženja i zadruge koji obavljaju poslove starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti mogu steći status tradicionalnog zanata, čime se sticanje tog statusa ne ograničava samo na preduzetnike.

Takođe, ovim članom uvodi se još jedna novina, a koja se odnosi na propisivanje da Ministarstvo privrede i preduzetništva vodi javno dostupan registar subjekata koji imaju status tradicionalnog zanata.

Pored navedenog, ovim članom daje se ovlašćenje ministru privrede i preduzetništva da donese podzakonski akt kojim će se urediti pitanja od značaja za sticanje statusa tradicionalnog zanata.

Članom 10. ističe se obaveza fizičkog lica da se obavezno registruje kod nadležnog registracionog organa prije početka obavljanja preduzetničke djelatnosti.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje precizira se da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik i otvoriti više izdvojenih jedinica. Razlog za ovo zakonsko rješenje zasniva se na prirodi privredne forme preduzetnika. Naime, preduzetnik je fizičko lice koje se registruje za obavljanje djelatnosti s ciljem sticanja dobiti. U skladu s tim, jasno je da je između ove privredne forme i njenog osnivača prisutna potpuna povezanost, jer se radi o istom licu. Shodno tome, sve aktivnosti koje preduzetnik učini prilikom obavljanja djelatnosti personalnog su karaktera i ne može se izvršiti njihovo odvajanje od same ličnosti preduzetnika.

Imajući u vidu iznesenu prirodu preduzetnika, kao i činjenicu da se registracijom poslovanja u ovoj privrednoj formi ne stiče poseban pravni subjektivitet, potrebno je ustanoviti jasno pravilo da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik.

Istovremeno, utvrđuje se i izuzetak od ovog pravila u slučaju kada fizičko lice obavlja ili namjerava da obavlja djelatnost koja se prema posebnom propisu mora obavljati kao isključiva i jedina djelatnost.

Primjer za navedeni slučaj je član 4. stav 4. Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/14), koji propisuje da preduzetnik djelatnost zastupanja u osiguranju obavlja kao isključivu djelatnost. Iz sadržaja citirane norme očito je da poseban zakon ograničava broj djelatnosti koje ima pravo da obavlja preduzetnik registrovan za usluge zastupanja u osiguranju. Zbog rješenja posebnog zakona, navedeni preduzetnik u okviru svog poslovanja ne može obavljati nijednu drugu djelatnost istovremeno sa pružanjem usluga zastupanja u osiguranju.

Slijedom navedenog, izneseni izuzetak ima za cilj da riješi restriktivan pristup posebnih propisa u vezi sa brojem djelatnosti koje preduzetnik može da obavlja. U skladu s tim i bez obzira na ograničenja koja se utvrde u posebnim propisima u vezi sa brojem djelatnosti koje preduzetnik može obavljati, sa primjenom iznesenog izuzetka fizičko lice može se još jednom registrovati kao preduzetnik i nesmetano obavljati sve djelatnosti u okviru svog poslovanja.

Pored toga, ovom odredbom naglašava se da upis u registar preduzetnika ima konstitutivno dejstvo u smislu nastanka novog privrednog subjekta i prava na otpočinjanje poslovanja u ovoj privrednoj formi. Bez registracije osnivanja preduzetnika kod nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, fizičko lice nema mogućnost da legalno obavlja poslove s ciljem sticanja dobiti u ovoj privrednoj formi.

Takođe, ovim članom naglašava se i da je prije registracije za poslovanje u formi preduzetnika potrebno provjeriti rješenja posebnih propisa u vezi sa obavljanjem preduzetničke djelatnosti. Ova provjera zasniva se na dva razloga. Prvi razlog odnosi se na utvrđivanje da li je u postupku registracije potrebno ispuniti i posebne uslove, ako su ti uslovi utvrđeni posebnim propisom. Drugi razlog u vezi je sa odnosom radno-pravnog ili drugog statusa fizičkog lica koje namjerava da se registruje kao preduzetnik i rješenjima posebnih

propisa koja se primjenjuju na to lice u vezi sa pomenutim statusom. Primjera radi, član 44. stav 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16), između ostalog, propisuje da se službenik ne može baviti preduzetničkom djelatnošću. Prema tome, lice koje je zaposleno u jedinici lokalne samouprave, prije nego što podnese zahtjev za registraciju, treba biti upoznato da zbog svog radno-pravnog statusa nema pravo na poslovanje u formi preduzetnika.

Članom 11. upućuje se preduzetnik i naglašavaju njegove dužnosti da u toku poslovanja ispunjava uslove koji su utvrđeni u posebnim propisima u vezi sa opremom, prostorom, kadrovima, tehničkim, sanitarnim i drugim uslovima za obavljanje djelatnosti.

Član 12. propisuje obaveznu primjenu propisa iz oblasti radnih odnosa kod angažovanja radnika. Ipak, ovim članom predlažu se i dva izuzetka od primjene propisa iz oblasti radnih odnosa, u smislu da preduzetniku u njegovom prisustvu mogu pomagati članovi porodičnog domaćinstva bez zasnivanja radnog odnosa.

Prvi izuzetak odnosi se na sve preduzetnike i podrazumijeva pomoć u poslovanju od strane članova porodičnog domaćinstva koji imaju od 15 do 18 godina, članova koji su redovni studenti do 26 godine starosti, kao i od članova koji su korisnici penzije. Ovaj izuzetak predstavlja novinu u odnosu na važeći zakon. Cilj ove novine je da se sa jedne strane podstakne razvoj preduzetničkog duha kod mladih, prenos poslovnih znanja i vještina, te stvaranje nove generacije preduzetnika. Sa druge strane, korisnici penzije sa obavljanjem radnih zadataka imaće osjećaj da i dalje doprinose porodičnom domaćinstvu čiji su dio.

Drugi izuzetak u vezi je sa preduzetnicima koji imaju status tradicionalnog zanata. Kao i u važećem zakonu, a radi očuvanja tradicije i uzimajući u obzir činjenicu da se radi o malom broju subjekata čijem postojanju prijete odumiranje, predlaže se da preduzetniku koji izrađuje tradicionalne zanatske proizvode mogu pomagati svi članovi porodičnog domaćinstva.

Član 13. uređuje odgovornost preduzetnika u vezi sa njegovim poslovanjem. Prema ovoj odredbi preduzetnik odgovora cjelokupnom imovinom za obaveze nastale u toku obavljanja djelatnosti. Ova odgovornost preduzetnika ne prestaje ni nakon što se preduzetnik obriše iz registra preduzetnika.

U odnosu na važeći zakon, ovim članom, osim odgovornosti, normira se i pitanje naplate potraživanja koja preduzetnik nije naplatio prije nego što je prestao sa poslovanjem. Razlog za ovo normiranje proističe iz nedoumica koje su se javljale u praksi, u smislu da li preduzetnik koji je prestao sa poslovanjem može tražiti naplatu potraživanja koja su nastala za vrijeme obavljanja djelatnosti. S ciljem otklanjanja ove nedoumice, a uz primjenu principa koji se koristi kod odgovornosti preduzetnika, analogno se predlaže da preduzetnik može tražiti naplatu svojih potraživanja iz poslovanja i nakon što prestane sa obavljanjem djelatnosti.

Članom 14. normiraju se pravila u vezi sa određivanjem dužine radnog vremena preduzetnika. Osnovno pravilo je da jedinica lokalne samouprave određuje dozvoljeni početak i završetak radnog vremena preduzetnika, pri čemu se dužina radnog vremena utvrđuje prema djelatnostima.

Pored toga, ovim članom propisuje se i izuzetak od osnovnog pravila za određivanje dužine radnog vremena preduzetnika. Ovaj izuzetak odnosi se na preduzetnike koji obavljaju djelatnost putem samouslužnog automata, koji ne zahtijeva stalno prisustvo radnika, uz uslov da se putem tog automata ne prodaju alkoholna pića i duvanski proizvodi, kao i da taj automat ne stvara buku preko dozvoljenih graničnih vrijednosti buke. Budući da rad automata ne podrazumijeva prisustvo radnika i da se automat stavlja u pogon pomoću novca ili slično koji odgovara cijeni robe ili usluge, predlaže se da preduzetnici koji obavljaju djelatnost putem samouslužnog automata mogu raditi 24 časa dnevno. Prema tome, navedeni

preduzetnici po samom zakonu dobijaju mogućnost da posluju 24 časa dnevno i za te preduzetnike jedinica lokalne samouprave ne može skraćivati dužinu radnog vremena.

Takođe, ovim članom obrađuje se i pitanje određivanja dužine radnog vremena u situaciji kada preduzetnik obavlja više djelatnosti. Za ovu situaciju neophodno je imati u vidu međusobnu povezanost pretežne i ostalih djelatnosti koje preduzetnik obavlja.

Ako se druge djelatnosti, na dostignutom stepenu privrednog razvoja, smatraju srodnim, povezanim i upućujućim sa pretežnom djelatnošću, u tom slučaju radno vrijeme preduzetnika cjelishodno je određivati prema pretežnoj djelatnosti. Kriterijum za određivanje da li su određene djelatnosti srodne, povezane i upućujuće, potrebno je da se zasniva na prirodi i karakteristikama djelatnosti, kao i prostoru u kojem se obavljaju ove djelatnosti. Ako se više djelatnosti, prema svojoj prirodi i karakteristikama, mogu obavljati u istom prostoru, takve djelatnosti potrebno je smatrati kao srodne, povezane i upućujuće.

Članom 15. propisuje se period u toku godine u kojem preduzetnik može poslovati. Prema ovom članu preduzetnik može poslovati tokom cijele godine ili u određenom periodu ili periodima u toku godine.

U odnosu na važeći zakon, pojam sezonskog poslovanja zamjenjuje se pojmom periodičnog poslovanja. Kao i kod sezonskog poslovanja, i periodično poslovanje odnosi se na preduzetnike koji obavljaju djelatnost u jednom dijelu godine. Važeći zakon propisuje da sezonsko obavljanje preduzetničke djelatnosti može trajati najduže šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

U izradi ovog zakona ocijenjeno je da je za preduzetnike koji posluju samo u jednom dijelu godine potrebno povećati mogućnost za period njihovog poslovanja sa šest na devet mjeseci. Povećanje navedenog perioda preduzima se kako bi preduzetnici dobili duži period za obavljanje djelatnosti koje se po svojoj prirodi prvenstveno obavljaju u jednom dijelu godine, a ne tokom cijele godine. U skladu s tim, cilj povećanja navedenog perioda za poslovanje je doprinijeti rentabilnosti u radu preduzetnika.

Budući da se navedeni period povećava sa šest na devet mjeseci, bilo je neophodno preuzeti i terminološku izmjenu naziva pojma koji se odnosi na poslovanje u jednom dijelu godine. S obzirom na to da je mogućnost rada do devet mjeseci u toku godine izvan perioda trajanja sezone, predlaže se zamjena pojma sezonsko sa pojmom periodično obavljanje djelatnosti.

Registracijom za periodično poslovanje preduzetnik nije u obavezi da iz godine u godinu prijavljuje i odjavljuje obavljanje djelatnosti, već mu se rješenjem registracionog organa utvrđuje period u toku kalendarske godine u kojem posluje.

Pored toga, a kod periodičnog poslovanja uvodi se i opcija za preduzetnika da može periodično da obavlja djelatnost u jednoj ili više izdvojenih jedinica, uz obavezu poslovanja u sjedištu u tom periodu. Namjera je da se poveća fleksibilnost preduzetnika u poslovanju, a time i njihova održivost poslovanja. U skladu s tim, kod periodičnog poslovanja preduzetnik ima tri opcije, i to: da periodično posluje u svim organizacionim jedinicama u jedinstvenom periodu ili da periodično posluje u različitom periodu u organizacionim jedinicama, uz obavezu poslovanja u sjedištu u tom periodu ili da posluje u sjedištu u toku cijele godine, uz periodično obavljanje djelatnosti u izdvojenim jedinicama.

U vezi sa periodičnim poslovanjem, ovim članom predviđa se donošenje podzakonskog akta kojim će se, a na osnovu mišljenja nadležnih ministarstava, urediti vrste zanimanja preduzetnika i preduzetničke djelatnosti koje se mogu obavljati periodično.

Čl. 16. i 17. uređuju se vrste zanimanja za poslovanje u formi preduzetnika. Prema ovim odredbama preduzetnik može poslovati u vidu osnovnog, dopunskog i dodatnog zanimanja.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, uvodi se nova mogućnost za lica koja su zaposlena na nepuno radno vrijeme. Prema važećem zakonu, navedena lica mogla su se registrovati samo u vidu dodatnog zanimanja. Ovom odredbom predlaže se da se navedena lica mogu registrovati i u vidu dopunskog zanimanja. Na taj način, ovim licima daje se mogućnost da otpočnu samostalno poslovanje i bez obaveze da zaposle drugo lice.

Takođe, ovim članom naglašava se i da se korisnici penzije, studenti i sva druga punoljetna lica mogu registrovati u vidu osnovnog zanimanja, ako nisu u radnom odnosu.

Pored toga, ovom odredbom precizira se da preduzetnik koji se registruje u vidu dodatnog zanimanja, može i ličnim radom obavljati djelatnosti za koje je registrovan. U skladu s tim, odluka da li će preduzetnik koji je registrovan u vidu dodatnog zanimanja biti isključivo vlasnik ili i vlasnik i radnik, u domenu je poslovne politike samog preduzetnika i procjene na koji način može ostvariti najefikasniji rezultat u poslovanju.

Kod dodatnog zanimanja važno je navesti da se predlaže rješenje koje podrazumijeva da preduzetnik nema obavezu da zaposli radnika koji ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti, ako sam preduzetnik ispunjava te uslove. Ipak, utvrđuje se i izuzetak u odnosu na navedeni prijedlog, koji se odnosi na situaciju kada poseban propis utvrđuje obavezu prema kojoj je i radnik dužan da ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti. U toj situaciji, preduzetnik je dužan, iako i sam ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti, da zaposli i radnika koji ispunjava tražene uslove za radno angažovanje.

Čl. 18. do 20. uređuju se pravila u vezi sa sjedištem preduzetnika. U odnosu na važeći zakon, ovim zakonskim rješenjem daje se mogućnost izbora preduzetniku da za mjesto sjedišta odredi mjesto u kojem obavlja djelatnost ili mjesto iz kojeg upravlja svojim poslovanjem. Na taj način preduzetnik dobija potpunu slobodu izbora kod određivanja mjesta svog sjedišta.

Takođe, pojašnjava se i slučaj u vezi sa određivanjem sjedišta u situaciji kada preduzetnik obavlja djelatnost bez poslovnog prostora. I za ovu situaciju preduzetniku se daje sloboda izbora i da sam odredi da li će mu sjedište biti na adresi prebivališta, odnosno boravišta, ili će se ipak odlučiti za poslovni prostor.

Pored toga, ovim odredbama predlaže se i izmjena u načinu komunikacije između registracionih organa u slučaju kada preduzetnik mijenja sjedište sa teritorije jedne lokalne samouprave na teritoriju druge samouprave. Prema trenutnom zakonskom rješenju, registracioni organ na čijoj teritoriji preduzetnik ima novo sjedište dostavljao je pismenim putem obavještenje o promjeni sjedišta ranijem registracionom organu. U odnosu na to rješenje, ovim zakonom predlaže se da se komunikacija između registracionih organa odvija elektronskim putem.

Osim navedenog, ovim odredbama uvodi se obaveza za preduzetnika da ima aktivnu adresu za prijem elektronske pošte, koju registruje u postupku osnivanja i koristi u poslovanju. Predloženim rješenjem stvaraju se pretpostavke da se komunikacija između preduzetnika i registracionih i drugih nadležnih organa učini efikasnijom i ekonomičnijom, uz obavezno navođenje aktivne elektronske adrese.

Članom 21. propisuju se definicija, elementi i osnovna pravila u vezi sa određivanjem poslovnog imena preduzetnika.

Poslovno ime je obavezan podatak u postupku registracije i predstavlja obilježje pod kojim preduzetnik obavlja preduzetničku djelatnost. Poslovno ime doprinosi i razlikovanju preduzetnika u pravnom prometu. Shodno tome, preduzetnik vrši određivanje poslovnog imena, a sve s ciljem ostvarivanja sopstvene prepoznatljivosti u poslovanju.

Obavezni elementi poslovnog imena su opis djelatnosti, naziv, ime i prezime preduzetnika, oznaka s. p. i naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta.

Ovim zakonskim rješenjem daju se i prijedlozi termina koje preduzetnik može koristiti kod određivanja opisa djelatnosti. Ujedno, ukazuje se i preduzetniku da je dužan da određeni termin koristi kod određivanja opisa djelatnosti, ako je posebnim propisom utvrđena obaveza korišćenja određenog termina u poslovnom imenu.

Članom 22. propisuju se dužnosti preduzetnika u vezi sa poslovnim imenom, a koje podrazumijevaju registraciju promjene poslovnog imena i isticanje poslovnog imena u sjedištu ili drugom mjestu poslovanja, ako preduzetnik obavlja djelatnost izvan poslovnog ili stambenog prostora. U odnosu na važeće zakonsko rješenje uvedena je mogućnost isticanja poslovnog imena na poštanskom sandučetu za preduzetnike koji posluju bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru. Na taj način, te grupe preduzetnika imaju mogućnost izbora da li će svoje poslovno ime istaći na ulazu u stambeni objekat ili na poštanskom sandučetu.

Članom 23. propisuje se načelo isključivosti u vezi sa poslovnim imenom, koje podrazumijeva da na teritoriji jedne jedinice lokalne samouprave ne mogu poslovati dva ili više preduzetnika sa istim nazivom, koji imaju isti ili sličan opis djelatnosti i predmet poslovanja. Načelom isključivosti sprečava se zabuna koja bi mogla nastati ako bi dva ili više preduzetnika nosila isto ili slično poslovno ime.

S ciljem ostvarivanja načela isključivosti propisuje se da lica zainteresovana za poslovanje u formi preduzetnika, putem internet stranice Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge, mogu provjeriti da li poslovno ime koje namjeravaju registrovati dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzetnicima i rezervisanim poslovnim imenima.

Ova norma poučava stranke da prije podnošenja zahtjeva za registraciju provjere dostupnost poslovnog imena, kao obilježja pod kojim imaju namjeru da posluju, da bi u zahtjevima za registraciju preduzetnika navodili imena koja ne dovode u pitanje već upotrijebljena ili rezervisana poslovna imena drugih preduzetnika.

Pored norme, koja se odnosi na provjeru dostupnosti poslovnog imena, uređuje se i način postupanja u slučaju kada podnosilac zahtjeva predloži poslovno ime koje stvara zabunu sa već registrovanim preduzetnicima. Ukoliko podnosilac zahtjeva izmijeni prijedlog poslovnog imena na način koji ne stvara zabunu u pravnom prometu, postupak registracije će se uspješno okončati, dok se u suprotnom odbija zahtjev za registraciju.

Članom 24. propisuje se način zaštite poslovnog imena preduzetnika, u situaciji kada registracioni organ registruje novog preduzetnika sa nazivom pod kojim je već registrovan i posluje određeni preduzetnik. Ovom normom predlaže se rješenje za situaciju kada je registracioni organ napravio grešku i novog preduzetnika registrovao sa nazivom koji može izazvati zabunu u pravnom prometu. Ovo rješenje podrazumijeva da preduzetnik koji ocijeni da je registracioni organ napravio grešku i registrovao drugog preduzetnika, čiji naziv izaziva zabunu, može zaštitu svog prava ostvariti podnošenjem tužbe kod nadležnog okružnog privrednog suda. Rok za podnošenje tužbe iznosi dvije godine od registracije novog preduzetnika. Dakle, ovo zakonsko rješenje daje mogućnost preduzetnicima da ostvare sudsku zaštitu svog naziva u situaciji kada smatraju da naziv naknadno registrovanog preduzetnika može uticati ili utiče na njihov ugled ili poslovanje.

Čl. od 25. do 28. uređuje se institut rezervacije poslovnog imena preduzetnika. Imajući u vidu značaj poslovnog imena za reprezentativnost poslovanja preduzetnika, kao i načelo isključivosti poslovnog imena, koje podrazumijeva da više preduzetnika ne mogu poslovati pod poslovnim imenom koje izaziva zabunu u pravnom prometu, potrebno je obraditi institut rezervacije poslovnog imena. Cilj ovog instituta je obezbijediti strankama koje namjeravaju poslovati kao preduzetnici ili već registrovanim preduzetnicima da mogu na

određeni period zaštititi svoju volju i biznis ideju o poslovnom imenu pod kojim bi nastupali u pravnom prometu.

Kako poslovno ime preduzetnika ima više elemenata, predloženim rješenjem tačno se određuju elementi koji su predmet rezervacije. Institutom rezervacije poslovnog imena preduzetnika štite se opis djelatnosti i naziv, kao elementi koji doprinose individualizaciji preduzetnika u pravnom prometu.

Za rezervaciju poslovnog imena plaća se administrativna taksa, u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 100/11, 103/11, 67/13 i 123/20).

Zahtjev za rezervaciju poslovnog imena može se, kao i zahtjev za registraciju preduzetnika, podnijeti u pisanom i elektronskom obliku. Prednost podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena u elektronskom obliku proističe iz činjenice da se kod ovog načina podnošenja zahtjeva obavlja automatska provjera predloženog poslovnog imena sa već registrovanim i rezervisanim poslovnim imenima preduzetnika. Ovu provjeru obavlja jedinstvena elektronska aplikacija preko sistemskog algoritma. Navedena prednost zasniva se na dvije okolnosti. Prva okolnost je to što će jedinstvena elektronska aplikacija, nakon obavljene automatske provjere, obavijestiti podnosioca zahtjeva ako njegovo predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzetnikom, te da iz tog razloga može biti odbijeno od registracionog organa. U skladu s tim, podnosilac zahtjeva za rezervaciju cijeni da li će izmijeniti predloženo poslovno ime, nastaviti sa početim postupkom rezervacije ili odustati od ovog postupka. Druga okolnost, zbog čega je elektronska rezervacija poslovnog imena povoljnija za stranke, zasnovana je na činjenici da se taksa za rezervaciju kod elektronskog zahtjeva plaća tek nakon obavljene automatske provjere. Iz tog razloga, ako je pozitivan rezultat automatske provjere predloženog poslovnog imena, veća je izvjesnost za stranku da će registracioni organ usvojiti njegov prijedlog za rezervaciju poslovnog imena.

Poslije dostavljanja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, bez obzira na to da li je zahtjev dostavljen u materijalnom ili elektronskom obliku, registracioni organ ispituje da li su ispunjeni uslovi za rezervaciju predloženog imena. Ovo teorijski znači da predloženo poslovno ime može biti ocijenjeno kao prihvatljivo u automatskoj provjeri u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji, ali da registracioni organ za to ime zauzme stav da ipak dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzetnicima. Dakle, konačan stav po pitanju rezervacije poslovnog imena je na registracionom organu.

Uslovi za rezervaciju poslovnog imena sadržani su u načelima jedinstvenosti i isključivosti poslovnog imena, uz obavezno navođenje opisa djelatnosti i naziva, kao elemenata poslovnog imena koji su predmet rezervacije.

Ukoliko su ispunjeni uslovi za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ upisuje poslovno ime u registar preduzetnika, a podnosiocu zahtjeva dostavlja rješenje o izvršenoj rezervaciji. Rezervacija poslovnog imena važi 90 dana od dana donošenja rješenja o rezervaciji poslovnog imena. U tom periodu stranka je dužna podnijeti zahtjev za osnivanje preduzetnika ili zahtjev za promjenu podataka preduzetnika, u zavisnosti u kojem svojstvu je stranka izvršila rezervaciju poslovnog imena.

U odnosu na važeći zakon koji propisuje da registracioni organ donosi rješenje o brisanju rezervisanog poslovnog imena, ako stranka u roku od 90 dana ne podnese zahtjev za osnivanje preduzetnika ili zahtjev za promjenu podataka preduzetnika, ovaj zakon ne predviđa donošenje novog upravnog akta, već se rezervisano poslovno ime samo briše iz registra preduzetnika. Ova novina uvodi se jer je rješenje o rezervaciji poslovnog imena upravni akt čiji je period važenja vremenski ograničen. Shodno tome, taj akt je vremenski ograničenog trajanja i nema potrebe za donošenjem novog upravnog akta.

Članom 29. uređuju se definicija, uslovi i način imenovanja poslovođe. Predloženo zakonsko rješenje veoma je slično u odnosu na važeće zakonske odredbe u vezi sa poslovođom.

Novina u odnosu na važeće zakonsko rješenje u vezi je sa uslovima koje je radnik dužan da ispunjava, kako bi ga preduzetnik imenovao za poslovođu. Važećim zakonom propisano je da preduzetnik može imenovati poslovođu koji ispunjava posebne uslove koji se odnose na stručnu spremu i zdravstvenu sposobnost za obavljanje djelatnosti. Predloženim zakonskim rješenjem briše se navedeni uslov, jer je ocijenjeno da su zaduženja poslovođe prvenstveno na organizaciji obavljanja djelatnosti s ciljem postizanja najefikasnijih rezultata. Iz tog razloga nije potrebno uslovljavati preduzetnika da je dužan za poslovođu imenovati radnika koji ispunjava posebne uslove koji se odnose na stručnu spremu i zdravstvenu sposobnost. Samim tim daje se pravo i sloboda preduzetniku da za poslovođu imenuje radnika koji će na najbolji način organizovati i kontrolisati poslovanje preduzetnika.

Članom 30. uređuju se definicija, prava i dužnosti preduzetnika u vezi sa izdvojenom jedinicom, kao i elementi imena izdvojene jedinice.

Izdvojena jedinica je organizacioni dio preduzetnika koji vrši poslovanje na adresi koja se, po pravilu, razlikuje od adrese sjedišta preduzetnika. Otvaranje izdvojene jedinice nije zakonska obaveza za preduzetnika. Izdvojena jedinica predstavlja mogućnost za preduzetnika da u slučaju obavljanja više različitih i raznorodnih djelatnosti, odnosno razgranatog poslovanja donese odluku o njenom otvaranju.

Prema svojim obilježjima i prirodi izdvojena jedinica analogna je poslovnoj jedinici privrednih društava. Za razliku od poslovanja u formi privrednih društava, lica koja posluju u formi preduzetnika u izdvojenoj jedinici mogu obavljati djelatnosti različite od pretežne djelatnosti i drugih djelatnosti koje su registrovane u sjedištu privrednog društva. Na taj način smanjuju se troškovi preduzetnika u slučajevima kada u izdvojenoj jedinici namjerava obavljati djelatnost koju ne obavlja u sjedištu.

Što se tiče imena izdvojene jedinice, ovim zakonom predlaže se da to ime sadrži identične elemente kao što je propisano i važećim zakonom.

U odnosu na važeći zakon u ovoj odredbi daje se i definicija osnovne djelatnosti u izdvojenoj jedinici preduzetnika.

Članom 31. propisane su dužnosti preduzetnika. Dužnosti se propisuju na način da se u najvećoj mjeri normiraju zaduženja koja preduzetnik ima prema rješenjima ovog zakona. Shodno tome, ovim članom, a za razliku od važećeg zakona, ne upućuje se na obaveze koje preduzetnik ima u skladu sa posebnim propisima.

Članom 32. propisuju se opšti uslovi koje je fizičko lice, odnosno preduzetnik dužan da ispuni u postupku registracije osnivanja, promjene podataka i prestanka obavljanja djelatnosti. S ciljem smanjenja broja dokumenata koji se dostavljaju u postupku registracije preduzetnika, ovim članom predlaže se da registracioni organ, po službenoj dužnosti, a putem jedinstvene elektronske aplikacije, provjerava ispunjenost opštih uslova za registraciju.

Čl. 33. i 34. propisuju se posebni uslovi koje je preduzetnik dužan da ispuni prije početka poslovanja. Ovi uslovi odnose se na posebnu zdravstvenu sposobnost, opremu, kadrove, sredstva rada i prostor za poslovanje. S ciljem otklanjanja nedoumica u praksi, ovom odredbom propisuje se da se u postupku inspeksijskog pregleda provjerava ispunjenost navedenih posebnih uslova. Prema tome, svrha ovog člana je istaći da se u postupku registracije preduzetnika provjeravaju, po pravilu, opšti uslovi za registraciju. Sa druge strane, nakon što se sprovede postupak registracije preduzetnika, nadležni inspeksijski organ provjerava navedene posebne uslove za poslovanje.

Članom 35. propisuju se načini na koji se može pokrenuti postupak registracije preduzetnika. U vezi sa iniciranjem postupka registracije, ovim članom predviđa se

donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti sadržaj i oblik zahtjeva za registraciju preduzetnika, kao i druga pitanja od značaja za ovaj postupak.

Pored toga, ovom odredbom naglašava se i da je postupak registracije preduzetnika jednostranačka upravna stvar, jer se u ovom postupku rješava samo o pravima i obavezama lica koje namjerava da posluje kao preduzetnik. U skladu s tim, ovaj postupak podrazumijeva učešće samo podnosioca zahtjeva i registracionog organa. Pravni interesi drugih lica, koji se odnose na životnu sredinu, kućni red, dozvoljeni nivo buke, zaštitu od požara i drugo, ne ostvaruju se u postupku registracije preduzetnika. Zaštita navedenih interesa drugih lica postiže se putem inspeksijskih kontrola i nadzora komunalne policije, a što su postupci odvojeni od postupka registracije preduzetnika koji se vodi po osnovu ovog zakona.

Članom 36. propisuju se poslovni podaci koji su od značaja za pravni promet, uz utvrđivanje obaveze preduzetnika da izvrši registraciju njihove promjene. U odnosu na važeći zakon, ukinuti su lični podaci preduzetnika, koji se odnose na broj lične karte ili broj pasoša za strance, kao podaci koji su od značaja za pravni promet. U skladu s tim, navedeni lični podaci preduzetnika neće se unositi u rješenje o registraciji preduzetnika.

Takođe, ovim članom naglašava se da promjena informacija o poslovnom telefonu, telefaksu i internet stranici preduzetnika ne predstavlja poslovnu promjenu. Cilj razdvajanja podataka od značaja za pravni promet i informacija koji ne zahtijevaju poslovnu promjenu jeste da omogući jednostavnu i jeftinu izmjenu informacija o poslovnom telefonu, telefaksu i internet stranici u registru preduzetnika. S tim u vezi, ističe se da se za upis i promjene ovih informacija ne plaća taksa za postupak registracije preduzetnika, koja je određena u Zakonu o administrativnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 100/11, 103/11, 67/13 i 123/20) i iznosi 20 KM za sve promjene podataka preduzetnika.

Članom 37. utvrđuje se odgovornost preduzetnika za podatke i dokumente koje daje i dostavlja u postupku registracije. Ova odgovornost u skladu je sa konceptom registracije koji je administrativne, a ne kontrolne prirode.

Osim toga, ovim članom razrađuje se načelo javnosti iz ovog zakona. Razrada navedenog načela podrazumijeva da preduzetnik dostavljanjem zahtjeva za registraciju daje saglasnost za javnu objavu svojih poslovnih podataka koji su predmet registracije, kao informacija u vezi sa poslovnim telefonom, telefaksom i internet stranicom. Bitno je navesti i da javnost objavljivanja podataka i informacija ne može derogirati odredbe propisa kojima su zaštićeni lični podaci.

Cilj javne objave poslovnih i kontakt podataka preduzetnika je stvoriti pretpostavke da sva lica, koja su zainteresovana za poslovnu saradnju, mogu na jednostavan način doći do potrebnih informacija o preduzetniku. U skladu s tim, javnost podataka i informacija doprinosi promociji preduzetnika, a sve s ciljem njegovog što boljeg pristupa tržištu.

Pored navedenog, ovim članom ističe se mogućnost da fizičko lice, odnosno preduzetnik može zatražiti od registracionog organa da o njegovom zahtjevu za registraciju osnivanja ili promjene podataka odluči na određeni radni dan, a ne u zakonom propisanom roku od dva dana od dana dostavljanja zahtjeva. Značaj ove mogućnosti u vezi je sa početkom djelovanja rješenja o registraciji preduzetnika. Naime, dan donošenja rješenja o registraciji je momenat kada počinje pravno dejstvo ovog akta prema registracionom organu i drugim organima Republike Srpske. Shodno tome, licima koja se registruju u formi preduzetnika sve obaveze počinju teći od dana donošenja rješenja o registraciji. Iz tog razloga, a u situacijama kada opredjeljenje da li će se početi sa poslovanjem ili izvršiti neka poslovna promjena zavisi od određenog prethodnog pitanja (na primjer odobravanje novčanih sredstava iz različitih izvora), strankama je korisna mogućnost da odlučivanje o predmetu zahtjeva zatraže od registracionog organa izvan roka za donošenje rješenja o registraciji koji je propisan.

Takođe, ovim članom naglašava se i pravo koje je utvrđeno u Zakonu o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), da stranke nakon dostavljanja zahtjeva za registraciju mogu izmijeniti svoj zahtjev ili odustati od njega.

Članom 38. propisuju se dokumenti koji se u postupku registracije preduzetnika dostavljaju uz zahtjev. Broj dokumenata koji se dostavlja uz zahtjev zavisi od okolnosti da li se ispunjenost opštih uslova za registraciju može provjeriti elektronskim putem u evidencijama kod Ministarstva unutrašnjih poslova i Poreske uprave Republike Srpske.

Prvi koncept u vezi sa brojem dokumenata koji se dostavljaju uz zahtjev odnosi se na slučaj kada se ispunjenost navedenih uslova može provjeriti po službenoj dužnosti. U tom konceptu stranke će prilikom dostavljanja zahtjeva samo davati na uvid svoj lični identifikacioni dokument. Dakle, ovaj koncept podrazumijeva da stranke ne dostavljaju dokaze o ispunjenosti uslova za registraciju niti daju određene izjave o podacima važnim za ovaj postupak. Prema ovom konceptu, registracioni organi provjeravaju ispunjenost uslova za registraciju kod nadležnih institucija koje vode službenu evidenciju o podacima od značaja za postupak registracije preduzetnika.

Drugi koncept odnosi se na situaciju kada se ispunjenost navedenih uslova ne može elektronski provjeriti. U ovom konceptu stranka će uz zahtjev za registraciju dostavljati dokaze kojima potvrđuje da ispunjava uslove za uspješno okončanje postupka registracije preduzetnika. Kod ovog koncepta, a za razliku od važećeg zakona, prilikom neposredne predaje zahtjeva, stranke neće biti u obavezi da dostavljaju kopiju ličnog identifikacionog dokumenta nego će službeniku registracionog organa davati na uvid svoj identifikacioni dokument. Zbog evidencije u registru preduzetnika, službenik organa jedinice lokalne samouprave će fotokopirati i skenirati lični identifikacioni dokument, koji će se arhivirati u pisanom i elektronskom obliku u registru preduzetnika.

Slijedom navedenog, zajedničko za oba koncepta je da se u postupku registracije preduzetnika ukida dostava kopije ličnog identifikacionog dokumenta. Na taj način smanjuje se broj dokumenata, koji se prilažu u postupku registracije preduzetnika.

Pored navedenog, a u odnosu na važeći zakon, ovim članom naglašava se da se u postupku registracije preduzetnika priznaju uvjerenja svih osnovnih sudova, kao dokazi da stranka ispunjava uslove u vezi sa zaštitnom mjerom zabrane obavljanja djelatnosti i kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja. Ovo zakonsko rješenje predlaže se budući da svi sudovi zaduženi za vođenje prekršajnog postupka imaju stalan elektronski pristup svim podacima koji su uneseni u prekršajnu evidenciju u elektronskom obliku, bez obzira na organ ili sud koji je izrekao prekršajnu sankciju. U skladu s tim, nesporno je da svi osnovni sudovi, kao sudovi koji su nadležni da odlučuju u prekršajnim predmetima, mogu i provjeriti da li je određeno lice prekršajno kažnjavano u Republici Srpskoj, odnosno BiH. Shodno tome, ocijenjeno je da je dovoljno utvrditi stvarnu nadležnost suda za izdavanje potrebnih uvjerenja i da nije neophodno određivanje mjesne nadležnosti suda za ta uvjerenja.

Osim toga, ovim članom ističe se i da strani državljanin u postupku registracije preduzetnika dostavlja iste dokumente, kao i državljanin Republike Srpske, odnosno BiH. Na taj način otklanja se dilema iz prakse u vezi sa dokumentima koje strani državljanin treba dostaviti u postupku registracije preduzetnika.

Članom 39. propisuju se zaduženja registracionih organa u vezi sa korišćenjem jedinstvene elektronske aplikacije u postupku registracije preduzetnika i obezbjeđenju svih potrebnih informacija za stranke koje bi se registrovale u formi preduzetnika.

Jedinstvena elektronska aplikacija je dio Jedinstvenog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Ovaj jedinstveni informacioni sistem koristi se u okružnim privrednim sudovima za registraciju privrednih društava i drugih

pravnih lica. Korišćenjem jedinstvene elektronske aplikacije u postupku registracije preduzetnika postiže se tehnička usaglašenost između ovog postupka i postupaka registracije koji se vode pred okružnim privrednim sudovima.

Jedinstvena elektronska aplikacija ima višestruku namjenu u praksi. Ova aplikacija koristi se prilikom unosa podataka iz zahtjeva za registraciju preduzetnika i izrade rješenja o registraciji, čime će se omogućava elektronska veza u jednom programu između referenata i rukovodilaca registracionog organa. Jedinstvena elektronska aplikacija upotrebljava se za komunikaciju registracionih organa sa Poreskom upravom Republike Srpske i Agencijom za posredničke, informatičke i finansijske usluge i drugim institucijama čiji djelokrug poslova je u vezi sa postupkom registracije preduzetnika. Putem komunikacije sa Poreskom upravom Republike Srpske, registracioni organi pribavljaju jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika, kao poreskog obveznika, te vrše njegov unos u rješenje o registraciji.

Članom 40. naglašava se obaveza registracionog organa da obezbijedi neophodnu računarsku opremu za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije. Ovdje je bitno navesti da jedinstvena elektronska aplikacija ne iziskuje posjedovanje zahtjevnog hardvera, tako da se ovaj program može instalirati kod svih registracionih organa bez dodatnih troškova.

Pored toga, ovim članom utvrđuje se obaveza za registracione organe da odrede službenike koji imaju pristup jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji. Ova obaveza propisuje se s ciljem postizanja bezbjednog, pouzdanog i brzog pristupa jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

S tim u vezi, ovim članom ističe se i obaveza službenika registracionih organa koji neposredno u svom radu koriste jedinstvenu elektronsku aplikaciju, da u svom radu postupaju shodno rješenjima Zakona o elektronskom dokumentu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/15) i Zakona o elektronskom potpisu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 106/15 i 83/19).

Članom 41. propisuju se uslovi i okolnosti koje registracioni organi provjeravaju prilikom formalne i materijalne kontrole zahtjeva za registraciju preduzetnika. U vezi s tim, treba istaći da se u ovoj odredbi utvrđuje i distinkcija za kontrolu i provjeru uslova i okolnosti od važnosti za postupak registracije preduzetnika, a prema predmetu postupka registracije.

Shodno tome, u ovom članu izričito se navode uslovi i okolnosti koje registracioni organi provjeravaju, a sve u zavisnosti da li se postupak registracije preduzetnika odnosi na osnivanje ili promjene podataka ili prestanak obavljanja djelatnosti. Na taj način, otklanjaju se nedoumice kod registracionih organa koje uslove treba da provjeravaju u zavisnosti od predmeta registracije (osnivanje ili promjene podataka ili prestanak obavljanja djelatnosti).

Kod jasnog propisivanja uslova i okolnosti koje se provjeravaju, potrebno je navesti da se prilikom poslovnih promjena preduzetnika ne provjerava stanje poreskih obaveza.

Članom 42. obrađuje se situacija u vezi sa djelatnostima za koje je nakon registracije, a prije početka poslovanja, potrebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje tih djelatnosti. Dakle, za obavljanje navedenih djelatnosti nije dovoljno da se stranka samo registruje u formi preduzetnika, već je potrebno da prije početka poslovanja pribavi akt nadležnog organa. Prema tome, pribavljanje akta nadležnog organa je uslov za obavljanje ovih djelatnosti.

Djelatnosti za koje je potrebno pribaviti akt nadležnog organa zavise od rješenja posebnih propisa. Iz tog razloga, a budući i da preduzetnik može obavljati djelatnosti koje prema posebnim propisima ne zahtijevaju drugi oblik organizovanja, ovim članom predviđa se da se na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva objavljuje lista preduzetničkih djelatnosti.

Navedena lista predstavlja zamjenu za Uredbu o preduzetničkim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 25/15 i 116/18). Ova uredba donesena je s ciljem

da se u jednom propisu obuhvate rješenja posebnih propisa koja se odnose na registraciju poslovanja u formi preduzetnika. Prema tome, jasno je da sadržaj pomenute uredbe zavisi od rješenja posebnih propisa.

Dakle, ako izmjene posebnih propisa utiču na broj djelatnosti koje se mogu obavljati u formi preduzetnika, neophodno je mijenjati pomenutu uredbu, a radi njenog usaglašavanja sa posebnim propisima. Iz tog razloga, za postizanje potpunosti i tačnosti sadržaja pomenute uredbe neophodne su kontinuirane njene izmjene i dopune.

Slijedom iznesenog, cjelishodnije i efikasnije rješenje je da se lista djelatnosti koje se mogu obavljati u formi preduzetnika objavljuje na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva i u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji, a ne da se radi svake izmjene posebnog propisa mijenja podzakonski akt Vlade Republike Srpske.

Kao i u pomenutoj uredbi i u ovoj listi, a u skladu sa Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske, navele bi se djelatnosti koje preduzetnik može da obavlja, kao i djelatnosti za koje je nakon registracije, a prije početka obavljanja potrebno odobrenje, saglasnost ili drugi akt nadležnog organa.

Cilj navedene liste je omogućiti da fizičko lice koje namjerava da obavlja preduzetničku djelatnost, kao i registracioni organ koji donosi rješenje, imaju sve neophodne informacije o mogućnosti registracije, odnosno obavljanja određene djelatnosti u formi preduzetnika prije samog podnošenja zahtjeva.

Na taj način otklanjaju se dileme zainteresovanih lica i registracionih organa o djelatnostima koje se mogu obavljati u formi preduzetnika, smanjuje potreba za davanjem mišljenja resorno nadležnih ministarstava o pojedinim preduzetničkim djelatnostima, što za rezultat ima jednostavnu i brzu registraciju preduzetnika u propisanom roku.

Članom 43. normira se način postupanja registracionih organa u vezi sa nepotpunim zahtjevima, kao i u situaciji kada postoji neusaglašenost ličnih podataka preduzetnika (lično ime, jedinstveni matični broj, adresa i broj lične karte) navedenih u zahtjevu sa podacima iz elektronske evidencije ličnih karata i prebivališta i boravišta.

Za nepotpune zahtjeve, ovim članom zadužuje se registracioni organ da od podnosioca zahtjeva zatraži uređivanje tog zahtjeva u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje.

Što se tiče navedenih ličnih podataka, ovim članom predviđa se obavezna usaglašenost ličnih podataka iz zahtjeva sa ličnim podacima preduzetnika, koji se vode u elektronskoj evidenciji kod nadležnog organa.

Potreba za navedenom usaglašenosti propisuje se s ciljem sprečavanja potencijalnih zloupotreba ličnih podataka u postupku registracije preduzetnika. Ukoliko se javi neusaglašenost podataka navedenih u zahtjevu za registraciju sa podacima iz elektronske evidencije, podnosilac zahtjeva ima obavezu da kod nadležne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova riješi pitanje neusaglašenosti njegovih ličnih podataka. Ako podnosilac zahtjeva ne riješi pitanje neusaglašenosti ličnih podataka u roku od 30 dana od dostavljanja obavještenja, registracioni organ rješenjem odbija njegov zahtjev za registraciju.

Čl. od 44. do 50. uređuju se osnovni principi i način sprovođenja postupka elektronske registracije preduzetnika.

Postupak elektronske registracije preduzetnika zasniva se na istim principima u vezi sa uslovima, dokazima i vremenom za sprovođenje postupka na kojima se odvija ovaj postupak u materijalnom obliku. U postupku elektronske registracije preduzetnika, kao i kod materijalnog oblika ovog postupka, lice koje namjerava poslovati u formi preduzetnika obavezno je da ispunjava opšte uslove iz člana 32. ovog zakona. Kod elektronske registracije stranka ne dostavlja dokaze o ispunjenosti uslova iz navedenog člana Zakona, nego ove

uslove provjerava registracioni organ. Vrijeme odlučivanja za registracioni organ identično je kod oba oblika registracije i iznosi dva dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Što se tiče načina sprovođenja postupka elektronske registracije preduzetnika, ovaj postupak odvija se u dva dijela.

Prvi dio je automatska kontrola potpunosti elektronskog zahtjeva i uslova za registraciju. Ova kontrola, kao i postupak elektronske registracije od trenutka predaje zahtjeva do donošenja i dostavljanja rješenja o registraciji odvija se putem jedinstvene elektronske aplikacije. Automatska kontrola podrazumijeva provjeru uslova koji se odnose na identitet podnosioca zahtjeva i razrede djelatnosti. U zavisnosti od ishoda automatske kontrole, mogu se javiti dvije situacije. Ako je negativan rezultat ove kontrole, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva o toj okolnosti i ujedno upoznaje podnosioca zahtjeva s tim da se postupak elektronske registracije neće nastaviti dok se ne otklone utvrđeni nedostaci. Ovi nedostaci mogu se odnositi na potpunost zahtjeva ili određene uslove za postupak registracije preduzetnika, koji se provjeravaju u automatskoj kontroli. U slučaju pozitivnog rezultata, podnosilac zahtjeva elektronski potpisuje zahtjev i plaća taksu, nakon čega se zahtjev dostavlja u rad registracionom organu, a to predstavlja drugi dio postupka elektronske registracije.

Drugi dio postupka elektronske registracije preduzetnika sprovodi se pred registracionim organom. Ovaj dio postupka skoro je identičan kao i kod postupka registracije preduzetnika, koji se pokreće predajom zahtjeva u materijalnom obliku. Navedena identičnost zasniva se na tome da registracioni organ provjerava sve uslove i okolnosti koje su važne za okončanje postupka registracije preduzetnika na isti način i po istovjetnoj proceduri koja se koristi kada je zahtjev za registraciju podnesen u materijalnom obliku. Jedina razlika između postupaka registracije preduzetnika koji se iniciraju podnošenjem zahtjeva u materijalnom i elektronskom obliku formalne je prirode i odnosi se na dostavljanje rješenja o registraciji. Za razliku od postupka u materijalnom obliku, kod elektronske registracije preduzetnika rješenje o registraciji dostavlja se stranci i u elektronskom obliku na korisnički nalog stranke i u pisanom obliku, na adresu koju stranka navede u zahtjevu. U elektronskoj registraciji, pisani oblik rješenja predstavlja kopiju elektronskog rješenja i obavezno se navodi oznaka da se radi o pomenutoj kopiji.

Takođe, predviđa se i donošenje podzakonskog akta kojim će ministar privrede i preduzetništva detaljno urediti tok i pojedinačne radnje podnosioca zahtjeva i registracionog organa u postupku elektronske registracije preduzetnika. Neophodnost za donošenje ovog podzakonskog akta proističe iz činjenice da postupak elektronske registracije preduzetnika obuhvata dosta tehničkih detalja i pojedinosti, koje je potrebno što više približiti strankama i registracionim organima. Na taj način, cilj donošenja pomenutog podzakonskog akta je da postupak elektronske registracije učini jasnim i efikasnim za sva lica zainteresovana i uključena u ovaj postupak.

Pored regulisanja osnovnih principa za sprovođenje postupka elektronske registracije preduzetnika, normira se i mogućnost da podnosilac zahtjeva za registraciju provjeri status predmeta. Ova provjera obavljat će se na internet stranici Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge, a moći će je inicirati svi podnosioci zahtjeva, bez obzira na to da li je zahtjev podnesen u pisanom ili elektronskom obliku.

Članom 51. propisuje se rok za rješavanje zahtjeva u postupku registracije preduzetnika i ističe se obaveza registracionih organa da upravne akte iz postupka registracije preduzetnika donose isključivo na obrascima koji su uneseni u jedinstvenu elektronsku aplikaciju.

Ovim članom predlaže se isti rok za postupanje u postupcima registracije preduzetnika kao što je i u važećem zakonu, a to je dva radna dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva.

Što se tiče donošenja upravnih akata, ovim članom naglašava se da se akti donose u materijalnom i elektronskom obliku i istovremeno se utvrđuje njihov sadržaj. Prilikom donošenja rješenja i zaključaka u elektronskom obliku, naglašava se da se ovi akti izrađuju u formi elektronskih dokumenata, uz obaveznu primjenu elektronskog potpisa.

Pored navedenog, ovom odredbom normira se da postupak registracije osnivanja i otvaranja izdvojene jedinice preduzetnika obuhvata i poresku registraciju preduzetnika, kao privrednog subjekta, kod poreskog organa Republike Srpske. Poreska registracija je postupak u kojem se vrši dodjela jedinstvenog identifikacionog broja (JIB) privrednom subjektu (preduzetniku i privrednom društvu) i drugim licima koja su poreski obveznici. Objedinjavanjem opšte i poreske registracije u jedan postupak postiže se jednostavnost i ekonomičnost tih postupka, uz smanjenje vremena i troškova potrebnih za početak poslovanja preduzetnika.

Takođe, ostavlja se mogućnost objedinjavanja postupka registracije preduzetnika i sa drugim postupcima od značaja za poslovanje, ako se takva potreba prepozna i normira u posebnim propisima.

Članom 52. propisuju se sadržaj rješenja o registraciji i subjekti kojima se dostavlja to rješenje.

Pored toga, ovim članom zadržava se isti rok u kojem je potrebno sprovesti inspeksijski pregled s ciljem provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti.

Članom 53. propisuju se razlozi za odbacivanje i odbijanje zahtjeva za registraciju. Takođe, normira se i mogućnost za stranke koje imaju neplaćene novčane kazne po osnovu prekršaja iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja ili poreski dug, da i nakon predaje zahtjeva za registraciju mogu platiti navedene obaveze. Na taj način strankama se ostavlja dodatni rok za izmirenje njihovih obaveza po osnovu navedenih obaveza i pozitivno rješavanje zahtjeva za registraciju. Time se produžava i važenje plaćene takse u postupku registracije preduzetnika, što znači da ako stranka izmiri svoje dugovanje po osnovu navedenih obaveza, neće morati ponovo da plaća taksu za registraciju.

Ovim članom utvrđuje se i da je Ministarstvo privrede i preduzetništva drugostepeni organ koji rješava po žalbama na akte donesene u postupku registracije preduzetnika. U vezi sa žalbama, važno je navesti i da se normiraju posebna pravila za žalbe kod elektronske registracije. Ovom odredbom propisuje se da se rok za žalbu u postupku elektronske registracije računa od dana dostavljanja rješenja u pisanom obliku. Istovremeno, daje se pravo i mogućnost preduzetniku da žalbu može izjaviti drugostepenom organu već od trenutka dostavljanja rješenja u elektronskom obliku. Imajući u vidu da će se rješenje u elektronskom obliku, po pravilu, dostavljati nekoliko dana ranije nego u pisanom obliku, strankama koje se odluče na iniciranje postupka registracije podnošenjem zahtjeva u elektronskom obliku, praktično se povećava trajanje žalbenog roka za tih nekoliko dana. Prema tome, ovim članom dodatno se štite prava stranaka koje elektronski podnose zahtjev za registraciju poslovanja u formi preduzetnika.

Članom 54. propisuje se uslov za početak poslovanja za strane državljane koji se registruju u formi preduzetnika. Prema Zakonu o strancima („Službeni glasnik BiH“, br. 88/15, 34/21 i 63/23), strani državljanin može početi sa radom u BiH ako ima odobren privremeni ili stalni boravak. U skladu s tim, ovom odredbom propisuje se da je akt o odobrenom boravku uslov da bi strani državljani mogli početi sa poslovanjem kao preduzetnici. Ujedno, propisuje se i obaveza za strane državljane da akt o odobrenom boravku dostave registracionom organu.

Ipak, ovim članom utvrđuje se i izuzetak za strane državljane koji se registruju za poslovanje u formi preduzetnika u vidu dodatnog zanimanja. Navedeno zanimanje predstavlja način obavljanja preduzetničke djelatnosti u kojem preduzetnik nema obilježje samozaposlenog lica, nego je prvenstveno u svojstvu vlasnika ove individualno organizovane privredne forme. Iz tog razloga, a pod uslovom da ličnim radom ne obavlja radne zadatke u okviru svog registrovanog poslovanja, strani državljanin nema obavezu da registracionom organu dostavi akt o odobrenom boravku u BiH.

Članom 55. normira se način kontinuiranog praćenja ispunjavanja zahtjeva u vezi sa vrstama zanimanja iz člana 17. ovog zakona. Ovi zahtjevi prvenstveno se tiču radno-pravnog statusa lica koje počinje sa poslovanjem kao preduzetnik. U postupku registracije preduzetnika stranke ne dostavljaju dokaz o radno-pravnom statusu. Stranke nemaju obavezu da dostavljaju navedene dokaze zbog činjenice da se pouzdana i tačna provjera u vezi sa radno-pravnim statusom preduzetnika može ostvariti samo uvidom u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, koji se vodi kod Poreske uprave Republike Srpske. Iz tog razloga, jasno je da su registracioni organi i Poreska uprava Republike Srpske institucije koje mogu na najoperativniji i najefikasniji način da prate ispunjenost zahtjeva koji se tiču prijave preduzetnika ili zaposlenih radnika u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa.

Slijedom navedenog, ovom normom naglašava se potreba za redovnim praćenjem stanja u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, radi kontrole ispunjava li preduzetnik zahtjeve u vezi sa vrstama zanimanja za poslovanje u ovoj privrednoj formi. U skladu s tim, ako se prilikom provjere utvrdi da preduzetnik ne ispunjava zahtjeve u vezi sa vrstama zanimanja, registracioni organ obavještava nadležni inspekcijski organ radi preduzimanja daljih radnji prema preduzetnicima koji krše pomenute zahtjeve.

Članom 56. uređuje se način postupanja registracionih organa u slučaju da preduzetnik obavlja djelatnost koja se prema rješenjima posebnih propisa može obavljati samo u formi pravnog lica, kao i u slučaju kada se preduzetniku ukine poseban akt za obavljanje određene djelatnosti. Za navedene slučajeve kao prvi korak predlaže se da registracioni organ pozove preduzetnika da izmijeni ili izbriše djelatnost koju ne može obavljati ili za koju je ukinuto odobrenje. Ako se preduzetnik ogluši o poziv registracionog organa, ovom organu daje se ovlašćenje da po službenoj dužnosti i po sili zakona tom preduzetniku briše djelatnost koju ne može obavljati, dok preduzetnik može nastaviti sa obavljanjem drugih registrovanih djelatnosti.

Čl. od 57. do 59. uređuje se institut privremenog prestanka obavljanja djelatnosti. Prema svojoj prirodi, privremeni prestanak obavljanja djelatnosti je pravo preduzetnika da po slobodnoj volji ili zbog nastupanja vanrednih okolnosti prestane sa radom do šest mjeseci u periodu od dvije godine. Preduzetnicima nije dopušteno da posluju za vrijeme korišćenja ovog instituta.

Preduzetnici koji koriste pravo na privremeni prestanak obavljanja djelatnosti, u registru preduzetnika imaju status privremeno odjavljen, a to podrazumijeva da su i dalje u svojstvu preduzetnika, kao registrovanog privrednog subjekta za poslovanje s ciljem sticanja dobiti. Iz tog razloga, nakon isteka perioda privremenog prestanka obavljanja djelatnosti, mogu nastaviti sa svojim poslovanjem.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, ovim zakonom uvodi se mogućnost privremene odjave poslovanja jedne ili više izdvojenih jedinica preduzetnika. Ova mogućnost uvodi se sa namjerom da preduzetnik, zbog poteškoća u poslovanju ili iz drugih razloga, može privremeno da odjavi svoju izdvojenu jedinicu i nakon što se steknu uslovi da ponovo nastavi sa obavljanjem djelatnosti. Koristeći ovu mogućnost preduzetnik nije u obavezi da zatvara i ponovo otvara izdvojenu jedinicu. Na taj način preduzetnik zadržava poreski broj

izdvojene jedinice i ima manje troškove registracije, jer se vodi samo jedan registracioni postupak.

Pored toga, ovim zakonom ukida se obaveza za preduzetnike da najkasnije u roku od osam dana po isteku vremena privremenog prestanka obavljanja djelatnosti upute podnesak registracionom organu, kojim obavještavaju pomenuti organ da nastavljaju sa radom. Prema novom zakonskom rješenju registracioni organ po službenoj dužnosti mijenja status preduzetnika koji su koristili institut privremenog prestanka – iz privremeno odjavljen u aktivan. Na taj način, smanjuju se administrativne radnje za preduzetnike koji koriste ovaj institut.

Članom 60. propisuju se načini prestanka poslovanja u formi preduzetnika. Prema ovom članu, a kao i u važećem zakonu, preduzetnik može prestati na osnovu zahtjeva i po sili zakona. U odnosu na važeći zakon, novina je da se za preduzetnika uvodi obaveza uklanjanja istaknutog poslovnog imena sa objekta u kojem je poslovao, kao i da obriše sve vidove oglašavanja u elektronskom i materijalnom obliku. Ova obaveza uvodi se kako bi se spriječilo prikazivanje podataka preduzetnika koji su prestali sa poslovanjem, a sve s ciljem stvaranja pravnih pretpostavki koje treba da onemoguće razvoj „sive ekonomije“ i neformalnog sektora.

Takođe, ovim članom zadržava se važeće zakonsko rješenje radi sprečavanja velike vremenske razlike između dana donošenja rješenja i datuma sa kojim bi se utvrđivao prestanak rada preduzetnika.

Članom 61. propisuju se načini postupanja registracionih organa po osnovu zahtjeva za prestanak obavljanja djelatnosti. Ovi načini podrazumijevaju pozivanje preduzetnika da uredi zahtjev ako u njemu nisu navedeni svi potrebni podaci ili dostavljeni potrebni dokumenti, odnosno usvajanje ili odbijanje zahtjeva, a u zavisnosti da li su ispunjeni uslovi za prestanak obavljanja djelatnosti.

Članom 62. taksativno se propisuju slučajevi kada registracioni organ po sili zakona utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti za preduzetnika. U odnosu na važeći Zakon kojim se propisuje utvrđivanje prestanka obavljanja djelatnosti u svim slučajevima kada se preduzetniku izrekne pravosnažna kazna zatvora od najmanje šest mjeseci, ovim članom predlaže se da se prestanak rada utvrdi isključivo u slučajevima kada preduzetnik bude osuđen za krivična djela protiv privrede i platnog prometa. U skladu s tim, a u odnosu na postojeće zakonsko rješenje, ovim članom propisuje se uži opseg krivičnih kazni po osnovu kojih se utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti.

Takođe, ovim članom daje se i opis slučaja prestanka postojanja prirodnih i drugih uslova, a sve s ciljem postizanja jasnoće ovog razloga za utvrđivanje prestanka obavljanja djelatnosti i ostvarivanja njegove pravilne primjene u praksi.

Članom 63. normira se postupanje registracionog organa u situacijama kada preduzetnici ne registruju prestanak obavljanja djelatnosti, nego samo jednostrano prestanu sa poslovanjem.

Sa jedne strane, cilj ovog zakonskog rješenja je održavanje ažurnosti i tačnosti podataka u registrima preduzetnika. Na taj način, organi i građani imaju pouzdan i ispravan podatak o broju preduzetnika koji posluju, a to predstavlja osnov za donošenje kvalitetnih mjera i programa podsticanja razvoja, kao i za pravilnu ocjenu opravdanosti pokretanja poslovne aktivnosti. Sa druge strane, ova odredba ima pozitivno dejstvo i prema samom preduzetniku koji je prestao sa obavljanjem djelatnosti bez registracije prestanka rada. Ovo dejstvo proističe iz činjenice da sticanjem statusa odjavljen, preduzetniku prestaju da teku dalje poreske i druge obaveze koje ima u poslovanju.

Pored toga, ovim članom daje se mogućnost registracionom organu da provjeri navode preduzetnika koji se nakon dostave pismena izjasni da posluje. Ako sumnja u tačnost

izjašnjenja preduzetnika, registracioni organ može se obratiti Poreskoj upravi radi ispitivanja istinitosti navoda preduzetnika, odnosno provjere da li preduzetnik posluje. Ova mogućnost uvodi se radi uspostavljanja mehanizma provjere istinitosti navoda preduzetnika u vezi sa njegovim poslovanjem i kao preventivna mjera da preduzetnici ne daju netačna izjašnjenja. Navedena provjera podrazumijeva utvrđivanje da li preduzetnik podnosi poreske prijave, plaća doprinose i dostavlja izvještaj o evidenciji prometa preko fiskalne kase. U slučaju da se ispostavi da preduzetnik ne podnosi poreske prijave, ne plaća doprinose i ne dostavlja izvještaj o evidenciji prometa preko fiskalne kase, registracioni organ za tog preduzetnika utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti.

Čl. od 64. do 66. uvodi se nova mogućnost za lica koja posluju ili namjeravaju poslovati u formi preduzetnika. Ova mogućnost odnosi se na prenos obavljanja djelatnosti sa lica koje je registrovani preduzetnik na drugo fizičko lice. Važeći zakon nije izričito propisivao ovu mogućnost. Međutim, u praksi se prenos obavljanja djelatnosti odvijao u dvije faze, a koje su podrazumijevale promjenu načina obavljanja djelatnosti iz samostalnog u zajedničko, pa potom opet u samostalno poslovanje.

S ciljem izbjegavanja da se vode dva registraciona postupka, koja za svoju suštinu imaju promjenu vlasnika poslovanja, predlaže se da preduzetnik može direktno i kroz jedan postupak svoje poslovanje da prenese na drugo lice.

Pored toga, a radi postizanja pravne sigurnosti u postupku promjene vlasnika poslovanja, propisuje se da je za prenos obavljanja djelatnosti nužno da preduzetnik i preduzetnik sticalac zaključe notarski obrađen ugovor. Kod prenosa obavljanja djelatnosti između preduzetnika i njegovog bračnog i vanbračnog supružnika, bračne, vanbračne i usvojene djece, brata i sestre zaključuje se ugovor za koji nije potrebna notarska obrada, ali se ovjeravaju potpisi lica koja zaključuju taj ugovor.

U vezi sa ugovorom o prenosu obavljanja djelatnosti, zakonom se precizno uređuju pitanja koja se obrađuju tim ugovorom, a sve s ciljem zaštite interesa lica koja učestvuju u ovom pravnom poslu, kao i zaštite interesa povjerilaca preduzetnika. U vezi sa zaštitom interesa povjerilaca, važno je istaći da je uslov za realizaciju ovog pravnog posla da su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti svi dugovi preduzetnika iz ranijeg poslovanja.

Kako pomenuti ugovor obavezno obuhvata imovinu, potraživanja i dugovanja preduzetnika koja su nastala u toku poslovanja, izričito se propisuje primjena Međunarodnih standarda vrednovanja (IVS) kod procjene imovine preduzetnika i preduzetnika sticaoca.

Osim navedenog, predmetnim članovima propisuju se i dejstva koja nastaju registracijom prenosa obavljanja djelatnosti. Kod ovih dejstava važno je istaći da preduzetnik sticalac zadržava jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika. Na taj način preduzetnik sticalac u potpunosti nastavlja kontinuitet poslovanja.

Čl. 67. i 68. uređuje se institut nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika. Važeći zakon propisivao je samo privremeni nastavak obavljanja djelatnosti, koji je mogao trajati do okončanja ostavinskog postupka ili najduže dvije godine. Navedeno zakonsko rješenje otežavalo je poslovanje preduzetnicima, jer je podrazumijevalo prekid obavljanja djelatnosti poslije okončanja ostavinskog postupka, pa ponovnu registraciju lica koje je naslijedilo imovinu preduzetnika. U skladu s tim, važeći zakon ne dopušta da se postigne kontinuitet u poslovanju nakon smrti preduzetnika.

Iz tog razloga, lica koja su nastavljala sa poslovanjem imala su poteškoća u praksi, jer su bila u obavezi da plate porez na dodatnu vrijednost na zalihe robe u slučaju kada su zbog okončanja ostavinskog postupka morala da prestanu sa poslovanjem. Osim toga, lica koja su nastavljala sa poslovanjem imaju i obavezu da tri puta iniciraju postupak registracije, i to: za

nastavak poslovanja nakon smrti preduzetnika, pa postupak prestanka obavljanja djelatnosti poslije okončanja ostavinskog postupka i nakon toga ponovnu registraciju kao preduzetnik.

S ciljem rješavanja iznesenih nedostataka važećeg zakona, ovim zakonskim rješenjima uvodi se mogućnost za trajni nastavak obavljanja djelatnosti. Uvođenjem ove mogućnosti stvaraju se pretpostavke za postizanje kontinuiteta u obavljanju djelatnosti, izbjegavaju se nepotrebni troškovi u poslovanju preduzetnika i smanjuje se broj administrativnih postupaka.

Pored toga, a u odnosu na važeći zakon i s ciljem ujednačavanja prakse registracionih organa, ovim članovima propisuju se i pravna dejstva koja proizvodi nastavak obavljanja djelatnosti.

Takođe, predlaže se i promjena dokumenta koji se dostavlja registracionom organu prilikom podnošenja zahtjeva za privremeni nastavak obavljanja djelatnosti. Važeći zakon propisuje da se uz zahtjev dostavlja sporazum o nastavku obavljanja djelatnosti koji potpisuju članovi porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednici. U odnosu na to zakonsko rješenje, predlaže se da nasljednici dostavljaju izjavu o nastavku obavljanja djelatnosti umjesto navedenog sporazuma. Kako je izjava manje formalan dokument od sporazuma, suština ove izmjene je pojednostaviti i smanjiti formalnosti u postupku privremenog nastavka obavljanja djelatnosti.

Članom 69. utvrđuje se pravo na nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju kada se preduzetniku oduzme poslovna sposobnost. Ovo pravo propisano je i važećim zakonom.

U odnosu na važeći zakon, ovim članom detaljnije i preciznije se propisuju uslovi za nastavak obavljanja djelatnosti i pravna dejstva samog nastavka. Na taj način otklanjaju se dileme i nedoumice kod stranaka i registracionih organa u vezi sa sprovođenjem postupka registracije nastavka obavljanja djelatnosti u slučaju oduzimanja poslovne sposobnosti.

Članom 70. utvrđuje se pravo za preduzetnika da svoje poslovanje može nastaviti putem poslovođe za vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, ovim zakonom pravo na nastavak obavljanja djelatnosti ne dopušta se preduzetnicima koji su pravosnažno osuđeni za krivično djelo iz grupe krivičnih djela protiv privrede i platnog prometa. Ovo ograničenje uvodi se jer je osnovni cilj pomenute grupe krivičnih djela zaštita privredne stabilnosti i ekonomskog sistema. Iz tog razloga, ako je lice preduzimalo radnje na ugrožavanju privrednih odnosa i za to je pravosnažno krivično osuđeno, nije cjelishodno dopustiti tom licu da nastavi sa poslovanjem.

Čl. 71. i 72. uređuje se način vođenja registra preduzetnika, koji vode registracioni organi. Pored toga, ovim članovima utvrđuju se statusi koje preduzetnici mogu imati u registru i propisuju dokumenti koje registracioni organi izdaju o podacima iz evidencije u registru preduzetnika.

Istovremeno, ovim članom propisuje se još jedna funkcija jedinstvene elektronske aplikacije, koja registracionim organima, osim upotrebe u postupku registracije preduzetnika, služi i za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku. Na taj način ovi organi mogu da pretražuju i analiziraju unesene podatke o preduzetnicima koji posluju na teritoriji njihove jedinice lokalne samouprave. Takođe, ova aplikacija koristi se i za povezivanje sa Agencijom za posredničke, informatičke i finansijske usluge, koja vodi Centralni registar preduzetnika.

U vezi sa statusima preduzetnika u registru, potrebno je navesti da se ukida status „u pripremi“. Ovaj status se ukida jer se ovim zakonom briše mogućnost da fizičko lice registruje pripreme radnje za obavljanje djelatnosti. Brisanje navedene mogućnosti preduzeto je zbog činjenice da fizičko lice u praksi nije moglo ostvariti pogodnosti kod drugih organa, organizacija i privrednih subjekata u slučaju kada se registruje za pripreme

radnje. Iz tog razloga, cjelishodno je obrisati mogućnost registracije za pripreme radnje, a samim tim potrebno je ukinuti i status „u pripremi“ u registru preduzetnika.

Što se tiče dokumenata koje registracioni organi izdaju iz registra preduzetnika, ovim zakonskim rješenjem zadržavaju se isti dokumenti koji su propisani i važećim zakonom. U skladu s tim, registracioni organi, na zahtjev zainteresovane stranke, izdaju izvode ili uvjerenja ili potvrde o podacima iz evidencije u registru preduzetnika.

Novinu u ovom zakonu predstavlja uvođenje obaveze za registracioni organ da na svojoj internet stranici na mjesečnom nivou objavi izvještaje u kojima prikazuju osnovane i objavljene preduzetnike, kao i preduzetnike koji su promijenili poslovno ime i sjedište. Cilj navedene javne objave je stvoriti mogućnost da se komunalna preduzeća i sva druga zainteresovana lica mogu na jednostavan način upoznati sa preduzetnicima koji otpočinjaju, odnosno prestaju sa poslovanjem, kao i sa preduzetnicima koji su promijenili poslovno ime i sjedište. Na taj način sva zainteresovana lica dobijaju ažurne podatke u vezi sa novim i zatvorenim preduzetnicima, a što doprinosi donošenju kvalitetnih poslovnih odluka.

Pored toga, ovim odredbama daje se ovlaštenje ministru privrede i preduzetništva da donese podzakonski akt kojim se detaljnije uređuju sadržaj i druga pitanja od značaja za vođenje i korišćenje registra preduzetnika.

Čl. 73. i 74. obrađuju se pitanja funkcionisanja postupka registracije preduzetnika sa tehničke strane, zaštite, pregleda i preuzimanja podataka iz Centralnog registra preduzetnika.

Za pitanje tehničkog održavanja postupka registracije preduzetnika uzeto je u obzir da se ovaj postupak odvija putem jedinstvene elektronske aplikacije, kao dijela Jedinственог sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Prema Zakonu o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 67/13, 15/16 i 84/19), Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge zadužena je za pravilno i trajno funkcionisanje navedenog jedinstvenog sistema za registraciju.

Shodno navedenom, ovim odredbama predlaže se da Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge vodi računa o tehničkim zahtjevima za operativno sprovođenje postupka registracije preduzetnika i bezbjednosti podataka iz ovog postupka.

Što se tiče pregleda i preuzimanja podataka iz Centralnog registra preduzetnika, ovim odredbama zakonski se kodifikuje dokument „Aktuelni pregled podataka preduzetnika iz Registra poslovnih subjekata“. Ovaj dokument propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja centralnog registra preduzetnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/13 i 70/22). Na osnovu navedenog pravilnika, i u ovom trenutku sva zainteresovana lica mogu pregledati i preuzimati poslovne podatke preduzetnika iz Centralnog registra preduzetnika.

Ipak, a s ciljem ostvarivanja načela javnosti, predlaže se da se definicija i osnovni sadržaj navedenog dokumenta normira i u ovom zakonu. Na taj način, zakonski se naglašava jednostavan i lak pristup poslovnim podacima preduzetnika. U skladu s tim, korišćenjem navedenog dokumenta svi organi, organizacije, institucije, privredni subjekti i građani u realnom vremenu i na vrlo praktičan i dostupan način dobijaju tačne i pouzdane informacije o poslovnim podacima preduzetnika. Osim toga, ovaj dokument doprinosi i suzbijanju „sive ekonomije“, jer sve zainteresovane stranke mogu provjeriti da li je određeno lice registrovano, odnosno da li legalno posluje.

Takođe, predlaže se da Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge, uz saglasnost ministra privrede i preduzetništva, donese podzakonski akt kojim će se detaljnije razraditi iznesena pitanja u vezi sa Centralnim registrom preduzetnika.

Članom 75. propisano je da zastupanje i usklađivanje zajedničkih interesa preduzetnika na području Republike vrši Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske, kao stručno-poslovna, nevladina, neprofitna organizacija sa sjedištem u Banjoj Luci.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, predlaže se promjena naziva komore iz Znanstveno-preduzetnička komora Republike Srpske u Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske. Razlog za predloženu izmjenu su nedoumice koje je postojeći naziv izazivao u široj javnosti. Naime, nije bilo vidljivo ko su članovi komore i čije interese komora zastupa. Pored toga, sami preduzetnici nisu prepoznali Komoru kao organizaciju koja zastupa njihove interese. U skladu sa inicijativom samih preduzetnika kao i Komore, predložena je izmjena naziva.

Članom 76. utvrđuje se koncept obaveznog članstva u Komori. Prema ovom konceptu preduzetnici postaju članovi Komore upisom u registar preduzetnika. Ovaj koncept utvrđuje se jer je reprezentativna pozicija Komore, u smislu članstva, rezultata, kvaliteta i stručnosti, u odnosima prema organima, institucijama i samom članstvu, neuporedivo izraženija u konceptu obaveznog članstva nego po principu dobrovoljnog članstva. Sa propisivanjem ovog koncepta komorski sistem preduzetnika funkcioniše kao jedinstven i efikasan u radu.

U skladu sa konceptom obaveznog članstva, komorski sistem zasniva se na načelima:

1. zakonitosti – zakonsko uređivanje svih pitanja značajnih za postojanje i uspješno funkcionisanje Komore (pojam, članstvo, organizacija, djelokrug rada, organi Komore, saradnja sa drugim organima i organizacijama, način finansiranja, sud časti i drugo),

2. javnosti – rad Komore je javan,

3. ravnopravnosti – svi članovi Komore su jednaki u pravima i obavezama,

4. teritorijalne cjelovitosti – Komora obavlja svoje zadatke na teritoriji cijele Republike Srpske,

5. jedinstvenosti članstva – sva lica registrovana kao preduzetnici sa sjedištem u Republici Srpskoj su članovi Komore.

Pored toga, zadržava se i mogućnost da i druge organizacije postanu članovi Komore, a u skladu sa sopstvenim interesima i procjenom.

Članom 77. propisuje se organizacioni sistem Komore. Važeći zakon propisuje da je udruženje, koje se osniva za jednu ili više jedinica lokalne samouprave, osnovna organizaciona jedinica komorskog sistema. Međutim, praksa je pokazala da u lokalnim zajednicama aktivno djeluje mali broj udruženja koja ne mogu obezbijediti nivo usluga koji je potreban preduzetnicima.

Zbog navedenog, ovim članom predlaže se da Komora može organizovati svoj rad posredstvom područnih komora i kancelarija. Teritorijalni obuhvat i sjedišta područnih komora organizuju se u skladu sa dijelom prostornog plana Republike kojim se utvrđuju primarni regijski centri sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave. Prostornim planom Republike Srpske do 2025. godine utvrđeno je da u Republici ima šest primarnih regijskih centara, i to: Banja Luka, Prijedor, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo i Trebinje. U skladu s tim, Komora svoj rad treba da organizuje kroz šest područnih komora. Na ovaj način uspostavlja se sistem koji čine republička komora i područne komore, po uzoru na organizaciju Privredne komore Republike Srpske.

Slijedom navedenog, Komora i područne komore su osnovne organizacione jedinice jedinstvenog komorskog sistema koje obrazuju i čine jedinstvenu komorsku organizaciju osnovanu Zakonom.

Čl. 78. i 79. normira se statut kao dokument kojim se uređuju sva pitanja potrebna za funkcionisanje područne komore. Osim toga, propisuje se i da Komora daje saglasnost na statut područne komore. Takođe, normira se da Komora i područne komore međusobno usklađuju svoje programe rada i programske aktivnosti, kao i obaveza područnih komora da Komori dostavljaju godišnje programe rada i izvještaje o radu. Na taj način, naglašava se potreba međusobnog jedinstva i usaglašavanja cjelokupnog komorskog sistema, a sve s

ciljem adekvatnog i koordinisanog zastupanja interesa preduzetnika pred organima i drugim organizacijama.

Članom 80. propisuju se zadaci Komore. Prema ovom članu jedna od osnovnih nadležnosti Komore je zastupanje interesa preduzetnika pred organima zakonodavne i izvršne vlasti prilikom oblikovanja privrednog sistema, posebno u pripremi zakonodavstva i mjera ekonomske politike od značaja za privredu. Pored toga, značajni zadaci su usklađivanje interesa članova, promovisanje proizvoda preduzetnika u zemlji i inostranstvu, obavljanje analitičko-konsultativnih i stručno-edukativnih poslova od značaja za registraciju i poslovanje preduzetnika. Kod zastupanja zajedničkih interesa svih preduzetnika pred organima, institucijama i organizacijama, potrebno je imati u vidu da ispunjavanje ovog zadatka podrazumijeva složeni proces usklađivanja različitih interesa prema djelatnostima, veličini i drugim specifičnostima preduzetnika. Shodno tome, i zadatak zastupanja zajedničkih interesa ukazuje na potrebu za konceptom obaveznog članstva, jer Komora taj vrlo bitan zadatak može kvalitetno obaviti samo ako su svi preduzetnici članovi komorskog sistema.

Slijedom iznesenog, djelovanje komorskog sistema usmjereno je u pravcu uspostavljanja efikasnog servisa koji je u funkciji zaštite prava i ostvarivanja interesa preduzetnika, kao i razvoja i unapređenja privrede u Republici Srpskoj.

Članom 81. definišu se pitanja koja se uređuju statutom Komore. Statut Komore objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Čl. od 82. do 86. propisuju se organi Komore, njihove nadležnosti i trajanje mandata. U vezi sa organima, potrebno je istaći da se Zakonom uspostavlja sistem koji u potpunosti promovise organizacioni princip karakterističan za komorski način organizovanja, u smislu da članovi skupštine i upravnog odbora Komore mogu biti isključivo preduzetnici koji posluju.

Skupština kao predstavnički organ donosi odluke o pravima i obavezama članova Komore, obavlja normativne i izborne poslove, u smislu donošenja akata od značaja za rad Komore i izbora članova drugih organa Komore, te odlučuje u vezi sa imovinskim i drugim pitanjima od značaja za funkcionisanje Komore.

Što se tiče poslova upravljanja Komorom, ovaj zakon, kao i važeće zakonsko rješenje, propisuje da ove poslove obavljaju upravni odbor i direktor. Ovaj način upravljanja propisuje se s ciljem postizanja objektivnosti i transparentnosti u donošenju poslovnih odluka u Komori, kao i radi postizanja nadzorne funkcije nad obavljanjem zadataka tekućeg poslovanja. U skladu s tim, upravni odbor obavlja određene upravljačke poslove, kao što je odlučivanje o korišćenju sredstava Komore. Pored toga, upravni odbor obavlja i nadzornu funkciju, koja podrazumijeva praćenje izvršavanja obaveza direktora Komore.

Direktor Komore je izvršni organ koji je zadužen za sprovođenje poslovne politike i odgovara za zakonitost rada Komore. U skladu s tim, a za razliku od skupštine i upravnog odbora, direktor Komore je profesionalno angažovano lice, koje se bira posredstvom javnog konkursa.

Pored navedenih organa, pri Komori se uspostavlja i sud časti. Ovaj sud je nezavisno tijelo koje za cilj svog djelovanja ima zaštitu poslovnih običaja i pravila struke kod preduzetnika, postizanja društveno odgovornog poslovanja, povećanja povjerenja potrošača u kvalitet proizvoda i usluga preduzetnika, a što sve doprinosi jačanju konkurentnosti preduzetnika. Prema tome, sud časti kao organ za alternativno rješavanje sporova ima značajnu ulogu u zaštiti preduzetnika i prava potrošača.

Članom 87. propisuju se izvori sredstava za funkcionisanje komorskog sistema, a to su članarina, prihodi od naknada za usluge koje pruža Komora i sredstva iz drugih izvora. Pod drugim izvorima podrazumijevaju se pokloni, donacije i slično. Kao i u važećem zakonu,

i ovom odredbom predlaže se da skupština Komore odlukom utvrđuje visinu godišnje članarine i način njene raspodjele između Komore i područnih komora.

Za razliku od važećeg zakonskog rješenja, koje utvrđuje najviši iznos godišnje članarine u apsolutnom iznosu od 24 KM, ovim članom predlaže se utvrđivanje iznosa godišnje članarine u relativnom iznosu. Prema ovom članu, visina godišnje članarine u Komori ne bi mogla biti veća od 2,5% od iznosa prosječne neto plate u Republici u mjesecu decembru iz prethodne kalendarske godine, a prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske. Ovo rješenje predlaže se s ciljem ostvarivanja kontinuirane povezanosti i srazmjere između prosječne plate i visine članarine u Komori. U skladu s tim, visina članarine u Komori usklađivaće se na godišnjem nivou u odnosu na prosječnu neto platu u Republici u decembru prethodne kalendarske godine. Na primjeru prosječne neto plate u decembru 2023. godine i u maksimalnom iznosu predloženog procenta, visina članarine u Komori za 2024. godinu iznosila bi 33 KM.

Takođe, ovim članom predlaže se i osnovno pravilo kod raspodjele novčanih sredstava koja su prikupljena po osnovu članarine i iz drugih izvora.

U vezi sa navedenom raspodjelom, važeće zakonsko rješenje propisuje da se 30% od prikupljenih sredstava izdvaja za Komoru, a da se 70% dodjeljuje organizacionim jedinicama Komore. Međutim, pomenuti propisani odnos raspodjele sredstava nije omogućavao Komori da uspostavi efikasan rad stručne službe, koja bi mogla da sprovodi sve zadatke za koje je Komora zadužena, kao i da pruži neophodan nivo usluga u skladu sa zahtjevima članstva.

Iz tog razloga, a s ciljem stvaranja pretpostavki da Komora može kvalitetno obavljati svoje zadatke i djelokrug poslova, ovom odredbom predlaže se da se najmanje 60% od prikupljenih sredstava izdvaja za Komoru, a preostali iznos od najmanje 40% da se dodjeljuje područnim komorama.

Čl. od 88. do 91. regulišu se poslovi upravnog i inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem odredaba Zakona i propisa donesenih na osnovu njega. U odnosu na važeći zakon, ovim odredbama potpunije i preciznije propisuju se predmeti kontrole prilikom vršenja inspeksijskog nadzora, kao i ovlašćenja nadležnog inspeksijskog organa ako se utvrdi da su prekršene odredbe ovog zakona.

Detaljnija razrada odredaba u vezi sa inspeksijskim nadzorom preduzima se s ciljem postizanja jasnoće koje su obaveze preduzetnika iz ovog zakona predmet inspeksijskih pregleda. Na taj način doprinosi se unapređenju rada nadležnih inspektora i postizanju efikasnih i pouzdanih rezultata prilikom inspeksijskih pregleda.

Čl. od 92. i 97. propisane su radnje koje se kvalifikuju kao prekršaji, te za njih su predviđene novčane sankcije, čije su visine u skladu sa Zakonom o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 63/14, 110/16, 100/17 i 90/23).

Članom 98. daje se pravo preduzetnicima koji su registrovani za zajedničko obavljanje djelatnosti, da mogu nastaviti sa poslovanjem. Ovo pravo propisuje se jer se ovim zakonom ukida mogućnost registracije za zajedničko obavljanje djelatnosti. Iz tog razloga, a kako se ne bi ugrozila prava i interesi preduzetnika koji su već registrovani za zajedničko obavljanje djelatnosti, za te preduzetnike utvrđuje se pravo na nastavak poslovanja. Ovaj nastavak poslovanja nije vremenski ograničen i preduzetnik produžava sa obavljanjem djelatnosti sve dok se ne odluči na prestanak rada ili prenos poslovanja na drugo lice.

Članom 99. propisuje se obaveza usklađivanja poslovanja za lica koja su se dva ili više puta registrovali kao preduzetnici. Ova obaveza podrazumijeva da ta lica svoje poslovanje usklade na način da imaju jednu registraciju u formi preduzetnika sa jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica.

Razlog za utvrđivanje ove obaveze zasniva se na pravilu da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik. Zbog toga, potrebno je uvesti navedenu obavezu

usklađivanja poslovanja za sva lica koja imaju dvije ili više aktivne registracije u formi preduzetnika.

Prema podacima iz Centralnog registra preduzetnika, oko 120 fizičkih lica imaju najmanje dvije registracije u ovoj privrednoj formi. Budući da u Republici Srpskoj posluje više od 26.000 preduzetnika, navedeni broj dvostrukih registracija je izuzetno mali u odnosu na ukupan broj preduzetnika. U skladu s tim, navedena obaveza usklađivanja ne obuhvata značajan broj preduzetnika i samim tim neće predstavljati dodatnu obavezu za veći broj preduzetnika.

Rok za ispunjenje navedene obaveze usklađivanja je jedna godina od dana stupanja na snagu ovog zakona. U slučaju da preduzetnik ne ispuni navedenu obavezu usklađivanja, nadležni inspekcijски organ prema tom preduzetniku prvo će preventivno djelovati u smislu ostavljanja dodatnog roka da izvrši obavezu usklađivanja. Ukoliko se preduzetnik ne uskladi ni u tom dodatnom roku, nadležni inspekcijски organ prekršajno sankcioniše tog preduzetnika sa minimalnom kaznom, uz ostavljanje novog roka za usklađivanje. Ako se preduzetnik ne uskladi ni u novom roku, nadležni inspekcijски organ ponovo prekršajno sankcioniše tog preduzetnika i izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti.

Članom 100. propisuju se da se po službenoj dužnosti izdaje rješenje o sticanju statusa tradicionalnog zanata za preduzetnike koji imaju status starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti. Ovo postupanje propisuje se jer je postupak za sticanje statusa tradicionalnog zanata po svojoj suštini ekvivalentan ranijem postupku za sticanje statusa starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti. Iz tog razloga, preduzetnici sa navedenim statusima nema potrebe da ponovo prolaze proceduru za sticanje statusa. Shodno tome, ovom odredbom propisuju se postupanje po službenoj dužnosti da se ne bi stvarali dodatni troškovi i obaveze za preduzetnike.

Članom 101. propisuje se dužnost preduzetnika da u registar preduzetnika upiše svoju aktivnu adresu za prijem elektronske pošte. Ova dužnost za preduzetnike propisuje se kako bi se stvorili uslovi za ekonomičniju komunikaciju između registracionih i drugih organa i preduzetnika.

Članom 102. propisuje se rok do kada se komorski sistem preduzetnika treba uskladiti sa odredbama ovog zakona.

Članom 103. uređuje se način okončanja ranije započetih postupaka registracije preduzetnika.

Čl. 104. i 105. definisani su rokovi za donošenje novih podzakonskih akata i rokovi važenja ranijih podzakonskih akata.

Članom 106. propisuje se da Vlada Republike Srpske donosi odluke kojima će se konstatovati da su ispunjeni tehnički i drugi uslovi za elektronsku provjeru ispunjenosti uslova za registraciju i vođenje postupka elektronske registracije preduzetnika.

Potreba za donošenjem ovih odluka zasniva se na činjenici da je potrebno izraditi softverska rješenja za elektronsku provjeru ispunjenosti uslova za registraciju i operativno sprovođenje postupka elektronske registracije. Zbog toga, ostavlja se pravo Vladi Republike Srpske da svojim odlukama konstatuje kada može početi elektronska provjera ispunjenosti uslova u vezi sa identitetom, stanjem poreskih obaveza, zaštitnom mjerom zabrane obavljanja djelatnosti i novčanim kaznama iz oblasti finansijskog i ekonomskog poslovanja kod sprovođenja postupka registracije preduzetnika u pisanom obliku, kao i postupak elektronske registracije ove privredne forme.

Čl. 107. i 108. definisan je prestanak važenja postojećeg i početak stupanja na snagu novog zakona. Početak primjene Zakona propisan je za 1. januar 2025. godine, a s ciljem izrade podzakonskih akata koji će omogućiti lakšu primjenu Zakona registracionim organima i strankama.

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Narodna skupština Republike Srpske je na Osmoj redovnoj sjednici, održanoj od 12. do 14. marta 2024. godine, usvojila Nacrt zakona o samostalnim preduzetnicima i donijela Zaključak broj: 02/1-021-281/24 od 14. marta 2024. godine, koji je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 24/24. Ovim zaključkom odlučeno je da se Nacrt zakona o samostalnim preduzetnicima uputi na javnu raspravu, jer se ovim zakonom uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i neophodno je da se konsultuju organi, organizacije, naučne i stručne institucije i zainteresovani građani. Istim zaključkom zaduženo je Ministarstvo privrede i preduzetništva da u roku od 30 dana organizuje i sprovede javnu raspravu o navedenom nacrtu zakona i uz tekst Prijedloga zakona Narodnoj skupštini dostavi izvještaj o rezultatima javne rasprave sa mišljenjima i prijedlozima iznesenim u toj raspravi.

U organizaciji Ministarstva privrede i preduzetništva javna rasprava o Nacrtu zakona o samostalnim preduzetnicima sprovedena je u šest gradova i to: 27. marta 2024. godine u sali Skupštine Grada Trebinje, 28. marta 2024. godine u sali Skupštine Grada Istočno Sarajevo, 4. aprila 2024. godine u zgradi Slobomir P Univerziteta u Doboju, 5. aprila 2024. godine u sali Skupštine Grada Bijeljina, 8. aprila 2024. godine u sali Skupštine Grada Prijedor i 10. aprila 2024. godine u sali Privredne komore Republike Srpske u Banjoj Luci. Na javnoj raspravi učešće su uzeli predstavnici registracionih, inspeksijskih i poreskih organa, Zanatsko-preduzetničke komore Republike Srpske i samostalni preduzetnici, a ukupno je prisustvovalo 149 lica. Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi, sa izjašnjenjima o svim prijedlozima koji su izneseni na raspravi i rezultatima sprovedene ankete u vezi sa bitnim novim zakonskim rješenjima dat je u prilogu ovog zakona.

Pored primjedaba i sugestija sa održane javne rasprave, prilikom izrade Prijedloga zakona razmatrane su i dodatne sugestije i komentari koje su iznijeli narodni poslanici, predstavnici preduzetnika, registracionih, inspeksijskih i poreskih organa.

Nakon razmatranja svih datih prijedloga i sugestija, u tekstu Prijedloga zakona u odnosu na Nacrt zakona izvršene su korekcije u većem broju članova. Korekcije tih članova doprinijeće cjelishodnijim rješenjima za pravilniju i precizniju primjenu Zakona u praksi.

Razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona rezultat su prihvaćenih primjedaba i komentara sa skupštinske i javne rasprave i dodatno iznesenih sugestija, usaglašavanja zakonskih rješenja sa institucijama koje učestvuju u postupku registracije i nadzora nad radom preduzetnika, a ogledaju se u sljedećem:

- Dodati su nazivi svim članovima jer ovaj zakon predstavlja sistemski propis za poslovanje u formi preduzetnika.
- Izmijenjen je član 1. radi sažetog i kratkog izražavanja predmeta uređivanja ovog zakona.
- U članu 2. riječi: „zaštita starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti“ zamijenjene su riječima: „i razvoj i očuvanje zanatskih djelatnosti“, radi jasne i potpune definicije cilja ovog zakona.
- U članu 3. izmijenjena je tačka 6) radi sažetog definisanja načela jednakosti.
- U članu 4. u stavu 1. u tački 1) dodate su riječi: „u skladu sa posebnim propisima“ radi postizanja bolje preciznosti definicije preduzetničke djelatnosti.
- U tački 5) riječ: „organ“ zamijenjena je riječima: „organizaciona jedinica“. Ova izmjena izvršena je radi usaglašavanja sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 97/16, 36/19 i 61/21) jer su tim zakonom skupština i načelnik, odnosno gradonačelnik organi jedinice lokalne samouprave, dok su odjeljenja organizacione jedinice. U istom stavu u tački 6) dodate su riječi: „koju vodi registracioni organ, a

obuhvata“, s ciljem da se u samoj definiciji normira koji organ vodi registar preduzetnika. U istom stavu dodata je nova tačka 9) radi propisivanja definicije poslovnog prostora u članu kojim se utvrđuje značenje pojmova koji se koriste za potrebe ovog zakona.

– U članu 5. u stavu 1. dodate su riječi: „u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima“ radi postizanja bolje preciznosti norme.

– U istom članu dodat je stav 7. da bi se istaklo da preduzetnik može obavljati samo one preduzetničke djelatnosti za koje je registrovan.

– U članu 6. predviđeno je da se u razdvojenim podzakonskim aktima utvrđuju djelatnosti koje se mogu obavljati bez poslovnog prostora i u stambenom prostoru. Na taj način zadržava se koncept iz važećeg zakona da se se navedene djelatnosti propisuju u dva podzakonska akta.

– Iz člana 7. izdvojeni su st. 5, 6. i 7. u novi član 8. Ova intervencija urađena je kako bi se pojam majstorskog zvanja obradio u posebnom članu, radi bolje vidljivosti i jasnoće.

– Čl. 8. i 9. sublimirani su u novi član 9, u kojem se obrađuje pojam i status tradicionalnog zanata. Ova intervencija preduzima se zbog zadržavanja koncepta dodjele statusa propisanog i u važećem zakonu. U Nacrtu zakona bio je predložen koncept kojim se akcenat stavljao na certifikaciju fizičkih lica koji obavljaju poslove iz oblasti starih zanata, umjetničkih zanata i domaće radinosti. Prilikom razmatranja koncepta iz Nacrta zakona, ustanovljeno je da taj koncept može izazvati nedoumicu u praktičnoj primjeni, u smislu da li fizička lica koja steknu zvanje tradicionalnog zanatlije mogu stavljati na tržište svoje proizvode po osnovu kojih su stekli to zvanje. Iz tog razloga, s ciljem izbjegavanja navedene nedoumice, odlučeno je da se zadrži koncept sticanja statusa tradicionalnog zanata, koji podrazumijeva da se taj status dodjeljuje registrovanom subjektu, a ne fizičkom licu.

– U članu 10. u stavu 1. brisana je obaveza preduzetnika da posjeduje rješenje o registraciji preduzetnika tokom svog poslovanja. Kako su svi podaci o preduzetnicima javno dostupni na internet stranici APIF-a, nije nužno da preduzetnici posjeduju rješenje o registraciji prilikom obavljanja djelatnosti. Izvršene su korekcije i u stavu 3. ovog člana, kako bi se pojasnilo da se fizičko lice može dva puta registrovati kao preduzetnik i kada obavlja ili namjerava obavljati djelatnost koja se prema posebnom propisu može obavljati kao isključiva djelatnost.

U istom članu izmijenjen je stav 8. da bi se jasno normirala lica i poslovi koje preduzetnik može prenijeti na ta lica po osnovu punomoćja. Razlog za ovu izmjenju zasniva se na potrebi da se istakne razlika u poslovima koje mogu obavljati lica koja su radno angažovana kod preduzetnika u odnosu na druga lica. Shodno tome, u ovom stavu propisuje se da zaposleni kod preduzetnika mogu preduzimati sve radnje u okviru poslovanja, dok druga lica mogu obavljati samo radnje u vezi sa postupkom registracije preduzetnika.

– U članu 11. izvršeno je objedinjavanje ranija dva stava u jednu normu da bi se izbjeglo dvostruko propisivanje obaveze preduzetnika da ispunjava uslove utvrđene u posebnim propisima za obavljanje preduzetničke djelatnosti.

– U članu 12. u stavu 3. dodate su riječi: „i angažovanja izvan radnog odnosa“, kako bi se otklonile eventualne dileme u praksi, da li je preduzetnik dužan zaključiti određeni ugovor sa licima koja imaju pravo da pomažu preduzetniku u poslovanju.

Osim toga, u istom stavu u tački 1) dodate su riječi: „članovi koji su redovni učenici srednje škole, odnosno studenti do 26 godine starosti“. Ove riječi dodate su da bi preduzetnici imali mogućnost da poslovna znanja i vještine prenose i na članove porodičnog domaćinstva koji su na redovnom školovanju i studijama.

U stavu 4. dodate su riječi: „i druge“ i riječi: „posebnim propisima utvrđeni“, radi isticanja da lica koja pomažu preduzetniku, pored zdravstvenih, moraju ispunjavati i sve druge uslove koji su posebnim propisima normirani za obavljanje određene djelatnosti.

U stavu 5. istog člana brisane su riječi: „lica koja je preduzetnik dužan da izdržava“. Ove riječi brisane su radi preciznog određivanja lica koja bez zasnivanja radnog odnosa mogu pomagati preduzetniku u toku poslovanja. U istom stavu dodate su riječi: „brat i sestra“ da bi se istaklo da i pobočni srodnici mogu pomagati preduzetniku u poslovanju, ako sa njim žive u zajedničkom domaćinstvu.

– U članu 13. u stavu 1. dodate su riječi: „ili angažuje izvan radnog odnosa, kao i za rad lica iz člana 12. stav 3. ovog zakona“. Na taj način ističe se da je preduzetnik odgovoran za rad svih lica koje angažuje u toku svog poslovanja. U stavu 3. dodate su riječi: „donošenjem rješenja“ da bi se istaklo da se prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika utvrđuje u upravnom aktu.

U stavu 4. riječ: „Preduzetnik“ zamijenjena je riječima: „Fizičko lice koje je poslovalo kao preduzetnik“, radi bolje preciznosti i jasnoće ove norme.

– U članu 14. u stavu 3. izvršeno je jezičko i terminološko preciziranje da samouslužni automati preduzetnika mogu da rade 24 časa dnevno pod propisanim uslovima. Takođe, u istom stavu dodata je i tačka 3), kako bi se naglasilo da samouslužni automati preduzetnika mogu da rade 24 časa dnevno pod uslovom da buka koju stvaraju ne prelazi dozvoljene granične vrijednosti buke, koje su propisane Pravilnikom o graničnim vrijednostima intenziteta buke („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 2/23).

U stavu 4. istog člana dodatno je precizirano da se radno vrijeme preduzetnika određuje po glavnoj djelatnosti u njegovoj organizacionoj jedinici, a to je pretežna djelatnost za sjedište i osnovna djelatnost za izdvojene jedinice.

– U članu 15. dodat je novi stav 3, radi uvođenja mogućnosti da preduzetnici u svojim organizacionim jedinicama mogu imati različito vrijeme periodičnog poslovanja.

– U članu 17. u stavu 1. brisane su riječi: „ili je u radnom odnosu na nepuno radno vrijeme“. Navedene riječi brisane su zbog propisivanja da se lica koja imaju zasnovan radni odnos na nepuno radno vrijeme mogu registrovati u vidu dopunskog zanimanja. Ova intervencija izvršena je radi usaglašavanja sa Zakonom o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22 i 112/23).

Izmijenjen je i stav 2. da bi se jasno propisalo da se korisnici penzije mogu registrovati i u vidu osnovnog zanimanja za poslovanje u formi preduzetnika.

Na prijedlog Privredne komore Republike Srpske dodat je novi stav 3, kojim se preduzetniku registrovanom za osnovno zanimanje daje mogućnost da sa drugim poslodavcem zasnue radni odnos na nepuno radno vrijeme ili zaključi ugovor o dopunskom radu.

U vezi sa dopunskim zanimanjem, s ciljem otklanjanja dilema u praksi, stavom 5. ovog člana jasno se normira da preduzetnik registrovan za ovu vrstu zanimanja nema pravo da angažuje druga lica u svom poslovanju.

Osim navedenog, stavom 6. ovog člana utvrđuje se da obaveza angažovanja radnika kod dodatnog zanimanja podrazumijeva radni odnos na puno radno vrijeme, ali i na nepuno radno vrijeme i dopunski rad.

– U članu 18. dodat je stav 4, radi jasnog normiranja da kod poslovanja u stambenom prostoru, sjedište može biti adresa na kojoj preduzetnik ima prebivalište, odnosno boravište ili adresa drugog stambenog prostora koji preduzetnik koristi.

Pored toga, brisani su st. 6. i 7, kojima se predlagalo da registracioni organ, po službenoj dužnosti, vrši promjenu adrese preduzetnika ako je razlog za promjenu odluka jedinice lokalne samouprave o određivanju ili izmjeni naziva ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta. Ovi stavovi brisani su zbog potencijalnih poteškoća koje se mogu javiti u slučaju utvrđivanja ili izmjene brojeva u određenoj ulici.

– U članu 19. u stavu 2. utvrđena je obaveza preduzetnika da registruje promjenu sjedišta prije početka poslovanja na novoj adresi.

U stavu 4. ovog člana dodata je tačka 2) kako bi se precizno propisala dejstva promjene sjedišta preduzetnika u vezi sa nadležnostima registracionih organa ranijeg i novog sjedišta preduzetnika.

Takođe, dodat je novi stav 5, radi normiranja načina postupanja u vezi sa dokumentima i aktima u pisanom obliku iz registra preduzetnika u slučaju kada preduzetnik mijenja sjedište na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave.

– U članu 20. u stavu 1. dodata je riječ: „adresu“ radi preciznog određivanja mjesta, ulice i broja na koja se dostavljaju pismena preduzetniku.

– U članu 22. u stavu 2. precizirana je obaveza preduzetnika, koji posluje u poslovnom prostoru, da istakne poslovno ime na ulazu u taj prostor. Takođe, uvedena je mogućnost isticanja poslovnog imena na poštanskom sandučetu za preduzetnike koji posluju bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru.

– U članu 23. dodat je novi stav 1, kojim se propisuju elementi poslovnog imena na osnovu kojih se postiže distinkcija poslovnih imena preduzetnika. U skladu s tim, izmijenjen je i stav 2, radi isticanja da na teritoriji jedne jedinice lokalne samouprave ne mogu sa istim nazivom poslovati dva ili više preduzetnika, koji imaju isti ili sličan opis djelatnosti i predmet poslovanja.

U stavu 3. riječ: „provjerava“ zamijenjena je riječima: „može provjeriti“. Ova intervencija izvršena je kako bi izostao imperativni karakter ove norme, jer stranke nemaju obavezu da prije dostavljanja zahtjeva provjeravaju dostupnost poslovnog imena koje namjeravaju da registruju.

Pored toga, u istom članu dodati su st. 7, 8, 9. i 10. Ovim stavovima obrađuje se način ostvarivanja načela isključivosti poslovnog imena u slučaju kada preduzetnik mijenja sjedište na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave.

– U članu 24. u stavu 2. dodate su riječi: „za kojeg se smatra da“, radi ublažavanja pojma „neovlašćeno“. Ako bi se navedeni pojam koristio bez navedenih riječi, prejudicirao bi se ishod sudskog spora u vezi sa zaštitom poslovnog imena ranije registrovanog preduzetnika.

U stavu 5. istog člana riječi: „briše preduzetnika iz registra“ zamijenjene su riječima: „utvrđuje za tog preduzetnika prestanak obavljanja djelatnosti“. Ove riječi zamijenjene su radi usaglašavanja teksta ove norme sa terminima koji se u Zakonu koriste za prestanak rada preduzetnika.

– U članu 25. u stavu 1. riječ: „prilikom“ zamijenjena je riječju: „prije“. Ova izmjena preduzeta je jer se rezervacija poslovnog imena preduzima prije, a ne prilikom promjene poslovnog imena preduzetnika.

– U članu 27. u stavu 1. u tački 1) riječ: „nazivom“ zamijenjena je riječima: „poslovnim imenom“. Razlog za ovu intervenciju sadržan je u činjenici da se distinkcija poslovnih imena preduzetnika postiže po osnovu dva elementa i to: opisa djelatnosti i naziva. Zbog toga, potrebno je u postupku rezervacije poslovnog imena provjeravati oba navedena elementa, a ne samo naziv. U stavu 2. brisane su riječi: „i to u roku od dva radna dana od dana dostavljanja zahtjeva“, budući da su u članu 51. st. 1. i 2. propisani rokovi za rješavanje po zahtjevu, koji se odnose na sve predmete registracije preduzetnika.

– U članu 28. u stavu 1. dodate su riječi: „od dana donošenja rješenja o rezervaciji poslovnog imena“. Ove riječi su dodate radi preciznog propisivanja početka perioda važenja navedenog rješenja.

– U članu 30. u stavu 2. dodate su riječi: „iste ili“, kako bi se naglasilo da preduzetnik i u izdvojenoj jedinici može obavljati djelatnosti koje obavlja u sjedištu.

Pored toga, dodat je i stav 4. kojim se, s ciljem otklanjanja dilema u praksi, propisuje da i preduzetnik registrovan za obavljanje djelatnosti bez poslovnog prostora može otvoriti

izdvojenu jedinicu u poslovnom prostoru. Takođe, u ovom članu brisan je stav 9. Ovaj stav brisan je iz istih razloga zbog kojih su u članu 18. brisani st. 6. i 7.

Umjesto obrisanog stava dodat je novi stav 9. u kojem je data definicija osnovne djelatnosti izdvojene jedinice.

– U članu 31. izmijenjena je tačka 1), radi ukidanja obaveze preduzetnika da posjeduje rješenje o registraciji u prostoru u kojem posluje. Ova obaveza je ukinuta iz istih razloga zbog kojih je intervenisano u članu 10. stav 1. ovog zakona. Umjesto navedene obaveze, ovim članom naglašava se dužnost preduzetnika da ima saglasnost vlasnika prostora za obavljanje djelatnosti, ako ne posluje u vlastitom prostoru.

U ovom stavu dodate su t. 7), 8) i 9). Tačkom 7) utvrđuje se obaveza preduzetnika da na vidnom istakne cjenovnik svojih proizvoda, robe i usluga. Tačka 8) dodata je kako bi se naglasila dužnost preduzetnika da obavijesti registracioni organ u slučaju promjene adrese za prijem elektronske pošte. U tački 9) ističe se obaveza preduzetnika da posjeduje isprave kojima dokazuje da je u odgovarajućem odnosu sa licima koja imaju pravo na pomoć preduzetniku bez zasnivanja radnog odnosa, kao i da su ta lica članovi njegovog porodičnog domaćinstva.

Dosadašnja tačka 7) postala je tačka 10).

– U članu 32. u stavu 1. dodata je nova tačka 2). Ova tačka dodata je radi jasnog propisivanja da je posjedovanje važećeg identifikacionog dokumenta uslov za sprovođenje postupka registracije preduzetnika.

– U članu 33. u stavu 1. u tački 3) brisana je riječ: „poslovni“. Ovaj riječ je brisana, budući da se određene preduzetničke djelatnosti mogu obavljati i u stambenom prostoru.

– U članu 34. brisan je stav 1, jer je definicija poslovnog prostora navedena u članu 4. ovog zakona.

Takođe, u članu 34. dodate su riječi: „za objekat ili dio objekta koji se koristi za obavljanje djelatnosti“. Ove riječi dodate radi usaglašavanja sa Zakonom o uređenju prostora i građenju („Službenom glasniku Republike Srpske“, br. 40/13, 106/15, 3/16 i 84/19) koji propisuje da se upotrebna dozvola može izdati i za dio objekta koji predstavlja zasebnu tehničku i funkcionalnu cjelinu.

– U članu 35. dodat je novi stav 2. radi jasnog normiranja u skladu sa kojim propisom se plaća taksa u postupku registracije preduzetnika.

U istom članu u stavu 3. dodate su riječi: „i zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena“, radi preciznijeg utvrđivanja sadržaja pravilnika iz ovog stava.

Osim toga, u stavu 6. dodata je riječ: „jednog“, kako bi se istaklo da osnivanje preduzetnika i otvaranje izdvojene jedinice mogu biti predmet istog zahtjeva.

– U članu 36. dodat je novi stav 2. radi jasnog normiranja da se u registar preduzetnika upisuju i lični podaci preduzetnika. Ovi podaci ne navode se u rješenjima o registraciji preduzetnika, niti se javno objavljuju.

– U članu 37. u stavu 5. dodate su riječi: „a u skladu sa rokovima iz zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak“, radi određivanja rokova do kada se može odustati od dostavljenog zahtjeva za registraciju.

– U članu 38. u stavu 1. dodate su riječi: „koja je nadležna za prijem podneska“, radi preciznog određivanja organizacione jedinice u jedinici lokalne samouprave kod koje se predaju zahtjevi. U istom članu u stavu 3. izmijenjena je tačka 1) radi potpunijeg definisanja sadržaja uvjerenja koje se odnosi na zaštitnu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti. Pored toga, u istom stavu riječi: „nadležnog suda“ zamijenjene su riječima: „jednog od osnovnih sudova“. Ova izmjena izvršena je s ciljem jasnog određivanja stvarne nadležnosti suda koji izdaje uvjerenja iz prekršajne evidencije.

- U členu 39. izmijenjen je stav 1. Ovim stavom propisuje se obaveza za registracioni organ da svim zainteresovanim licima saopšti sve potrebne informacije u vezi sa uslovima za registraciju i poslovanje u formi preduzetnika. Cilj ove dopune je pružiti stručnu i savjetodavnu podršku, radi postizanja što bolje upućenosti stranaka u vezi sa pravima i obavezama preduzetnika u poslovanju, a što za efekat treba da ima sprečavanje ili smanjenje nezakonitosti u radu preduzetnika.
- U členu 40. dodat je novi stav 1, kojim se zadužuje jedinica lokalne samouprave da obezbijedi organizacione, kadrovske, tehničke, finansijske i materijalne uslove za sprovođenje postupka registracije preduzetnika. Cilj ove odredbe je obezbijediti nesmetano i kontinuirano sprovođenje postupka registracije preduzetnika, bez obzira na sva opšta i kadrovska pitanja koja se mogu javiti u radu jedinice lokalne samouprave i registracionog organa.
- U členu 41. izvršene su korekcije u stavu 3. i dodati su novi st. 4. i 5. Ove intervencije izvršene su radi preciznog propisivanja uslova koji se provjeravaju kod poslovnih promjena preduzetnika, a u zavisnosti od predmeta promjene.
- U členu 43. u stavu 1. dodate su riječi: „(primjer adresa sjedišta, mjesto i vrijeme obavljanja djelatnosti i drugo)“ radi određivanja nedostatka koji se mogu javiti u zahtjevu. U slučaju tih nedostataka registracioni organ poziva podnosioca da izmijeni podatke u dostavljenom zahtjevu. U st. 2, 3. i 4. dodate su riječi: „jedinственom matičnom broju“. Ove riječi dodate su kako bi provjera ličnih podataka preduzetnika bila potpuna. S tim u vezi, bitno je istaći da se jedinstveni matični broj preduzetnika neće navoditi u rješenjima o registraciji, niti će biti javno dostupan u Centralnom registru preduzetnika. Ovaj broj koristiće samo registracioni organi za provjeru ličnih podataka preduzetnika.
- U členu 44. brisan je stav 4. jer nema tehničkih pretpostavki da se uspostavi mogućnost da lice koje nema metod autentikacije ispunji, preuzme i odštampa obrazac zahtjeva elektronskom obliku.
- U členu 45. izmijenjen je stav 5. radi postizanja bolje jasnoće ove odredbe.
- U členu 48. u stavu 4. brisane su riječi: „i drugih uslova iz postupka registracije preduzetnika, kada se uspostavi tehnička mogućnost za njihovu provjeru“. Ove riječi brisane su s ciljem postizanja potpune određenosti uslova koji se provjeravaju putem automatske kontrole.
- U členu 50. u stavu 3. riječi: „ne može im se osporiti pravna punovažnost zbog činjenice da su izdati u formi elektronskog dokumenta“ zamijenjene su riječima: „jednake su važnosti kao dokumenti izdati u pisanom obliku“. Navedene riječi zamijenjene su radi preciznijeg definisanja važenja akata koji se donose u postupku elektronske registracije preduzetnika. U stavu 5. istog člana dodate su riječi: „kao i druga pitanja od značaja za postupak elektronske registracije“. Ove riječi dodate su radi stvaranja opšteg osnova za uređivanje pitanja koja nisu izričito propisana kao predmeti uređivanja u pravilniku.
- U členu 51. dodat je stav 2. radi preciznijeg utvrđivanja početka računanja roka u kojem je registracioni organ dužan postupiti po zahtjevu. Prilikom elektronske provjere ispunjenosti uslova stranke će, po pravilu, podnositi samo zahtjev, dok će registracioni organi po službenoj dužnosti pribavljati podatke koji su potrebni za registraciju. Iz tog razloga, za elektronske provjere ispunjenosti uslova nije cjelishodno da se rok za postupanje registracionog organa računa od dana dostavljanja zahtjeva, već od dana kada registracioni organ elektronskim putem zaprimi posljednji podatak koji je potreban za sprovođenje postupka registracije. Takođe, dodat je stav 3. radi utvrđivanja izuzetka u vezi sa rokom za rješavanje zahtjeva. Ovaj izuzetak odnosi se na slučajeve kada registracioni organ, iz objektivnih razloga, ne može da riješi po zahtjevu u roku od dva radna dana od dostavljanja

urednog zahtjeva. Za navedene slučajeve propisuje se da se rok za rješavanje računa od dana prestanka postojanja objektivnih okolnosti, zbog kojih organ nije mogao da riješi po zahtjevu.

– U članu 52. u stavu 2. dodate su riječi: „osnivanja, promjene podataka i prestanka obavljanja djelatnosti“ s ciljem preciznog definisanja vrsta rješenja koja se donose u postupku registracije preduzetnika.

– U članu 53. u stavu 2. u tački 3) brisane su riječi: „ili naziv“. Ovi riječi brisane su jer se kod primjene načela isključivosti poslovnog imena kumulativno razmatraju opis djelatnosti i naziv preduzetnika. Iz tog razloga nije osnovano naglašavati da samo naziv jednog preduzetnika može izazvati zabunu o identitetu sa drugim preduzetnikom. U stavu 2) dodate su t. 5), 6) i 7) kako bi se u cijelosti obuhvatili i obradili slučajevi kada registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva za registraciju. U stavu 7. istog člana dodata je riječ: „svih“, kako bi se istaklo da je na sve upravne akte donesene u postupku registracije preduzetnika dopuštena žalba Ministarstvu privrede i preduzetništva. Takođe, u ovom članu dodat je i stav 8, kako bi se istaklo da stranka ima pravo žalbe i u slučaju kada registracioni organ ne riješi njen zahtjev u propisanom roku.

– U članu 55. izvršene su intervencije radi preciznijeg normiranja sadržaja izvještaja u vezi sa ispunjenošću uslova koji se odnose na vrste zanimanje za poslovanje u formi preduzetnika. U skladu s tim, ovim intervencijama naglašava se da se pomenuti izvještaj kreira po negativnom pristupu, u smislu da se u tom izvještaju navode samo preduzetnici koji ne ispunjavaju uslove u vezi sa vrstama zanimanja. Pored toga, dodati su st. 3. i 4. kako bi se normirali slučajevi provjere ispunjenosti uslova u vezi sa dopunskim i dodatnim zanimanjem za lica koja su radno angažovana izvan Republike Srpske, kao i za lica koja se po drugom osnovu mogu registrovati za poslovanje u formi preduzetnika u vidu dodatnog zanimanja.

– U članu 56. izmijenjen je stav 2. i dodat stav 3, kako bi se omogućilo da preduzetnik koji je registrovan za više razreda djelatnosti može nastaviti sa poslovanjem u slučaju kada izgubi pravo na obavljanje jedne od registrovanih djelatnosti.

– U članu 57. u stavu 6. u tački 3) dodate su riječi: „staranja, brige i njege djeteta“. Navedene riječi dodate su jer se ovim zakonom daje pravo preduzetniku na privremeni prestanak obavljanja djelatnosti u trajanju od dvije godine u slučaju rođenja djeteta. U Nacrtu zakona korišćen je samo termin porodiljsko odsustvo za privremenu odjavu u slučaju rođenja djeteta. Međutim, prema Zakonu o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 1/16, 66/18, 119/21, 112/23 i 39/24), porodiljsko odsustvo traje godinu dana neprekidno, a za blizance i svako treće i naredno dijete u trajanju od 18 mjeseci neprekidno. Iz tog razloga, radi sprečavanja da pojam porodiljsko odsustvo ima različite dužine trajanja u dva zakona, dodate su navedene riječi.

– U članu 58. u stavu 5. dodate su riječi: „ili bolesti“ i riječi: „ili početka liječenja“ radi isticanja da se trajanje privremene odjave u slučaju bolesti utvrđuje danom početka liječenja, bez obzira na to kada je zahtjev podnesen.

– U članu 60. dodat je novi stav 5. radi isticanja da preduzetnik u zahtjevu za prestanak obavljanja djelatnosti treba izričito navesti da traži i zatvaranje svih izdvojenih jedinica. U stavu 7. dodate su riječi: „odnosno za period prije dana dostavljanja zahtjeva“. Ove riječi dodate su kako bi se naglasilo da rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti ne može imati povratno dejstvo.

– U članu 61. dodat je novi stav 5. kojim se naglašava da se fizičko lice, poslije prestanka poslovanja, može ponovo registrovati kao preduzetnik.

– U članu 62. u stavu 1. u t. 7) i 9) izvršene su izmjene u pravcu isticanja da je preduzetnik dužan registrovati poslovne promjene koje se odnose na promjenu ili brisanje djelatnosti koja se može obavljati samo u formi privrednog društva, kao i na promjenu poslovnog imena. U istom stavu dodata je tačka 11) s ciljem da se normira slučaj kada se ne donese rješenje o

trajnom nastavku obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika. U pomenutom slučaju utvrđuje se prestanak obavljanja djelatnosti, s ciljem ostvarivanja prirode privremenog nastavka poslovanja nakon smrti preduzetnika čiji period je vremenski ograničen, pri čemu u tom periodu treba donijeti rješenje o trajnom nastavku obavljanja djelatnosti. U istom članu brisan je stav 3. jer je pitanje dostavljanja rješenja koja se donose u postupku registracije preduzetnika obrađeno u članu 52. Zakona. Takođe, brisan je i stav 6. Na taj način odustalo se od uvođenja zabrane registracije u periodu od godinu dana za lica kojima je prestanak obavljanja djelatnosti utvrđen po sili zakona, a na osnovu pravosnažne presude za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa ili zbog dostavljanja lažnih isprava. Razlog za brisanje navedenog stava je ocjena da je za navedena lica dovoljna sankcija utvrđivanje prestanka obavljanja djelatnosti i da nije cjelishodno uvoditi i dodatnu zabranu registracije.

– U članu 63. u stavu 1. izvršene su dopune koje se odnose na mjesto dostavljanja pismena za utvrđivanje da li preduzetnik posluje. Ovom dopunom, pored sjedišta, navedeno pismeno dostavlja se i na adresu prebivališta ili boravišta preduzetnika. Namjera ove dopune je postići potpunu obaviještenost preduzetnika da registracioni organ preduzima radnje u pravcu utvrđivanja da li taj preduzetnik posluje. Takođe, u istom stavu izmijenjena je tačka 2) i dodate su riječi: „ako organ, organizacija ili drugo lice obavijesti“ kako bi se preciznije propisao način na koji registracioni organ može dobiti podatke da preduzetnik ne obavlja djelatnost.

Pored toga, u istom stavu dodata je nova tačka 3). Razlog za dodavanje ove tačke sadržan je u činjenici da preduzetnici imaju obavezu redovnog godišnjeg ili mjesečnog predavanja poreskih prijava. U skladu s tim, Poreska uprava Republike Srpske ima podatke za sve preduzetnike koji ne izvrše svoju obavezu godišnjeg dostavljanja poreskih prijava. Zbog toga, pravilno je dati izričit pravni osnov i ovlašćenje Poreskoj upravi Republike Srpske da kod registracionog organa inicira provjeru poslovanja preduzetnika koji ne dostave godišnju poresku prijavu. Navedeno ovlašćenje za Poresku upravu Republike Srpske doprinosi cilju ovog člana, a to je održavanje tačnosti i ažurnosti podataka u registrima preduzetnika.

U istom članu izmijenjeni su st. 2, 3. i 4. s ciljem propisivanja dodatne provjere u vezi sa poslovanjem preduzetnika. Ova provjera podrazumijeva da registracioni organ, istovremeno sa javnom objavom pismena koje je trebalo biti dostavljeno, upućuje akt prema Poreskoj upravi radi utvrđivanja da li preduzetnik dostavlja izvještaj o evidenciji prometa preko fiskalne kase, plaća doprinose i podnosi poreske prijave. Ako preduzetnik za vrijeme javne objave pismena ne dostavi obavještenje da posluje i ako Poreska uprava u svom aktu navede da preduzetnik duže od šest mjeseci ne dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase, ne plaća doprinose i ne podnosi poreske prijave, registracioni organ za tog preduzetnika utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti danom donošenja rješenja.

U stavu 5. ovog člana dodate su riječi: „danom donošenja rješenja“. Ove riječi dodate su iz istog razloga, zbog kojeg je predmetni član dopunjen sa stavom 4. Uz ovu dopunu, u stavu 5. u obje tačke dodata je i riječ: „prvog“. Budući da se pismeno za provjeru poslovanja dostavlja na adrese sjedišta i prebivališta preduzetnika, navedena riječ dodata je radi preciznog određivanja početka računanja roka za odgovor na dostavljeno pismeno.

– U članu 64. u stavu 3. u tački 4) dodate su riječi: „ili konstataciju da se prenos obavlja bez naknade“. Budući da se ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti može zaključiti i bez naknade, dodate su navedene riječi.

Takođe, dodati su st. 7, 8. i 9. u ovaj član. Novim stavom 7. utvrđuje se izuzetak od pravila da se ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti notarski obrađuje. Ovaj izuzetak propisuje se s ciljem smanjenja troškova prenosa obavljanja djelatnosti, u slučajevima kada se taj prenos vrši između lica koja su u najbližem srodstvu iz prvog nasljednog reda, kao i između brata i sestre.

U stavu 8. normira se izuzetak od opšteg pravila da preduzetnik može ovlastiti drugo lice da u njegovo ime preuzima određene poslove. Ovaj izuzetak odnosi se na ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti, koji se, po pravilu, notarski obrađuje. Iz tog razloga, prilikom zaključivanja ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti primjenjuju se i pravila iz Zakona o notarskoj službi u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 28/21). Notarska komora Republike Srpske u podnesku broj: 1119/2024 od 17. aprila 2024. godine ukazala je da član 57. stav 6. Zakona o notarskoj službi u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 28/21) normira koja lica mogu zastupati fizičko lice u postupku notarske obrade isprave i da se zbog toga ne može primijeniti opšte pravilo za davanje punomoći kod zaključivanja ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti. Slijedom navedenog, ovim stavom naglašava se da je notarski obrađeno punomoćje uslov da preduzetnik ovlasti drugo lice da u njegovo ime i za račun preuzima radnje u vezi sa poslom prenosa obavljanja djelatnosti.

U stavu 9, radi postizanja pravne sigurnosti, propisuje se da je i kod ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti između najbližih srodnika potrebna ovjera potpisa lica koja zaključuju taj ugovor.

– U članu 65. u stavu 1. u tački 1) dodata je izmirenost poreskih obaveza, kao uslov koji je potrebno preduzetnik da ispuni za registraciju prenosa obavljanja djelatnosti. Ovaj uslov dodat je kako bi se riješilo pitanje poreskih obaveza preduzetnika prije nego što svoje poslovanje prenese na preduzetnika sticaoca.

Takođe, u istom članu u stavu 2. brisane su riječi: „članom 32. stav 5, odnosno“. Ove riječi brisane su budući da nema tehničkih mogućnosti da se putem jedinstvene elektronske aplikacije istovremeno provjeri ispunjenost uslova za preduzetnika i preduzetnika sticaoca. Pored toga, u ovom članu brisan je stav 4. Ovaj stav je brisan jer se ispunjenost uslova za registraciju prenosa obavljanja djelatnosti provjerava pred registracionim organom i nema potrebe da dokazi o ispunjenosti tih uslova budu sastavni dio ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti. U istom članu u stavu 5. dodate su riječi: „u skladu sa poreskim propisima“, kako bi se naglasilo da jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika predstavlja dio poreske registracije.

– U članu 67. brisane su riječi: „članovi porodičnog domaćinstva, odnosno“. Prema ovom zakonu pojam članovi porodičnog domaćinstva obuhvataju nasljednike iz prvog nasljednog reda, kao i brata i sestru. Iz tog razloga, navedene riječi brisane su kako se ne bi stvarao dualizam u terminima nasljednik i članovi porodičnog domaćinstva. Shodno tome, izvršenom intervencijom precizno se normira da pravo na privremeni nastavak obavljanja djelatnosti ima jedan od nasljednika.

U stavu 1. dodate su riječi: „u periodu do dvije godine od dana nastavka poslovanja“. Ove riječi su dodate radi normiranja dužine trajanja privremenog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika. Na taj način ostvaruje se priroda instituta privremenog nastavka obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika.

U stavu 3. u tački 2) dodate su riječi: „i čiji potpisi se ovjeravaju od strane notara ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave“. Ove riječi su dodate kako bi se prije potpisivanja izjave o nastavku obavljanja djelatnosti utvrdio identitet lica koja potpisuju tu izjavu.

U stavu 5. riječi: „u skladu sa čl. 51, 52. i 53. ovog zakona“ zamijenjene su riječima: „njegovim usvajanjem ili odbacivanjem ili odbijanjem, a u zavisnosti od potpunosti zahtjeva i ispunjenosti uslova za privremeni nastavak obavljanja djelatnosti“. Ova intervencija izvršena je s ciljem preciznijeg propisivanja načina postupanja registracionog organa.

– U članu 68. u stavu 1. dodate su riječi: „a najkasnije u periodu iz člana 67. stav 1. ovog člana“. Ove riječi su dodate kako bi se propisao rok do kada se mora sprovesti postupak registracije trajnog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika.

Takođe, u istom članu dodati su st. 4, 5. i 6. radi propisivanja načina postupanja ako ima više nasljednika imovine, prava i obaveza koja se koriste u poslovanju. U tom slučaju nasljednici su dužni da zaključe sporazum u kojem se navodi lice koje trajno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti i koji se dostavlja uz zahtjev.

– U članu 71. u stavu 1. brisane su riječi: „registracioni organ“, budući da je u članu 4. ovog zakona i kod pojma „registar preduzetnika“ normirano koji organ vodi ovaj registar.

U stavu 5. dodate su riječi: „vrste izvještaja u vezi sa poslovnim podacima i statusima preduzetnika“. Ove riječi dodate su kako bi se kodifikovali izvještaji koji se mogu preuzeti u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

U istom stavu dodate su i riječi: „kao i druga pitanja od značaja za vođenje registra preduzetnika“, radi stvaranja opšteg osnova za uređivanje pitanja koja nisu izričito propisana kao predmeti uređivanja u pravilniku.

Pored toga, u ovom članu dodati su st. 6. i 7. radi isticanja zaduženja registracionih organa u vezi sa vođenjem registra preduzetnika.

– U članu 72. u stavu 2. dodate su riječi: „S ciljem statističkog praćenja i izvještavanja“. Ove riječi dodate su radi preciznog određivanja svrhe kategorija preduzetnika sa statusima aktivan i privremeno odjavljen.

Takođe, izmijenjeni su st. 7. i 8. Ovim izmjenama povećava se broj izvještaja koji se na mjesečnom nivou objavljuju na internet stranici registracionog organa. U skladu s tim, pored izvještaja o osnovanim i odjavljenim preduzetnicima, registracioni organ objavljiće i izvještaje o preduzetnicima koji su promijenili poslovno ime i sjedište. Povećanje broja izvještaja koji se javno objavljuju čini transparentnim i veći broj podataka o promjenama poslovnih podataka preduzetnika, koji su od značaja za komunalna preduzeća i sva druga zainteresovana lica.

– U članu 73. u stavu 6. riječi: „Republičke uprave za inspeksijske poslove“ zamijenjene su riječima: „nadležnog inspeksijskog organa“. Ova izmjena preduzima se iz razloga da svi inspeksijski organi u Republici Srpskoj mogu zatražiti podatke o preduzetnicima.

Osim toga, u ovom stavu dodate su i riječi: „i u formi izvještaja“, kako bi se precizno odredio način dostavljanja traženih podataka u vezi sa preduzetnicima.

– U članu 74. u stavu 4. dodata je riječ: „obezbjedenja“, radi preciznijeg normiranja ovog stava.

Takođe, dodat je stav 9. da bi se stvorile pretpostavke da Aktuelni pregled ima formu elektronskog dokumenta kada se za to uspostave uslovi.

U ovom članu dodat je i stav 10. Ova dopuna preduzima se jer Aktuelni pregled podataka preduzetnika, koji se preuzima sa internet stranice APIF-a, nema snagu isprave. Iz tog razloga daje se pravo notarima da svojim potpisom i pečatom verifikuje preuzeti Aktuelni pregled podataka za preduzetnika, pri čemu notar taj pregled koristi isključivo za svoje potrebe i u druge svrhe se ne može koristiti.

U stavu 11. dodate su riječi: „i statusima“ jer se izvještaji mogu sačiniti i po statusu preduzetnika.

– U članu 80. u stavu 1. u tački 3) riječi: „ženskog preduzetništva“ zamijenjene su riječima „preduzetništva žena“, radi usaglašavanja sa propisima iz oblasti razvoja malih i srednjih preduzeća. U istom stavu dodaje se tačka 18), kako bi se naglasilo da Komora može realizovati projekte koji za predmet imaju razvoj i unapređenje poslovanja preduzetnika.

– U članu 81. u stavu 1. dodata je tačka 3), kojom se propisuje da se statutom Komore utvrđuje dužina trajanja i broj mandata direktora. Za razliku od članova skupštine i upravnog

odbora, direktor je profesionalno angažovano lice. Iz tog razloga, najcjelishodnije rješenje je da se statutom Komore utvrđuju pravila u vezi sa izborom, dužinom mandata i razrješenjem direktora, a sve u skladu sa ostvarenim rezultatima rada Komore.

U tački 6) dodate su riječi: „kao i odnos Komore i područnih komora“. Ove riječi dodate su kako bi naglasilo da se odnos između Komore i područnih komora detaljnije uređuje u statutu Komore.

Takođe, dodata je i tačka 8) s ciljem jasnog normiranja da statutom Komore uređuju način uspostavljanja i zadaci kancelarija kao jedinica koje su u sastavu Komore.

U stavu 4. brisane su riječi: „vrste i visina naknada članova upravnog odbora Komore“. Imajući u vidu da Komora raspolaže skromnim sredstvima za rad, navedene riječi su brisane. Cilj navedene intervencije je da se u samom tekstu Zakona imperativno ne utvrđuje da članovi upravnog odbora Komore imaju pravo na naknadu za svoj rad.

– U članu 82. u stavu 2. dodate su riječi: „i sud časti“, kako bi se i kod izbora članova navedenog suda uvažavala strukovna, teritorijalna i polna struktura članova Komore. U stavu 3. riječi: „članovima organa Komore iz stava 1. ovog člana“ zamijenjene su riječima: „skupštine i upravnog odbora“. Ova intervencija je izvršena da bi se ostavila mogućnost da lice može obavljati funkciju direktora Komore i duže od dva mandata, ako skupština Komore donose takvu odluku.

– U članu 83. u stavu 2. izmijenjena je tačka 8) radi utvrđivanja da skupština Komore donosi pravilnik kojim se detaljnije uređuju pitanja od značaja za rad suda časti, kao što su broj članova i način njihovog izbora, način vođenja postupka, vrste mjera i njihovo dejstvo.

U istom stavu dodata je tačka 11), s ciljem izričitog propisivanja da skupština Komore rješava sva pitanja od značaja za funkcionisanje komorskog sistema.

– U članu 86. u stavu 2. dodate su riječi: „kao i povredama statuta i drugih akata Komore“, radi potpunijeg i preciznijeg utvrđivanja djelokruga poslova suda časti.

– U članu 87. dodat je stav 4, kojim se uvodi mjera podrške preduzetnicima sa statusom tradicionalnog zanata. Ova mjera podrazumijeva da su navedeni preduzetnici oslobođeni plaćanja članarine u Komori. U istom članu u stavu 6. dodate su riječi: „i na internet stranici Komore“, radi postizanja javnosti u vezi sa visinom članarine u Komori.

– U članu 88. u stavu 3. dodate su riječi: „u vezi sa postavljanjem i uklanjanjem poslovnog imena i radnog vremena preduzetnika“, radi konkretizacije nadležnosti koje ima komunalna policija u skladu sa ovim zakonom.

– U članu 89. izmijenjena je tačka 1), u pravcu propisivanja uopštenijeg zaduženja za nadležne inspektore u vezi sa pretežnom djelatnošću preduzetnika. Prema Nacrtu zakona nadležni inspektor provjeravao bi da li preduzetnik na osnovu pretežne djelatnosti ostvaruje najveći prihod. Ovo zaduženje je zahtjevno u slučajevima kada preduzetnik obavlja više djelatnosti iz iste oblasti privrede. U tim slučajevima, od više razreda djelatnosti iz iste oblasti privrede, inspektori bi trebalo da utvrđuju da li preduzetnik ostvaruje najveći prihod po osnovu pretežne djelatnosti. Iz tog razloga, cilj ove izmjene je da inspektori utvrđuju da li preduzetnik ostvaruje najveći prihod iz oblasti privrede u okviru koje je klasifikovana njegova pretežna djelatnost. Cilj ove norme je spriječiti da preduzetnik, primjera radi, bude registrovan za pretežnu djelatnost iz oblasti proizvodnje, a da najveći prihod ostvaruje po osnovu trgovine. U istom članu u tački 5) dodate su riječi: „koju je utvrdio nadležni organ jedinice lokalne samouprave“. Ove riječi dodate su radi jasnog normiranja da se dužina radnog vremena odnosi na odluku skupštine jedinice lokalne samouprave. Takođe, dodata je tačka 8) koja se odnosi na provjeru obaveze preduzetnika u vezi sa isticanjem cjenovnika proizvoda, robe ili usluga.

– U članu 90. u stavu 1. dodata je riječ: „razuman“, kako bi se naglasilo da rok za otklanjanje nedostataka treba da bude određen u primjerenom trajanju i u skladu sa prirodom

nepravilnosti. U istom članu u stavu 3. dodate su riječi: „do otklanjanja nedostataka“, radi normiranja dužine trajanja mjere zabrane obavljanja djelatnosti.

– U članu 91. dodati su st. 1. do 5. Dopunama ovog člana taksativno se navode aktivnosti koje se smatraju obavljanjem neregistrovanog rada i kao takve čine dio sive ekonomije. Obavljanje neregistrovanog rada predstavlja nelojalnu konkurenciju registrovanim preduzetnicima. Nelojalna konkurencija zasniva se na oduzimanju tržišta registrovanim privrednim subjektima. Preduzetnici gube tržište jer lica koja obavljaju neregistrovanu djelatnost mogu smanjiti cijene svojih usluga i robe, budući da imaju manje troškove rada jer ne izmiruju poreske i druge obaveze prema Republici Srpskoj, BiH i jedinicama lokalne samouprave. Iz tog razloga, sa jedne strane, preduzetnici su u neravnopravnoj poziciji u vezi sa troškovima poslovanja, dok sa druge strane, neregistrovana lica ne izmiruju svoje poreske i druge obaveze, pa davanja prema svim nivoima vlasti ostaju ista. Pored toga, lica koja obavljaju neregistrovani rad nastoje da prikriju svoj način rada. U skladu s tim, obavljanje neregistrovane djelatnosti karakteriše i otežano sprovođenje inspeksijskog nadzora i preduzimanje mjera prema licima koja rade na takav način. Imajući u vidu navedeno, dopuna ovog člana treba da doprinese efikasnijem inspeksijskom nadzoru nad licima koja na tržištu nastupaju bez registracije kod nadležnog organa, a samim tim i smanjenju obima obavljanja djelatnosti koja nije registrovana u skladu sa propisima.

Pored toga, u ovom članu dodat je i novi stav 7, radi propisivanja koji je organ nadležan da rješava po žalbama na rješenja nadležnih inspektora koja se odnose na neregistrovano obavljanje preduzetničkih djelatnosti.

– U članu 94. u stavu 1. tačka 12) izmijenjena je radi usaglašavanja sa korekcijom u članu 31. stav 1. tačka 1) ovog zakona. U skladu s tim, predmetnom tačkom utvrđuje se prekršajna odgovornost preduzetnika koji posluje u zakupljenom prostoru, a nema saglasnost vlasnika prostora za obavljanje djelatnosti.

– U članu 97. dodata je kazna i za odgovorno lice u jedinici lokalne samouprave u slučajevima kada registracioni organ učini radnju koja se kvalifikuje kao prekršaj. Ova kazna je dodata zbog potrebe utvrđivanja prekršajne odgovornosti i za odgovorno lice u jedinici lokalne samouprave, a ne samo za rukovodioca registracionog organa. Takođe, u stavu 1. ovog člana dodate su t. 5) i 6), kojima se propisuje kazna u slučaju ako registracioni organ ne odluči u zakonom propisanim rokovima.

Osim toga, dodat je stav 2, kojim se propisuje kazna za odgovorno lice u jedinici lokalne samouprave koja ne obezbijedi opšte i kadrovske uslove za sprovođenje postupka registracije preduzetnika. Cilj ove norme je spriječiti javljanje zastoja u postupku registracije preduzetnika, zbog opštih i kadrovskih pitanja.

– U članu 98. izmijenjen je stav 3. s ciljem davanja mogućnosti na pristupanje zajedničkom obavljanju djelatnosti i u slučaju kada jedan od ortaka ostvari pravo na penziju. Pored toga, u ovom članu dodati su i st. 4. i 5, radi utvrđivanja obaveze dostavljanja odgovarajućih dokaza u slučajevima kada je propisano da se može pristupiti zajedničkom obavljanju djelatnosti.

– U članu 99. u stavu 3. dodata je tačka 2). Svrha ove tačke je propisati dodatni slučaj u kojem jedno lice može imati dvije registracije u formi preduzetnika. U skladu s tim, prema ovoj tački, preduzetnik koji ima registrovano samostalno i zajedničko obavljanje djelatnosti nema obavezu usklađivanja poslovanja na način da ima jednu registraciju u ovoj privrednoj formi. Na taj način, fizička lica koja su, u trenutku stupanja na snagu ovog zakona, registrovana za zajedničko i samostalno obavljanje djelatnosti nastavljaju sa poslovanjem, bez obaveze usklađivanja svog rada sa novim pravilom da se jedno lice može samo jednom registrovati kao preduzetnik.

Pored toga, u ovom članu dodati su i st. 4. i 5, kojima se utvrđuje zaduženje za Ministarstvo da identifikuje lica koja su se dva ili više puta registrovala kao preduzetnici, kao i dužnost za

registracione organe da obavijeste te preduzetnike u vezi sa obavezom usklađivanja, koja podrazumijeva da ta lica imaju jednu registraciju poslovanja u formi preduzetnika. Cilj ovih dopuna je blagovremeno upoznavanje navedenih preduzetnika sa pomenutom obavezom usklađivanja poslovanja i potpuna primjena pravila da fizičko lice može imati samo jednu aktivnu registraciju u ovoj privrednoj formi.

– U članu 100. izvršene su intervencije radi usaglašavanja sa izmjenama u čl. 8. i 9. ovog zakona. Kako je u navedenim članovima Zakona pojam „certifikat“ zamijenjen sa pojmom „status“, bilo je potrebno istu terminološku izmjenu preduzeti i u ovom članu.

– U članu 106. izmijenjen je stav 2. Cilj ove izmjene je razdvojiti početak primjene elektronske provjere ispunjenosti uslova za registraciju preduzetnika od početka elektronske registracije. Dakle, na osnovu ove izmjene daje se mogućnost za sukcesivno donošenje odluka u vezi sa elektronskom provjerom ispunjenosti uslova i elektronskom registracijom, a u zavisnosti kada se uspostave tehničke pretpostavke za njihovo sprovođenje.

Što se tiče prijedloga koji nisu usvojeni, potrebno je navesti da je na javnim raspravama naglašena potreba za ograničenjem odgovornosti preduzetnika, kako ne bi odgovarao cjelokupnom imovinom.

Obavljanje djelatnosti u formi preduzetnika ima značajne prednosti kao što su: niski troškovi osnivanja, jednostavnost forme, poseban poreski i knjigovodstveni režim, fleksibilnost – na osnovu odluke preduzetnika vrši se prilagođavanje izmijenjenim poslovnim okolnostima. Pored niza prednosti, postoje i nedostaci kao što su: ograničena mogućnost kreditiranja, preduzetnik zavisi od svoje finansijske moći i odgovornost preduzetnika cjelokupnom imovinom. Propisivanje ograničene odgovornosti preduzetnika zahtijevalo bi izmjenu samog procesa registracije, odnosno propisivanje minimalnog novčanog uloga kao što je definisano kod privrednih društava. Definisane ograničene odgovornosti imalo bi uticaj i na shvatanje pojma preduzetnika kao fizičkog lica koje obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun. Činjenica da preduzetnik sva prava i obaveze koje nastaju u vezi sa poslovanjem stvara sebi u korist ili na štetu predstavlja osnov utvrđivanja odgovornosti cjelokupnom imovinom.

Takođe, iznesen je prijedlog da se poreske obaveze obračunavaju od dana pravosnažnosti rješenja o registraciji preduzetnika. Ovaj prijedlog nije se mogao prihvatiti jer se ovim zakonom ne može propisivati početak obračuna poreskih obaveza.

U vezi sa organizovanjem preduzetnika iznesen je prijedlog da i udruženja preduzetnika mogu biti dio komorskog sistema. U slučaju prihvatanja iznesenog prijedloga, sredstva za funkcionisanje komorskog sistema dijelila bi se na tri nivoa (Komora, područne komore i udruženja). Budući da Komora raspolaže sa skromnim novčanim sredstvima, uvođenje još jednog potencijalnog organizacionog nivoa u komorski sistem uzrokovalo bi veću disperziju novčanih sredstava, čime bi se ugrozilo ostvarivanje zadatka Komore. Iz tog razloga, ne može se prihvatiti izneseni prijedlog.

Kada se radi o izlaganjima narodnih poslanika, potrebno je izjasniti se na prijedloge i komentare Diane Čekić.

Prijedlog da se preduzetnicima sa statusom tradicionalnog zanata smanje obaveze koje imaju u poslovanju prihvaćen je u domenu koji se uređuje ovim zakonom. Naime, u članu 87. dodat je stav 4, kojim se propisuje da preduzetnik sa statusom tradicionalnog zanata ne plaća godišnju članarinu u Komori. S tim u vezi, treba navesti i da se ovim zakonom ne mogu utvrđivati mjere koje se odnose na umanjenje ostalih poreskih i neporeskih davanja prema Zakonu o poreskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 62/17).

Pored toga, izvršena je intervencija i u vezi sa vrstom zanimanja za koje se registruje lice koje je zasnovalo radni odnos na nepuno radno vrijeme. U odnosu na Nacrt zakona, u Prijedlogu zakona se navodi da se ova lica registruju za dopunsko zanimanje.

Za korisnike penzije koji posluju kao preduzetnici potrebno je imati u vidu da ta lica i prema važećem zakonu imaju mogućnost izbora između osnovnog i dodatnog zanimanja za poslovanje u ovoj privrednoj formi. Ova mogućnost izbora zasniva se na odredbi člana 15. stav 1. važećeg zakona, kojom se propisuje da fizičko lice koje nije u radnom odnosu obavlja preduzetničku djelatnost kao osnovno zanimanje. Na osnovu citirane norme korisnici penzije mogu se registrovati u vidu osnovnog zanimanja, ako nemaju zasnovan radni odnos i ukoliko ispunjavaju uslove za registraciju i poslovanje u formi preduzetnika. U odnosu na važeći zakon, ovim prijedlogom zakona samo se ističe da se korisnici penzije mogu registrovati u vidu osnovnog zanimanja.

Za pitanje koje se odnosi na plaćanje doprinosa korisnika penzije koji posluju kao preduzetnici u vidu osnovnog zanimanja potrebno je uzeti u obzir odredbe Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22, 132/22 i 112/23). Član 3. stav 1. tačka 6) navedenog zakona propisuje da je obveznik doprinosa lice koje samostalno obavlja privrednu ili profesionalnu djelatnost. Stavom 2. istog člana propisano je da se licima koja samostalno obavljaju privrednu djelatnost, u smislu ovog zakona, smatraju lica koja su za obavljanje te djelatnosti registrovana kod nadležnog organa, odnosno upisana u registar kod nadležne organizacije pod uslovom da nisu obveznici doprinosa na osnovu radnog odnosa ili korisnici prava na penziju. Iz sadržaja citiranih odredaba Zakona o doprinosima, očito je da korisnici prava na penziju, a koji posluju kao preduzetnici, nisu obveznici doprinosa. Prema tome, penzioner koji posluje kao preduzetnik u vidu osnovnog zanimanja nije obveznik plaćanja doprinosa po osnovu obavljanja preduzetničke djelatnosti.

U vezi sa organizovanjem preduzetnika, članom 81. st. 6. i 7. ovog zakona propisuje se obaveza za Komoru da na svojoj internet stranici objavljuje dokumente koji se odnose na program i izvještaj o radu, finansijski izvještaj, inicijative upućene prema nadležnim organima radi ostvarivanja zaštite i interesa preduzetnika, analize i informacije od značaja za preduzetnike, članove organa u Komori i područnim komorama i akte donesene na skupštini i upravnom odboru Komore. Ove norme su novina u odnosu na važeći zakon, a uvode se s ciljem postizanja prepoznatljivosti Komore kod preduzetnika. Sa poboljšanjem javnosti rada komorskog sistema, preduzetnici će više biti upoznati sa aktivnostima i mogućnostima Komore, a efekat toga treba da bude povećan broj obraćanja preduzetnika prema Komori, radi zaštite njihovih prava i ostvarivanja interesa.

Potrebno je navesti i da je prihvaćena sugestija narodne poslanice Zagorke Grahovac u vezi sa mjerama za suzbijanje sive ekonomije. U skladu s tim, u članu 91. dodati su st. 1. do 5, s ciljem ostvarivanja efikasnijeg inspekcijskog nadzora nad licima koja na tržištu nastupaju bez registracije kod nadležnog organa.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Ministarstvo privrede i preduzetništva, kao obrađivač Prijedloga zakona o samostalnim preduzetnicima, u postupku izrade Prijedloga ovog zakona popunjavanjem Obrasca 1. procjene uticaja prijedloga zakona sprovelo je sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

U vezi s problemom koji se želi riješiti, utvrđeno je da je Ministarstvo privrede i preduzetništva pristupilo izradi Prijedloga s ciljem poboljšanja kvaliteta postojećih zakonskih rješenja i otklanjanja nedostataka uočenih u njegovoj višegodišnjoj primjeni, a posebno:

U postupku registracije preduzetnika ne postoji mogućnost prenosa obavljanja djelatnosti s lica koje je registrovani preduzetnik na drugo fizičko lice. Prema važećem zakonu, prenos se odvija u dvije faze, a koje podrazumijevaju promjenu načina obavljanja djelatnosti iz samostalnog u zajedničko obavljanje djelatnosti (pristupanje ortaka), a potom opet u samostalno poslovanje (istupanje ortaka);

U postupku registracije preduzetnika, u slučaju smrti preduzetnika, nasljednici mogu nastaviti obavljanje djelatnosti privremeno, odnosno do okončanja ostavinskog postupka ili najduže dvije godine. Ovakvo rješenje preduzetnicima otežava poslovanje i ne dopušta da se postigne kontinuitet u poslovanju nakon smrti preduzetnika;

– Nedovoljna prepoznatljivost rada i organizovanost komorskog sistema koji zastupa interese preduzetnika.

Cilj donošenja zakona je razvoj i unapređivanje poslovanja samostalnih preduzetnika, očuvanje i razvoj zanatstva, te njihova bolja vidljivost u privredi Republike Srpske. Posebni ciljevi se odnose na sljedeće:

- otklanjanje uočenih nedostataka važećeg zakonskog rješenja,
- dalje unapređenje postupka registracije preduzetnika,
- olakšano poslovanje u ovoj formi, kako bi podsticali osnivanje novih subjekata i razvoj postojećih,
- jačanje komorskog sistema koji zastupa interese preduzetnika.

U vezi sa uticajem na javne budžete, utvrđeno je da se Prijedlogom nastoje otkloniti nedostaci uočeni u važećem zakonskom rješenju, kako bi došlo do povećanja broja preduzetnika i zaposlenih lica kod preduzetnika, što bi imalo pozitivan indirektan uticaj na budžet Republike Srpske i budžete jedinica lokalne samouprave. Sprovođenje zakona vrši se u okviru redovnih planiranih sredstava budžeta i neće uticati na povećanje troškova organa vlasti.

Kada je u pitanju uticaj na poslovanje, Prijedlogom zakona stvara se povoljnije poslovno okruženje u više segmenata: uvođenje mogućnosti za prenos obavljanja djelatnosti s jednog na drugo lice; rješavanje pitanja privremenog i trajnog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika; uvođenje mogućnosti da svim preduzetnicima pomoć u poslovanju mogu pružiti članovi porodičnog domaćinstva starosti 15 do 18 godina, članovi koji su redovni učenici srednje škole, redovni studenti do 26 godine starosti, kao i članovi porodičnog domaćinstva koji su korisnici penzije; uvođenje mogućnosti za periodično poslovanje, što predstavlja povećanje trajanja sezonskog poslovanja sa šest na devet mjeseci; uvođenje mogućnosti da se i izdvojene jedinice mogu registrovati za periodično poslovanje; propisivanje prava preduzetniku da može registrovati privremeni prestanak rada izdvojene jedinice, dok u sjedištu nastavlja s poslovanjem, unapređenje organizacije i uloge Komore samostalnih preduzetnika u zastupanju interesa preduzetnika s ciljem stvaranja povoljnijeg poslovnog okruženja. Kada je riječ o prilagođavanju preduzetnika novom zakonskom rješenju, isti će imati neznatan trošak, i to u slučaju kada je lice dva ili više puta registrovano kao preduzetnik, kada ima obavezu da svoje poslovanje uskladi na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika s jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica, a prema analizi ovu obavezu će imati oko 150 preduzetnika. U navedenom slučaju, preduzetnik je dužan uskladiti svoje poslovanje u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Takođe, obaveza prilagođavanja, koja se ogleda u promjeni pretežne djelatnosti, postoji u slučaju kada preduzetnik dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti, koja nije njegova pretežna djelatnost. Međutim, imajući u vidu da, za

razliku od privrednih društava, preduzetnici u većini slučajeva obavljaju manji broj djelatnosti, kao i na period od dvije uzastopne godine ostvarenja najvećeg prihoda u djelatnosti koja nije pretežna, navedena promjena će uticati na manji broj preduzetnika, uz neznatne troškove. Pored navedenog, preduzetnik je dužan da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, upiše u registar preduzetnika adresu svoje elektronske pošte. Prijedlogom zakona predviđa se i ukidanje zajedničkog (ortračkog) obavljanja djelatnosti. Preduzetnik koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti, nastavlja s poslovanjem do: promjene načina obavljanja djelatnosti iz zajedničkog u samostalno obavljanje (istupanje ortaka), prenosa obavljanja djelatnosti na jedno lice i prestanka obavljanja djelatnosti.

Prijedlogom zakona propisana je formalnost – Izvod iz Centralnog registra preduzetnika, koja je propisana i važećim zakonom i ovim prijedlogom nije izmijenjena. Međutim, kako bi se javnosti obezbijedili poslovni podaci o svim subjektima koji posluju u formi preduzetnika, Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge je na svojoj internet stranici svim zainteresovanim licima omogućila pretragu, pregled i preuzimanje podataka koji su predmet registracije. U skladu s tim, organizacije, institucije, privredni subjekti i građani mogu dobiti tačne i pouzdane informacije o poslovnim podacima preduzetnika. Prijedlog propisuje i dvije nove formalnosti, i to: Rješenje o trajnom nastavku obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika, kojim se daje mogućnost da nasljednik nastavi s radom nakon smrti preduzetnika, bez obaveze da prestane s radom i da se ponovo registruje i Rješenje o registraciji prenosa obavljanja djelatnosti, koje omogućava prenos obavljanja djelatnosti s jednog lica na drugo lice. Navedene formalnosti imaju svoju opravdanost, s obzirom na to da se istima omogućava kontinuitet u poslovanju preduzetnika i na taj način ispunjava zahtjev poslovne zajednice za izmjenom važećeg zakonskog rješenja. Pored novih formalnosti, Prijedlog utvrđuje i izmjenu formalnosti – Rješenje o privremenom nastavku obavljanja djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika, u smislu da se od nasljednika traži da prilikom registracije privremenog nastavka dostavi izjavu o nastavku obavljanja djelatnosti, koju potpisuju nasljednici i čiji potpisi se ovjeravaju od strane notara ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave. Navedena izmjena je učinjena s ciljem preciziranja odredbe i povećanja pravne sigurnosti za sve učesnike u ovom postupku.

U pogledu socijalnih uticaja, utvrđeno je da Prijedlog omogućava svakom punoljetnom licu poslovanje u formi preduzetnika, a imajući u vidu sva navedena zakonska unapređenja, može se očekivati dodatni rast broja subjekata koji će registrovati poslovanje u ovoj formi. Povećavanje broja subjekata ima pozitivan uticaj na tržište, životni standard i cijene koje plaćaju potrošači, kao i na kvalitet i dostupnost robe i usluga.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, Prijedlog neće imati direktnih uticaja.

U pogledu konsultacija, utvrđeno je da su sprovedene javne konsultacije i da su svoje prijedloge i sugestije dostavili opštine i gradovi, ministarstva i Zanatsko-preduzetnička komora Republike Srpske. Pored toga, Narodna skupština Republike Srpske je nakon razmatranja Nacrta zakona o samostalnim preduzetnicima, odlučila da se zakon uputi na javnu raspravu, te je ista sprovedena u Banjoj Luci, Bijeljini, Doboju, Istočnom Sarajevu, Prijedoru i Trebinju. Opravdane primjedbe i sugestije uvrštene su u tekst Prijedloga.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, praćenje primjene zakona vršiće se praćenjem i nadzorom rada registracionih organa u postupku registracije. Pored toga, ažurnim vođenjem Centralnog registra preduzetnika obezbijediće se svi potrebni podaci koji su značajni za praćenje stanja u ovoj oblasti i primjenu zakona. Isto tako, ostvariće se i adekvatna komunikacija i saradnja s jedinicama lokalne samouprave, inspeksijskim organima, Komorom i preduzetnicima s ciljem identifikovanja eventualnih problema u vezi sa sprovođenjem zakona u praksi. Pokazatelji na osnovu kojih će se pratiti ostvarenost

definisanih ciljeva su: broj registrovanih preduzetnika i broj članova Komore samostalnih preduzetnika koji plaćaju članarinu.

Ministarstvo privrede i preduzetništva je, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupilo u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/23).

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prijedlog zakona dostavljen je Ministarstvu finansija, Ministarstvu pravde, Ministarstvu porodice, omladine i sporta, Ministarstvu prosvjete i kulture, Ministarstvu trgovine i turizma, Ministarstvu saobraćaja i veza, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvu energetike i rudarstva, Ministarstvu uprave i lokalne samouprave, Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite, Republičkoj upravi za inspekcijske poslove, Ekonomsko-socijalnom savjetu, Službi za poslove sa strancima, Notarskoj komori Republike Srpske, Agenciji za informaciono-komunikacione tehnologije, Gender centru – centar za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske, Zanatsko-preduzetničkoj komori Republike Srpske, Privrednoj komori Republike Srpske, Razvojnoj agenciji Republike Srpske, Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge i svim jedinicama lokalne samouprave.

Ministarstvo je prilikom izrade konačnog teksta ovog zakona uzelo u obzir sve komentare koji su dostavljeni na Prijedlog, a prihvaćene su sugestije za koje je ocijenjeno da su opravdane i konstruktivne i da doprinose ostvarenju cilja ovog zakona.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

Ekonomska opravdanost ovog zakona sadržana je u činjenici da se njegovim usvajanjem unapređuje oblast registracije i poslovanja u formi preduzetnika, kao i komorski sistem ove privredne forme. Dakle, donošenje ovog zakona poboljšava poslovno okruženje, posebno u dijelu koji se odnosi na registraciju i poslovanje u formi preduzetnika, a rezultat toga može biti povećanje broja privrednih subjekata, a samim tim i ekonomske aktivnosti i konkurentnosti privrede Republike Srpske.